

a szerkesztőségek figyelmébe!

j a v i t á s :

n cz

a parlamenti kiadás 3. számú javításában szereplő
községnév helyesen c s ö r ö t n e k ./mti/

21.15/-n

-52-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k
1965. november 13.

bb. 1. újabb pótlék a telefonkönyvnyoz - nétfőtől kézbesítik a
zuglói számváltozási jegyzéket

i kf/kf/vg/gy/cz

1965. november 13.

tavaly augusztusban és decemberben a lipót és az ónuda
telefonközpont bővítésével, illetve üzembehelyezésével mintegy
8 000 telefonszám változásáról adott jegyzéket a posta, most pe-
dig a hónap végén üzembe kerülő zugló telefonközponttal kapcsó-
latos változásokról értesíti az előfizetőket. zugló telefonjai
eddig a helyi mellékközponton kívül még az erzsébet, a teréz és
a lipót központból „éltek”, az új zugló központ mindannyiukat
átveszi, s emiatt több mint 3 500 telefonszám megváltozik.

a zuglói, 8 oldalas, számváltozási jegyzék 190 000 példányban
elkészült. első oldalán a „használati utasítás”, és külön a
megváltozott közérdekű telefonszámok találhatóak. a kis füzetben
elől a régi, mellette pedig az új telefonszámok találhatóak, a
régik számok emelkedési sorrendjében. a változásokban érintett
telefonközpontokon egyébként 1-2 hónapig a régi szám hívásakor
automata közli a telefonálókcal, hogy a szám megváltozott, az
új a változási jegyzékben található.

a változási jegyzéket már címezik, hétfőn megkezdik a kézbesi-
tést, s november 25-ig valamennyi telefonelőfizető megkapja. a
jegyzék árát - 2 forintot - a következő, a decemberben kézbesi-
tésre kerülő, telefon-számlán számítja fel a posta./mti/

.-.

- 1 -

bb. 2. hat új csehszlovák film bemutatási jogát vásároltuk meg
i s/gk/fm/gy/cz

1965. november 13.

a rövid idővel ezelőtt prágában járt magyar filmátvételi bizottság hat új csehszlovák játékfilm bemutatási jogát vásárolta meg. így rövidesen a magyar közönség is megismerheti otakar vávra rendező „az aranyranett”, című alkotását, amelynek híre már eljutott hozzánk, hiszen a film az idei san sebastiani nemzetközi fesztiválon a zsüri nagydíját nyerte el. az alkotás hrubin elbeszéléséből készült. a főszerepet karol höger játssza. filmszínházaink vásznára kerül majd az ismert rendező, karol kachyna „éljen a köztársaság!”, című munkája is, amelyben egy 12 éves kisfiú történetét meséli el a második világháború utolsó napjaiban. milos forman legutóbb „egy szőke lány szerelmei”, címmel forgatott filmet. a főszerepet a hazánkban is jól ismert jana breichová huga, hana breichová játssza.

érdekesnek ígérkezik a színpadjainkról jól ismert, pavol kohout filmje, az „esküvő akadályokkal”,.. kohout nemcsak a forgatókönyvet írta, hanem ő rendezte a filmet is. ez az első ilyen munkája. a történet egy vidéki tanítónőről szól. ismét viszontláthatja a közönség a nagy sikerű svejk-film főszereplőjét, rudolf hrusinszkyt, „a hős fél”, című szatirában. a film rendezője frantisek filip volt. az emberi hisztékenységet, a butaságot, a bürokratikus ügyintézkést állítja pellengérré zdenek podskalsky rendező „a fehér asszony”, című szatirájában. a film főszerepeit rudolf hrusinsky, milos kopecky és irena karcirková alakítja./mti/

bb. 3. ezres vadliba-csapatok a tavak, folyók mentén - gazdag teríték a nyul- és fácánkakas vadászatokon

i cs/sze/ká/gy/cz

1965. november 13.

november első heteiben végre megérkezett észak felől a vadlibák derékhada: a vízivadás területeken, különösen az alföldi nagy halastavak és folyók mentén ezres csapatokban tanyáznak a „télhozó”, nagy vándormadarak. a hajnali libalészekről rendszerint bőséges zsákmánnyal térnek vissza a hazai és külföldi vadászok.

/folyt. köv./

- 2 -

bb. 3./ezres vadliba-csapatok... 1. folyt./ gy

ugyancsak gazdag a teríték a nemrégiben kezdődött nyul- és fácánkakas vadászatokon is. az apróvad létszám általában kielégitő, a csapadékos nyárban és a hosszú, enyhe őszben jól fejlődtek, kihiztak a tapsifülések. a nagyobb méretű hajtóvadászokat azonban majd csak a fagyok beállta után, lehetőleg havas mezőkön rendezik majd a vadásztársaságok. országszerte készülődnek a decemberben kezdődő élővadbefogásokra is: az óriás hálókkel fogott apróvad nagy részét vérfelfrissítés céljából más vidékeken bocsátják szabadon, a nyul és facán feleslegét pedig az idén is élve szállítják a nyugateurópai országokba./mti/

bb. 4. ipartörténeti gyűjtőmunka a kiscelli muzeumban

i ol/tné/fm/gy/cz

1965. november 13.

a budapesti történeti muzeum kiscelli uti muzeumban érdekes ipartörténeti gyűjtőmunka kezdődött. a máris több értékes ritkaságot tartalmazó gyűjteményben várostörténeti szempontból figyelemreméltó tárgyakat, gépeket, felszereléseket őriznek. gyűjtésükre távlati és éves tervet dolgoztak ki. a muzeumba beszállították az ez év elején lebontott régi ganz öntőde több fontos berendezési tárgyát, köztük egy hidmérleget, amelyen egy évszázadon át mázsálták az öntődei anyagokat. innen került a muzeumba egy 1873-ban kéregöntéssel készült vasuti vagonkerék, egyike a „legősbeknek”,.. lényegében már megtörtént a ganz elektromos művek legfontosabb termékeinek - transzformátorok, ganz-motorok - begyűjtése, megkezdtek a budapesti hajógyártás történetéhez kapcsolódó régi modellek és tervrajzok felkutatását. restaurálták és az idén nyáron már bemutatták azt a ganz-mechwart-féle hengerszéket, amely egykor forradalmasította és világhírűvé tette a magyar malomipart. tervezik, hogy 1966 áprilisában megnyitják a nyomdaipari kiállítást is, amelyen a századvég nyomdagépeit mutatják be, kottametsző szerszámokkal és a hozzájuk tartozó horganylemez-mintákkal együtt.

már jelentős gyűjteménye van a muzeumnak az első világháború magyar hadiiparának termékeiből, elsősorban csepeli eredetű lövedékekből. a híradástechnikai ipar fejlődését napjainkig kísérik végig egy távolabbi időpontban nyíló kiállításon, amelyen a telefon, a rádió, a villanykörte, az elektroncső és a mikrohullámú csőgyártás legfontosabb tárgyi emlékeit mutatják majd be.

/folyt. köv./

- 3 -

1/16

bb. 4. /ipartörténeti gyűjtőmunka.... 1. folyt./ gy

dr. tóth imre, a múzeum tudományos munkatársa egyelőre a gyár üzemi lapjában folytatásokban közli a telefongyár történetét, az érdekes tanulmány teljes terjedelmében a múzeum „tanulmányok budapest történetéhez„ című kiadványában lát majd napvilágot. már elkészült és sajtótájékoztató keretében be is mutatták a régi ganz öntője működéséről az üzemeltetés utolsó fázisában felvett hangosfilmet. Levették a ganz gyár dolgozóinak is, akik érdeklődéssel tanulmányozták a százados munkamódszereket, amelyekkel egészen 1965 tavaszáig dolgoztak az „öntőjében„./mti/

bb. 5. pályázati felhívás

i vt/hné/zs/gy/cz

1965. november 13.

a munkásvédelmi feladatok megoldásának segítségére a szakszervezetek országos tanácsa és a pedagógusok szakszervezetének kezdeményezésére az egészségügyi- a földművelésügyi-, a munkaügyi- és a művelődésügyi minisztérium valamennyi felsőoktatási intézmény részére meghirdette a iii. munkásvédelmi pályázatot.

a témakörök a következők:

- 1./ egészséges és balesetmentes oktatási munkakörülmények és oktatási folyamatok, kísérletek, gyakorlatok kialakítása;
- 2./ a pedagógusok szakszervezetéhez tartozó felsőoktatási intézmények szakszervezeti munkásvédelmi tevékenységének módszerei, tapasztalatai;
- 3./ szabadon választott téma a felsőoktatási intézmények dolgozóinak és hallgatóinak baleset- elhárítását és üzemegészségügyével kapcsolatban.

a pályázaton részt vehet bármely felsőoktatási intézmény, illetve tudományos kutató-, vagy tervezőintézet dolgozója. a pályázat nem jellegű, terjedelme minimálisan 40, egy-oldalasán gépelt, ríkasonos oldal. beküldendő három példányban 1966 március 1-ig a pedagógusok szakszervezete elnökségéhez, budapest vi. kerület gorkij-fasor 10. egy pályázó több témakörben is nyújthat be pályamunkát.

/folyt. köv./

- 4 -

bb. 5. /pályázati felhívás.... folyt./ gy

pályadíjak három, egyenként 3 000 forintos első, három egyenként 2 000 forintos második és hat, egyenként 1 000 forintos harmadik díj. a szakszervezetek országos tanácsa, a földművelésügyi minisztérium, a munkaügyi minisztérium és a művelődésügyi minisztérium 3 000 - 3 000 az egészségügyi minisztérium pedig 1 000 forintos különdíjat tűzött ki. ezek odaítéléséről az illetékes főhatóság vezetője dönt./mti/

bb. 6. halrezervátum borsodban

vid j/ká/gy/cz

1965. november 13.

érdekes tapasztalatokat szerzett a borsod megyei kiskinizs községnél folyó kis-hernád patak élővilágának tanulmányozásánál rimányi jeno, a miskolci herbária gyógynövényüzlet vezetője. az amatőr természetbúvár türelmes, több héten át tartó vizsgálódása során megállapította, hogy az alig néhány kilométer hosszúságú patak valóságos halrezervátum. mintegy negyven féle halfajta él benne, a magyarországi vizekben honos halak csaknem kétharmada megtalálható itt a pontyfélék egész sora, a compo, a veresszárnyu koncér, a piros szemű kele, továbbá többféle márná, sügér, valamint süllőfajta, harcsa, csuka, menyhal, sőt az olyan ritkaságnak tartott halféle, mint a felpillantó küllő, valamint az állás kiűsz is, ezenkívül a csikok három változata, a kövi-, réti- és vágócsik. a buja vizinövényzetű kristálytisza vizű patak gazdag és rendkívül változatos élővilága feltehetően azért maradt meg érintetlenül, mert ezen a részen emberemlékezet óta nem volt mederrendezés./mti/

bb. 7. üsző borjat ellett a kincset érő tehén

vid j/ká/gy/cz

1965. november 13.

szalai sándor sokorópátkai tsz tag háztáji gazdaságában kincset érő tehenet gondoz. a 13 éves szegfű egyetlen laktációban sem adott még 6 500 liternél kevesebb tejet, a legmagasabb hozama pedig 9 475 liter tej volt 4,1 százalékos zsirtartalommal. ezideig öt bikaborjut hozott világra. a bikák mindegyike 15 hónapos korban került a magyarkereszturi mesterséges termékenyítő állomásra, átlag harmincezer forintos vételárért. az utóbbi napokban a szegfű tehén egészséges üszőborjat ellett, gazdája és a szakemberek nem kis örömeire. szalai sándor féltő gonddal ápolja a kis üszőt, amely feltehetően öröklő anyja kiváló tulajdonságait./mti/

- 5 -

bb. 8. trópusálló nagybőgők, ujfajta gitárok

vid lk/ki/gy/cz

1965. november 13.

a szegedi hangszergyárban többféle újtipusú vonós és pengetős hangszer mintapéldánya, illetve első sorozata készült el. az egyik tengerentúli megrendelőnek trópusálló nagybőgő mintapéldányát küldték el, s rövidesen hozzáfognak a sorozatgyártásához is. a bőgő tető- és hátlapját a hagyománytól eltérően nem tőmőrfából készítik, hanem több rétegből ragasztják össze. így az anyag a trópusi klímaviszonyok között sem deformálódik.

ugyancsak exportra ujfajta gitárokat is készítenek. ezek a legújabb „hangszerdivatnak”, megfelelően készülnek, vagyis rendkívül laposak. vastagságuk mindössze két-három centiméter, egyharmada a hagyományos gitároknak és hangjuk elektronikus uton erősíthető.

az idén négyezeröttszáz gitárt gyártanak, jórészt külföldre.
/mti/

bb. 9. negyedmillió kilogramm élelem a baranyai méhek „kamráiban”,

vid j/ká/gy/cz

1965. november 13.

a baranyai méhészetekben megtörtént a mécsaládok betelepítése, mégpedig - a kedvezőtlen év ellenére - kielégítően. családonként átlag 10-12 kilogramm élelmet halmoztak fel „kamráikban”, a méhek. ez azt jelenti, hogy mintegy negyedmillió kiló mézet, illetve virágport tartalékolnak télre és tavaszra.

a tavalyi és a tavalyelőtti rekordév után az idén mindössze 21-22 vagon méz gyűlt be a kaptárkba, ami fele az előző évi termésnek. az akácvirágot az esőzések és a jégverések tették tönkre, az aszályos jellegű nyárban pedig a tarlóvirágok száradtak el. az ősz viszont kedvezett a mézelésnek: a családok átlag 2-4 kilogramm virágport gyűjtöttek be a későn virágzó növényekről és főleg a másodnövényként vetett napraforgóról. megfigyelték a méhészek, hogy a mecsek-alján és a tenkes-alján még november verőfényes napjaiban is hordtak virágport a szorgalmas méhek. a bőséges készlet elősegíti, hogy tavasszal korán és erőteljesen meginduljon a fiasítás. /mti/

-6-

bb. 10. elkészült a kgst-vasalógép első sorozata - huszmillió forintot beruházással évi százmilliós export

i/st/sk/a/vq

1965. november 13.

a kgst-ajánlására magyarországon szakosították a konfekciós-ipari gépek, ezen belül a vasalógépek gyártását, s ehhez csepelen 20 millió forintot költséggel december 31-ig új üzemeket hoztak létre. ez a befektetés gyorsan visszatérül, mert a vasalógépgyártó részleg évente 100 millió forint értékű árut termel exportra. egyelőre a meglévő műhelyekben a régi gépeken kezdték meg a gyártást, s a napokon a szovjetunió részére elkészült az első 18 korszerű vasalóberendezés. ez csupán a kezdet, mert a hosszulejratu megállapodás értelmében öt év alatt 5000 vasalógépet szállítunk a szovjetunió-nak, ezenkívül nagyobb tételeket küldünk a többi kgst-ország-nak is.

az új vasalóprések igen termelékenyek, egy-egy öltönyrészt 5-300 másodperc alatt vasalnak, attól függően, hogy a vasalás műveletét hány részre osztják, hány gép áll a konfekció-üzem rendelkezésére, a gép két mászás nyomással, 120 fokos gőzzel tökéletesen simítja a ruhát, mint bármely eddig ismert vasaló.

jövőre 500, 1967-ben 1200, majd az azt követő években egyre nagyobb mennyiségű vasalógép készül csepelen, tekintve, hogy a szocialista országokból érkezett rendeléseken kívül nagy az érdeklődés a nyugati országokban is, a vasalógép a csepeli művek egyik legjobban kelendő gyártmányának ígérkezik. /mti/

bb. 12. francia hanglemez a vasas központi művészegyüttes műsoráról

i/ae/tné/a/fm

1965. november 13.

franciaországban nemrég új hanglemez került forgalomba: a vasas központi művészegyüttes előadásában magyar népdalok kórusváltozatait ismerheti meg a francia közönség. érdekes a hanglemez története. a vasas együttest elmúlt évi turnéján ismerte meg raymond garnier abbé, a hangfelvételek egyik nagyteknéi szakembere, a különböző nemzetek folklórzenéjének szenvedélyes amatőr megőrkítője. az abbé a vasas-dalosok vendégszereplése után rövidesen hazánkba látogatott és itt vette hangszalagra az énekkar műsorát azzal a céllal, hogy azt a párizsi rádióban bemutassa. a nagy tetszéssel fogadott párizsi rádióelőadás után a résonances hanglemezgyártó vállalat megvásárolta a kiadói jogot és garnier magnofelvételéről elkészítette a 27 perces műsort. tartók: „cipősítés”, „ne menj el”, „kodály: „cohors generosa”, „esti dal”, „zöld erdőben”, „bárdos: „régli táncdal”, és több más kórusfeldolgozás került ilyen módon a francia hanglemezgyűjtők tulajdonába. /mti/

B. 15/a

Pd

- 7 -

bb. 11. „elfogytak”, a jövőre beérkező moszkvicsok és trabantok - csaknem négy és félezer kocsi igénylő fizette be az 50 százalék előleget

i-kf/kf/a/vg

1965. november 13.

a merkur személygépkocsi értékesítő vállalat az idén csak két típusra vett fel megrendelést, mégpedig 11 400 moszkvicsra és 19 100 trabantra, s csupán 5 356 igénylőt elégitettek ki. ezenkívül egyéb típusra mintegy háromezeröttszázan jelentkeztek, az igénylőket azonban kocsi hiányában elő sem jegyezték.

a kielégítetlen 25 144 moszkvics és trabant megrendelésnél már új rendszert vezettek be. október 15-én 5 000 igénylőt szólítottak fel 50 százalékos előleg befizetésére. a megrendelők az előírt határidőre 2 680 trabantra és 1 801 moszkvicsra letétbe is helyezték az otp-nél a kocsi vételárának a felét. a trabantnál a kielésítettek 89 százaléka, moszkvicsnál pedig a 90 százaléka tett eleget a felszólításnak. ezért a két típusra a napokban még újabb 500-500 igénylőnek küldtek értesítést az előleg befizetésére. ezekkel együtt jövőre a trabantnál a 6 038-as, a moszkvicsnál pedig az 5 600-as sorszámig kapják meg az igénylők a megrendelt, s a leelőlegezett kocsijukat.

mi lesz a még kielégítetlen több mint 19 000 moszkvics és trabant igénylővel, s azokkal akik más típust szeretnének? a kérdésre a belkereskedelmi minisztérium illetékes főigazgatóján elmondották, hogy más típusú személygépkocsik beszerzésére meg folynak a tárgyalások. a szerződések megkötése után - amikor ismeretes lesz, hogy milyen típusból mennyi érkezik a jövő évben - felvesznek megrendeléseket egyéb típusokra is. a meghirdetésre kerülő személygépkocsik megrendelésekor az autó vételárának 50 százalékát kell kifizetni mindaddig, amíg a jövőre beérkező kocsimennyiség el nem fogy. utána minden meghirdetett típusra már csak 20 százalék előleget kell befizetni, így a jelenlegi több mint 19 000 moszkvics és trabant igénylőnek is. mindezekről a merkur kellő időben értesíti a közönséget./mti/

8.25/a

8.55p

- 8 -

bb. 13. tovább épül a hajduszoboszlói gyógyfürdő

vid/j/ fm/cz/p

1965. november 13.

négy esztendővel ezelőtt kezdték meg a hajduszoboszlói gyógyfürdő több mint 20 millió forintos beruházással történő korszerűsítését, s a jövő évben fejeződik be a munkák első szakasza. évi egy millió vendég számára biztosítanak nemcsak nyáron, hanem a téli hónapokban is pihenést, gyógyulást. megépítették a sulyfürdőt, korszerűsítették a fedett medencéket, a „kiszót”, a kis alagúton át a téli hónapokban vízben lehet kísértelni a nyitott medencékbe. a régi deszka épületek helyett mintegy 400 új kabin épült, s modern gépekkel szerelték fel az orvosi rendelőt. jelenleg az iszap-pakoló, kádfürdő nagyobbításán és korszerűsítésén dolgoznak, s átépítik a vállfás öltözőket is. a vendégek ellátására 16 elárusító hellyel üzemelő paviloncsor készül el ebben az esztendőben, jövőre pedig átadják rendeltetésének a mintegy öt millió forintos beruházással készülő strand éttermet./mti/

bb.14. négyszáznál több koraszülött életét mentették meg a szekszárdi kórházban - „fűtött bölcsők”,

vid/j/ fm/cz/p

1965. november 13.

hat inkubátort vásároltak körülbelül egymillió forint költséggel a szekszárdi balassa jános megyei kórház koraszülött osztályára. ezekben a „fűtött bölcsőkben”, megfelelő klimatikus körülmények között ápolják a 2500 grammnál kisebb súlyban született csecsemőket.

a kórház gyermekosztályán működő, tizennégy ágyas koraszülött osztályt öt évvel ezelőtt létesítették, s jelenleg már nemcsak a tolna megye kórházaiban és szülőotthonaiban, hanem a dunaujvárosi kórház szülészeti osztályán világra jött koraszülötteket is itt ápolják. az orvosok, ápolók munkájának eredményeként az intézetben számottevően csökkent az idő előtt született csecsemők halálozási arányszáma, s eddig négyszáznál több koraszülött életét mentették meg./mti/

8.55/a

9.30p

- 9 -

bb.15. rekord burgonyatermés öntözéssel.

vid j ká /k -cz

1965. november 13.

a nagykunsági mezőgazdasági kísérleti intézet öntözéses gazdaságában kísérleteket folytattak annak megállapítására, hogy alföldi viszonyok között milyen módszerrel lehet magasabb burgonyatermést elérni. az intézet kísérleti parcelláiba tíz fajta fehér és sárga husu burgonyát ültettek. a veteményt a virágzás kezdetekor és azt követő három hét múlva barázdás módszerrel megöntözték. összesen 160 milliméter csapadékot juttattak a burgonyára. az öntözéses parcellákról alföldi viszonylagban rekord termést takarítottak be: holdanként 200-300 mázsa burgonyát szedtek fel. a legnagyobb hozamot a fehérhusu fajták - a gül-baba és a rózsza -adták./mti/

.-

bb.16. négy gimnázium és két általános iskola növendékeinek tanrendjében szerepel győrtött a hangversenylátogatás

vid j fm/k - cz

1965. november 13.

kísérlet-képpen az elmúlt iskolai évben vezették be elsősorban győrtött a diákok közös hangversenylátogatását. az ifjúság zenei nevelése érdekében az idei oktatási évadban már a város négy gimnáziuma és két általános iskolájának diákjai látogatják az országos filharmonia által rendezett ifjúsági hangversenyeket. a négy előadásból álló hangversenysorozat a barokk mesterek alkotásaival, a klasszicizmus bécsi mestereinek alkotásaival, Bartók és Kodály művészetével, a romantikus zenével ismerteti meg az ifjú hangversenylátogatókat. a hangverseny programjában szereplő műveket a győri filharmonikusok kamarazenekara és a győri zeneművészeti szakiskola zongoraötöse és leánykara tolmácsolja./mti/

.-

bb.17. hét millió forint beruházás saját erőből a barcsi vörös csillag termelőszövetkezetben

vid j ká/k -cz

1965. november 13.

az országoshirű barcsi vörös csillag termelőszövetkezet ebben az esztendőben hét millió forintot fordított saját erőből beruházásokra, többek között két egyenként 108 férőhelyes magtárpadlásos tehénistállót építettek, és négy szk-4-es gabonakombájt vásároltak. a szövetkezet évente több mint 3 ezer hizottsertést ad a népgazdaságnak, s a hizók részére nagymennyiségű takarmányt természetesen. a kukorica tárolására száz vagon befogadó képességű górékat építettek./mti/

.-

9.00

9.35 p¹
p¹

-10-

bb. 18. silesikló-pálya készül a kőszegi hegyen

vid/ lk/ ki/cz/p

1965. november 13.

a kőszegi hegyen silesikló pályát építenek. a pálya helyét a dunántul legmagasabb pontja, a 883 méter magas Irottkő alatt jelölték ki. a 10-12 holdnyi területet már megtisztították, előkészítették az erdőgazdaság dolgozói erre a célra. egyelőre 350 méter hosszú pályát létesítenek társadalmi összefogással a kőszegi üzemek, vállalatok dolgozói és a határórség. később öltözőt, melegedőt építenek a Lesiklóhoz, amelyet fokozatosan nagyobbitanak./mti/

.-

bb.19. eddig 3 millió forint kölcsönt vettek fel a csongrádi háztáji gazdaságok

vid/j/ ká/ cz/ p

1965. november 13.

a háztáji kölcsönről megjelent rendelet óta növekedett a forgalom az országos takarékpénztár csongrád megyei fiókjában. öt-ezertől-tizenötezer forintig terjedő kedvezményes hitelt vesznek fel azok a szövetkezeti gazdák, vagy földterülettel rendelkező falusi és városi lakosok, akik fejleszteni kívánják háztáji illetve kertgazdaságukat. eddig 3 millió forintot fizettek ki a jelentkezőknek a falusi takarékszövetkezetek és az otp-fiókok. amint az igényléseknől kiderül, elsősorban gyümölcs telepítésre, gazdasági épületek átalakítására, korszerűsítésére, kisgépek, öntöző berendezések vásárlására veszik fel a kölcsönt./mti/

.-

bb.20. „várépítő”, tatabányai munkások

vid/l/ k/ki/cz/ p

1965. november 13.

tatabányán számos családi ház kertjét díszítik régi várak kicsinyített másai. sok bányász, cementgyári munkás, alumíniumkohász hódol szabadidejében a várépítés szenvedélyének. a legrégibb várépítő egyike Andrási Albert, akinek már harminc éve ez a hobbyja. elkészítette többek között Vajdahunyad várát, a sümegi várát és egy képeslap alapján törcs várát./mti/

.-

9.05

9.40 p¹

-11-

[Handwritten signature]

bn.21. háromezeröttszáz mezőgazdasági dolgozó tanul a télen vas megyében

vid j ká /k -cz 1965. november 13.

a napokban vas megyeszerte megkezdődnek a téli mezőgazdasági tanfolyamok. számos új formával bővült az ideai oktatás. többek között a tanakajdi növényvédő állomáson bentlakásos növényvédő gépész -szakmunkás tanfolyam indul, a celldömölki, a sárvári, a szombathelyi gépjavitó állomásokon és a körme ndi felsőfoku technikumban mezőgazdasági gépszerelők tanfolyama kezdődik.

tizenkilenc helyen -tsz-ekben és gépállomásokon - körzeti traktorvezető tanfolyamok indulnak, az oktatási idő alatt mintegy 500 termelőségvetkezeti tag sajátítja el a traktorvezetést. külön bentlakásos tanfolyam indul szombathelyen, ahol kertészeti traktorvezetőket képeznek ki. a járási székhelyeken az állattenyésztésben használt gépek kezeléséhez képeznek ki tsz tagokat.

a téli szakmai tanfolyamokon összesen mintegy háromezeröttszáz mezőgazdasági dolgozó gyarapítja tudását. /mti /

bb.22. huszonnégy kamerás ipari televízió-rendszer épül a diósgyőri kohászatban

vid Lk ki /k -cz 1965. november 13.

a Lenin kohászati művekben a termelésirányítás korszerűsítésére, a munkák ellenőrzésére - az előzetes kísérletek tapasztalatainak felhasználásával - széles hálózatú ipari televízió-rendszert építenek ki. a már szerelés alatt levő televíziórendszerben huszonnégy kamera közvetíti majd -távvezérlésű megoldással -egyebek között a nagyolvasztómű, a hengerművek, az acélmű különböző üzemeiről, munkahelyeiről a gyári diszpécser szolgálat központjába a képernyőkre az üzemek életének mozzanatait, munkafolyamatait. a kamerák felét az egyik legfontosabb, a leginkább balesetveszélyt rejtő munkaterület, az anyagmozgatás biztonságosabb irányításának, ellenőrzésének szolgálatába állítják. a televízióhálózat segítségével szemmel tudják majd tartani a gyár egész vasúti forgalmát, az érkező és kimenő szállítmányokat a bejáratától a kijáratig. a nemsokára bekötésre, bekapcsolásra kerülő kamerák, a modern, ezerszemű diszpécsernek, a jövő év elején kezdik meg rendszeres működésüket. /mti /

9.20/a

9.45¹
pue

bn. 23. „öthéju,, zsebóra, négyszáz éves cserépkályha

vid/j/a/fm 1965. november 13.

csaknem másfél évtizede hódol mügyűjtői szenvedélyének borszónyi józsef szombathelyi máv főintéző. gyűjteményében közetekbe ágyazott csigák, megkövesedett állatszív, avar korbelti harcászati eszközök, különféle kódexek található. egy 1534-ből származó, történelmi leírást tartalmazó kódexét nemrég adta át a nemzeti múzeumnak

gyűjteménye minden darabjához külön történet fűződik. a magyar diszkardot például nádassy egyik leszármazottjának feleségétől vette. egy „öthéju,, zseborát nagyvázsonyban szerzett. egyik szobáját négyszáz éves cserépkályha melegíti. németországban készítették s külső felének minden kockája egy-egy kis dombormű.

/mti/

bb. 24. fehérmustár mint támasznövény

vid/j/a/ká 1965. november 13.

szabolcs-szatmár megye mezőgazdasági szakembereit évek óta foglalkoztatja a borsótermesztés problémája. ezen a tájon ugyanis nem érik el az országos termésátlagot, az érés időszakában földreboruló növény nem kap elég nagyfényt. az idén támasznövények magjával vegyesen vetették a borsót. ezek közül a fehérmustár bizonyult a legjobbnak, szinte „felkarozta,, a borsót és így 30 százalékkal nagyobb termést értek el. jövőre már több mint félezer holdon termesztik fehérmustár „társaságában,, az értékes pillangós virágú növényt. /mti/

bb. 25. újabb 67 tanyai könyvkölcsönző állomás bács-kiskun megyében

vid/j/a/fm 1965. november 13.

nagyarányu könyvtár bővítési munkát végeztek az elmúlt öt évben bács-kiskun megyében. ebből a tanyai települések sem maradtak ki. már 305 letéti könyvtár működik a tanya-központokban, iskolákban, termelőségvetkezetekben, és a nagyobb községek peremrészein. ezenkívül három művelődési autó viszi rendszeresen az olvasnivalót 53 tanyai könyvkölcsönző állomásra. most újabb 67 kölcsönzőhelyet jelöltek ki a bajai, a kiskunfélegyházi és a kiskörösi járásban. ezeken a helyeken még eppen a művelődési évadban fokozatosan kezdik el a kölcsönzést. járásonként további öt-öt letéti könyvtár létesítését is tervbe vették. /mti/

9.25

9.55¹
pue

-13-

bb. 26- a máv közleménye

k/hbj/a/ki

1965. november 13.

a máv vezérigazgatósága közli, hogy ut-és vasutépítési munkálatok miatt a budapest-angyalföld állomáson áthaladó ujjalotai utátjárót november 15-én, hétfőn 9 órától november 19-én, pénteken 16 óráig a közúti forgalom elől elzárja. a közúti forgalmat terelő úton a szekszárdi utca-váci ut - árpád ut, illetőleg palzsam utca-béke ut -ujpest, pozsonyi ut -tél utca utvonalon bonyolítják le. a gyalogosok az utátjárón az építkezés idején is zavartalanul közlekedhetnek./mti/

.-.

bb 27. magyar és nyugatnémet vállalat együttműködése kombinált földmunkagép gyártásában

sl/sze/s vg cz

1965. november 13.

a mojiirt külkereskedelmi vállalat közreműködésével kísérletképpen együttműködés jött létre a vörös csillag traktorgyár és a nyugatnémet schaeff cég között kombinált földmunkagép kialakítására. a vörös csillag traktorgyár elküldte az nszk-ba d-50-es típusu három és fél köbméteres dömpert, s ehhez a schaeff cég langenburgi telepén hidraulikus árokásót és földgyengető gépet építettek. így a kombinált jármű alkalmassá vált ásásra, egyéb földmunkára, rakodásra és szállításra. szakemberek véleménye szerint az ilyen gép nemzetközileg igen kelendő, s meg lehet találni a módját a magyar és a nyugatnémet vállalat közötti szervezett együttműködésnek.

a kombinált gép most érkezett vissza az nszk-ból, s a jövő hét folyamán szakemberek előtt kipróbálják a betonutépítő vállalat baracskai telepén./mti/

.-.

11.45/a

Pire

- 14 -

Me

bb. 28. indonéz üvegyári szakemberek salgótarjánban

vid/sze/a/ki

1965. november 13.

az indonéziai semarangban magyar tervek alapján világítás-technikai üvegyár épül. az indonéz gyár öt leendő műszaki vezetője salgótarjánba érkezett, ahol három héten át tanulmányozza az öblösüvegyár gyártási módszereit. a salgótarjánban szerzett szakmai ismeretek alapján alakítják majd ki az indonéz gyár munkaszervezetét és gyártási módszereit./mti/

.-.

bb. 29. házat építettek hősi halált halt bajtársuk családjának

vid/sze/a/ki

1965. november 13.

horváth sándor határőr alhadnagy az 1956-os dunai jeges árvíz idején mentési munkák közben életét vesztette. a határőrség pécsi kisz-alapszervezete akkor elhatározta, hogy pártfogolja az özvegyen maradt horváth sándornét és három gyermekét. a családot rendszeresen látogatták és ügyes-bajos dolgaikban segítették. mivel az idei zöldségnyomán jelentkező talajvíz megrongálta a család lakását, saját ház építését tanácsolták horváth sándornénak és ehhez segítségüket ígérték. bontásoknál selejtezésre szánt anyagokból téglát válogattak össze, a terveket egy határőr-technikus készítette el, majd a határőrségnél szolgálatot teljesítő három közműves, két ács, egy burkoló és építésvezető szakmai közreműködésével, a többiek segédmunkájával háromszobás összkomfortos házat építettek. a beremendi cementgyár egyik szocialista brigádja vállalta a villany bevezetését. a határőrök ezenkívül mezőgazdasági betakarítási munkákban vettek részt, és az ezért kapott pénzt szintén a családnak adták át, hogy a ház építéséhez felvett kezvezményes otp-kölcsön törlesztését könnyítsék. a házon jelenleg az utolsó simításokat végzik. a bajtársi összefogás, segítőkészség eredményeként horváth sándorné három gyermekével karácsonyra beköltözhet új otthonába./mti/

.-.

12.55/a

Me Pire

- 15 -

bb 30. Libacomb légüres fóliában

vid/sze/- s ki cz

1965. november 13.

a szentesi baromfifeldolgozó üzemben a mintegy ötvenmillió forintos rekonstrukció során az idén új üzemszerkezetek készültek el, amelyekben új cikkek készítését kezdték meg.

az új, kétszintes üzemépületben felszerelt felsőpályás, szalagrendszerű daraboló lehetővé tette, hogy a libákat új módon dolgozzák fel, illetve csomagolják. az egyik módszer szerint a szalagról lekerült libát egészben - sütésre készen - csomagolják. ugyancsak újdonság a légüres műanyagtasakba csomagolt libacomb. a csomagolás után eltávolítják a levegőt a tasakból, amelyet aztán melegvízben zsugorítanak, s így felveszi a belehelyezett áru formáját.

az üzemben az idén 170.000 libát dolgoznak fel, a tavalyinál mintegy harmincezerrel többet. a rekonstrukció befejezése után évi 130 vagon vágott baromfival növekszik az üzem teljesítő képessége./mti/

-. -

bb 31. új izzító kemence a borsodnádasdi Lemezgyárban

vid/sze/s ki cz

1965. november 13.

a borsodnádasdi Lemezgyárban a hengerlésre kerülő acélok gazdaságosabb izzítására - angol szakember irányításával - új izzító kemencét építettek, szereltek fel. a most elkészült különleges tűzálló falazatu - angol gyártmányu - modern berendezésben folyadéknyomásos készülék automatikusan mozgatja, továbbítja az anyagot, biztosítva az egyenletes hőhatást, a kívánt hőfokra való felmelegítést. ezzel javult az anyag hengerelhetősége, végső fokon pedig a finomlemez minősége. az új ~~12~~óránkénti négy tonna teljesítményével négy régi hasonló célú szolgáló kemencével ér fel, azzal a lényeges különbséggel, hogy ehhez 12 dolgozó helyett mindössze két kezelő szükséges, de azok is mentesülnek az eddig végzett rendkívül fáradságos munkától, az izzításra váró munkadarabok kézi erővel, fogókkal való forgatásától, húzogató-

|| kemence

-. -

13.00/a

- 16 -

M. P.

bb. 32. magyar katonafiatalok csehszlovák kitüntetése

sze/a/-cz

1965. november 13.

november 13-án a csehszlovák ifjúsági szövetség központi bizottsága „Julius Fucsik”, emlékéremmel tüntetett ki harminc magyar katonafiatalt a dunai nagy árvíz idején a csehszlovák szocialista köztársaság területén kifejtett áldozatos munkájukért. a kitüntetéseket bratislavában a csehszlovák ifjúsági szövetség központi bizottságának másodtitkára S. Bruha elvtárs adta át beszédes ünnepség keretében. a kitüntetések átadásánál jelen volt a csehszlovák néphadsereg politikai főcsoport főnökeinek helyettese és több katonai vezető, valamint a szlovák ifjúsági szövetség központi bizottságának több vezetője.

az ünnepségen résztvett Horváth István ezredes, a magyar néphadsereg politikai főcsoport főnökeinek helyettese és Nádassdi József, a Kisz központi bizottságának titkára is./mti/

-. -

bb. 34. magyar-osztrák vízügyi tárgyalás az együttműködés fejlesztéséről

k/sb/j/a/vg

1965. november 13.

a magyar-osztrák vízügyi bizottság november 8 és 13. között budapesten tartotta ezévi ülését, elsősorban az árvízvédekezés és az árvízi jelentő szolgálat kérdéseit tárgyalták meg. az ezévi árvizek során szerzett tapasztalatok szükségessé tették a jelentő szolgálat kiterjesztését és hatékonyabbá tételét. a közös építési programot pedig az árvízkarok helyreállítási munkáival egészítették ki.

a bizottság megtárgyalta és jóváhagyta a fertő-tó vízszint-szabályozásának előírásait. elhatározta a rába és a többi határmenti folyók árvízlevezetési és folyószabályozási viszonyainak további tanulmányozását.

az ülés jegyzőkönyvét magyar részről Dégen Imre, az országos vízügyi főigazgatóság vezetője, osztrák részről dr. Ernst Günter, az osztrák vízügyi szolgálat vezetője írta alá./mti/

-. -

13.25/a

- 17 -

M.

bb. 33. időjárásjelentés

j/a/-cz

1965. november 13.

a meteorológiai intézet jelenti 1965. november 13-án, szombaton 13 órakor:

a hőmérséklet tovább csökken

a kelet-európát borító, szokatlanul hideg szárazföldi légtömeg folytatja útját közép-európán át délnyugat felé, sok helyen havazás, havaseső, eső kíséretében, a hőmérséklet csúcspontja tegnap az 50. szélességi körtől északra, illetve a 15. hosszúsági körtől keletre 0, az ural északi részein pedig minusz 15 fok alatt maradt, ezzel szemben a balkán déli részein éjjelkor is 15-18 fokos hőmérsékletet mértek. a földközi-tenger fölött sok zivatar keletkezett.

hazánkban tegnap erősen felhős, hideg idő volt, a kárpátokon át beáramló hideg levegő frontján tegnap óta havazott, délkeleten esett az eső. a ma reggel 7 óráig lehullott csapadék mennyisége általában 10 milliméter alatt maradt, de pécs, kiskunhalas és cegléd környékén kevéssel meghaladta a 10 millimétert. pécs, budapest, szolnok, miskolc vonalától északnyugatra az éjszakai havazásból 1-5 centiméter vastagságú hóréteg keletkezett. a hőmérséklet tegnap napközben 2-6, délkeleten helyenként 7-9 fokig emelkedett, ma reggelre minusz 3 - plusz 2 fokig hűlt le a levegő. ma délelőtt folytatódott a hideg idő. a hőmérséklet 11 órakor 0 - plusz 3 fok között váltakozott. a dunántúlon sokfelé szálligózott a hó, keleten szórványosan esők voltak. kékestetőn és galyatetőn ma reggel 7 órakor 10 centiméter hóvastagságot mértek. a mátrán a délelőtt folyamán gyöngén havazott, a hőmérséklet 0 fok alatt maradt, a hó sportolásra alkalmas minőségű.

budapesten pénteken a hőmérséklet napi középértéke 2,9 fok volt, 2,7 fokkal alacsonyabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 3 fok. a tengerszintre átszámított légnyomás 755 milliméter, alig változik.

várható időjárás vasárnap estig: erősen felhős idő, sokfelé havazás. délkeleten ma még havaseső, eső. élénk, helyenként erős északi-északkeleti szél. az utakon sikosság. a hőmérséklet kissé tovább csökken. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet a dunántúlon minusz 3-6, máshol plusz 1 - minusz 3 fok között. legmagasabb nappali hőmérséklet holnap 0 fok körül.

a duna vizállása 158 centiméter./mti/

13.35/s

- 18 -

bb. 35. csehszlovák taneszköz-kiállítás a közgazdaságtudományi egyetemen

t/ae/j/a/-cz

1965. november 13.

a marx károly közgazdaságtudományi egyetemen szombaton számos érdeklődő jelenlétében arató ferenc, a művelődésügyi minisztérium főosztályvezetője megnyitotta a csehszlovákiai ucební pomucký národní podnik tanszerkerskedelmi vállalat kiállítását. az iskolai felszereléseket értékesítő vállalat és a csehszlovákiai vállalat közösen rendezte a kiállítást abból a célból, hogy bemutassák a korszerű oktató-nevelő munkában alkalmazott legújabb szemléltető eszközöket a magyar szakembereknek. a megnyitón részt vett jan belfin, a csehszlovákiai iskolaügyi-és kulturális minisztérium osztályvezetője is.

a különböző tantárgyak oktatásánál jól használható 166 iskolai segédeszköz láthatnak az érdeklődők a kiállításon. elsősorban a fizika, matematika és műszaki ismeretek ötletes, modern műszerei és kísérleti eszközei tarthatnak számot az érdeklődésre, s már a megnyitón is nagy figyelmet keltettek a nyelvtanításban alkalmazott legújabb audiovizuális berendezések. a bemutatott eszközök egy része már rendelkezésre áll, és a közel jövőben kerül iskoláinkba. a további választékbővítés a szakemberek véleménye alapján kívánja az ifélt megoldani.

a kiállítást egy hélig tekinthetik meg az érdeklődők.
/mti/

..-

bb. 37. besurranó tolvajokat tartóztattak le

j/a/cz

1965. november 13.

sorozatós lopás elkövetése miatt a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte sztojka mária vilma 22 éves foglalkozás nélküli, budapesti 21. kerület varrógép utca 8. szám alatti lakost és társait. a büntetett előéletű leány és társai hosszabb idő óta azzal nyitottak be a lakásokba a 3., a 11. és a 21. kerületben, hogy az árvizkárosultak javára gyűjtenek. ahol az ajtót nyitva találták, besurrantak és ruhaneműket, tranzistoros rádiót, valamint egyéb használati tárgyakat elloptak. az eddigi megállapítások szerint 20 000 forint kárt okoztak. a budapesti rendőrfőkapitányság vizsgálati osztálya kéri a károsultakat, hogy saját érdekükben jelentkezzenek budapest, 8. tolnai lajos utca 39-41, félemelet 8. szám alatt, vagy telefonon a 131-210/187-es mellékállomáson./mti/

14.19/a

- 19 -

bb. 36. a 46. játékhéten született a Lottó 46. telitalálata - a szerencsés nyertes személye még ismeretlen

i/kf/kf/a/vg

1965. november 13.

a sportfogadási és Lottó igazgatóság jelentése szerint a 46. játékhéten valószínűleg egy budapesti Lottózó töltötte ki a 3 450 167 számú telitalálatos szelvényt. a szombat déli előtti ellenőrzés során megállapították, hogy a még ismeretlen Lottózó színes tintával töltötte ki szelvényét, s a telitalálatos szelvény előtti, valamint az utána következő sorokból arra következtetnek, hogy hat szelvényrel játszott a nyertes. a nagyértékű szelvényt a 13. kerület Lehel ut és bulcsu utca sarkán levő totó-Lottó kirendeltség hozta forgalomba.

a telitalálatos szelvény név és cím nélkül érkezett játékba, s tulajdonosa szombaton délig nem jelentkezett.

a telitalálat érdekessége egyébként, hogy éppen a 46. játékhéten született meg a hazai Lottó történetének 46. öttalálatos nyeresége. a mostani ötös az idei nyolcadik Lottó főnyeremény s ennyi volt eddig az évi rekord. mivel még több mint egy hónap van hátra az év végéig, remény van arra, hogy 1965. megdönti a Lottó telitalálatos rekordot.
/mtc/

-. -

bb. 38. baleset

j/a/-cz

1965. november 13.

a 7. kerületben a Lenin körút 23. szám előtt Jónás József 24 éves üvegező, budapesti lakos gyorsajtás következtében személygépkocsival összeütközött egy másik személyautóval, majd felszaladt a járdára és falnak ütközött. a baleset következtében Jónás József, az autó vezetője súlyos, nem életveszélyes sérülést szenvedett. kórházba szállították./mti/

-. -

14. 33/-n

-20-

mtc

bb 39. bemutatták a kgm Legujabb szakfilmjeit

sl/sze/s vg cz

1965. november 13.

Szombaton a technika házában bemutatót tartottak a kgm műszaki tudományos tájékoztató intézetének 1965-ben gyártott szakfilmjeiből. a többi között levetítették a legujabb szerzőgépekről készült filmet, továbbá a kgm legfrissebb műszaki filmhíradóját./mti/

-. -

bb 40. kitüntették a Legjobb ujitókat és feltalálókat

sl/sze/s vg cz

1965. november 13.

a különböző tárcák miniszterei az országos tálalmányi hivatal elnökével és a szakszervezetekkel egyetértésben a kiváló feltaláló, illetve a kiváló ujitó kitüntetés arany-, ezüst- és bronz-fokozatát adományozták 810 szakembernek. a kohó- és gépiparban 370, az építőiparban 215, a könnyűiparban 93 ujitó és feltaláló nyerte el a kitüntetést, a többi más tárcák között oszlik meg. a kiváló ujitó- kitüntetés arany fokozatával tüntették ki a többi között Berényi Gábort, a vízügyi tervező iroda mérnökét, akinek az ujitása évente 28 millió forint megtakarítást jelent az országnak. a kiváló ujitó hasznos új módszeréért 196.000 forint ujitási díjban részesült.
/mti/

-. -

bb 43. új szobor nyirbélteken

vid/tm/s fm cz

1965. november 13.

Szabolcs-szatmár megye újabb képzőművészeti alkotással gazdagodott: a nyirbélteki tnc gyógyintézet előterében elhelyezték Dabóczy Mihály szobrászművész „ülő nő” című alkotását./mti/

-. -

14. 36/-n

-21-

mti

bn. 41. központi autóbusz-pályaudvart avattak szegeden

vid/sze/a/ki

1965. november 13.

Szegeden a Marx téren szombaton ünnepélyesen felavatták az ország egyik legkorszerűbb autóbusz-pályaudvarát. Dr. Biczó György, a szegedi városi tanács vb elnöke mondott avatóbeszédet. A KPM Autóközlekedési Vezérigazgatósága nevében Tapolczai Kálmán vezérigazgató, a 10. számú aköv nevében Csizsár Károly igazgató vette át az új létesítményt.

Szeged új központi autóbusz-pályaudvarának építésére, berendezésére mintegy hat és félmillió forintot fordítottak. A forgalom irányításának számos új módszerét hazánkban itt alkalmazzák először. A forgalmi iroda vezérlőasztaláról fényjelzésekkel indítják az autóbuszokat. A műanyagpalackokkal burkolt várócsarnokban a fényújsághoz hasonló fényjelző berendezéssel tájékoztatják az utasokat a kocsik indulásáról, érkezéséről.

Ez a központi pályaudvar irányítja a város helyi és távolsági autóbusz-, valamint taxiforgalmát. ezerkétszáz helyi és távolsági járatot indítanak, illetve fogadnak naponta. /mti/

--

bb. 42. a dunaujvárosi házgyárban elkészült az ezredik fürdőszoba-konyha térelem

vid/sze/s ki cz

1965. november 13.

A dunaujvárosi házgyárban, az épületelemgyártó vállalat dunaujvárosi üzemében szombaton elkészült az ezredik fürdőszoba-konyha térelem.

Dunaujvárosban tavaly tavasszal kezdték el a beton térelemek sorozatgyártását a lakásépítkezés meggyorsítására. A doboz alakú térelembe a házgyárban felszerelik a fürdőszobai berendezéseket, a térelem konyhai falára pedig a gáztűzhelyet, a mosogatót és a konyhaszekrényt.

Az eddig gyártott térelemek nagy részét a dunaujvárosi lakásépítkezéseken használták fel. Ujabbán a székesfehérvári lakásépítkezésekhez is ilyen dunaujvárosi térelemeket szállítanak. /mti/

--

14.40/-n

-22-

1/16

bb. 44. megkezdődtek a disznóölések vas megyében

vid/j/a/ká

1965. november 13.

A hidegebb időjárás beköszöntével megkezdődtek a disznóölések a vas megyei falvakban. A háztáji gazdaságokban általában egy-két disznót hizlaltak saját szükségletre. A tél folyamán összesen mintegy százezer hizottsertés kerül bőlérkezés alá vas megyében. /mti/

--

bb. 45. termelőségvetkezeti elnökök tanácskozása dunaujvárosban

vid/j/a/ká

1965. november 13.

Szombaton véget ért dunaujvárosban a Tolna megyei termelőségvetkezeti elnökök egyhetes tanácskozása. A szántiz elnök tapasztalatcsere jellegű tanácskozásán a legidőszerűbb mezőgazdasági problémákkal, a vetőmag-és szítástakarmány termesztés fejlesztésével foglalkoztak, s megbeszélték a szakmunkásképzéssel kapcsolatos teendőket. Napirenden szerepelt a zárszámadások előkészítése és a jövő évi tervkészítés is. A tanácskozáson intéző bizottságot választottak, amelynek az a feladata, hogy előkészítse egy 100-120 személyes termelőségvetkezeti üdülő építését. /mti/

--

bb. 46. háromszáz előadás, filmvetítés vas megyében a helyes fogápolásról

vid/sze/a/-cz

1965. november 13.

Vas megyében több mint félezer vöröskeresztés aktivista orvos, pedagógus tevékenykedik november 11-17 közötti fogászati hét sikeréért. Háromszáz felvilágosító előadás, filmvetítés hangzik el az iskolákban, a munkahelyeken. Az oktatási intézmények 200 diafilmet kaptak fogászati témáról, amelyeket rendszeresen vetítenek majd a jövőben. /mti/

--

14.45/-n

-23-

1/16

bb. 48. szegedi egyetemi tanár előadásai amerikában

vid/sze/a/-cz

1965. november 13.

dr. ábrahám ambrus akadémikus, egyetemi tanára, a szegedi józsef attila tudományegyetem általános állattani és biológiai intézetének igazgatója, az amerikai szívutató társaság meghívására az egyesült államokba utazott, s daytonban előadást tart az idegnrendszernek a vérnyomásban való szerepéről. utána clevelandban a magasvérnyomással foglalkozó tudományos konferencián vesz részt./mti/

--

bb. 49. az idei ezredik látogató utazott el szombaton szabolicsból a szovjetunióba

vid/sze/a/-cz

1965. november 13.

külön autóbusszal 33 személy utazott szombaton szabolics-szatmár megyéből a szomszédos kárpátukrajnába négy napos tanulmányi kirándulásra. ebben a csoportban van az ezredik szovjet unióba látogató szabolicsi dolgozó is. ilyen sokan még egyetlen évben sem jártak a megyéből a szovjetunióban: moszkvában, kijevben és kárpátukrajna különböző vidékein./mti/

...

bb. 51. princetoni professzor előadásai a magyar egyetemen

j/a/-cz

1965. november 13.

a kulturális kapcsolatok intézetének meghívására vasárnap budapestre érkezik russel a. fraser, a princetoni egyetem dékánja, irodalomtörténész. párnapi itt tartózkodása alatt előadásokat tart az eötvös loránd tudományegyetemen és a pen klubban a század elején meghalt john millington syngé író drámaíróiról és g. bernard shaw munkásságáról./mti/

--

14.50/-n

-24-

bb 47. kerekasztal konferencia az idei dunai árvíz egészségügyi tapasztalatairól

vid/sze/s cz

1965. november 13.

a baranya megyei közegészségügyi járványügyi állomás november 12-én és 13-án országos jelentőségű tudományos ülést rendezett. az első napon pécsatt a szocialista falu egészségügyi problémáiról folytattak vitát. szombaton pedig mohácson kerekasztal konferencián beszéltek meg az idei dunai árvíz egészségügyi tapasztalatait. a tanácskozáson résztvettek az érintett dunamenti, valamint az árvízről ugyancsak sokat szenvedett nyugat-dunántuli megyék egészségügyi szakemberei. vas megyében például a kis patakok kiöntése jelentett súlyos problémákat. tolnában a gemencei erdő védelme, baranyában dunaszekcsőtől az országhatárig a jó ivóvíz biztosítása okozott legnagyobb gondot a százhusz napon át tartó árvízveszély idején. az egészségügyi szervek helytállásának egyik legfőbb bizonyítéka, hogy egyetlen járványos megbetegedés sem fordult elő. a köjál igazgatók igen nagyra értékelték a vöröskereszt tevékenységét. kiterjedt aktív hálózatuk, szervezettségük igen nagy segítséget adott az állami egészségügyi szolgáltatnak. a konferencián elmondott tapasztalatok, vélemények hasznosításával még alaposabban készülhetnek fel bármilyen esetleges elemi csapás idején a közegészségügyi feladatok ellátására./mti/

--

bb 50. sikerrel zárult a vas megyei néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat

vid/sze/ae/s cz

1965. november 13.

sikerrel zárult az idei néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat vas megyében. nyolc mű érkezett a zsűrihez. az első díjat megosztva káldy lajos ,, vasi himes tojások,, illetve kovács jenő ,, gyűjtő köruton mersevátan,, című munkája nyerte. ezek a dolgozatok az országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázaton is résztvesznek.

dorner mária egyházasszáródó néprajzával, pomogyi józsef, aki nemrég muzeumot létesített nagygeresden, a helybeli kenderfeldolgozással, lakner győzőné kőszegszerdahely néprajzával, gyulai lajos a bérbaltavári népszokásokkal és népdalokkal foglalkozott dolgozatában. érdekes laky rezső ,, nevető fejfák,, című pályaműve és madáchy károly : ,, faragások a körmendi helytörténeti gyűjteményben,, című tanulmánya.

a pályázat résztvevői értékes jutalomban részesültek.

/mti/

--

14.55/-n

-25-

mbb. 52. krizantémum kiállítás a kertészeti és szőlészeti főiskolán

i/kz/a/ká

1965. november 13.

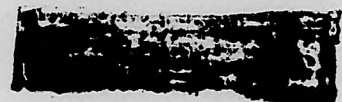
Szombaton, a kertészeti és szőlészeti főiskola ménesi uti épületében megnyílt az immár hagyományos őszi krizantémum kiállítás. A kellemesen fanyar „őszi illattal”, telített kiállítási helyiségekben 40 fajta krizantémummal ismerkedhetnek meg a látogatók. Külön termet szenteltek a rendezők a krizantémum a lakásban témának. Itt elsősorban a világszerte legdivatosabb laza virágú, artisztikus japán krizantémumokat „vonultatták fel”, egészen modern elrendezésben. Bemutatják a kiállításon a virág-tartósítási és csomagolási kísérletek eredményeit. A gázzal telített, légmentesen elzárt átlátszóanyagba csomagolt virágok alacsony hőmérsékleten megközelítően egy hónapig, nyári melegben pedig 4-5 napig frissek és üdők maradnak. E kísérleteknek elsősorban kereskedelmi - főképpen export szempontból nagy a jelentőségük. /mti/

..

14.58/-n

- 26 -

HE

bb. 56. a balatoni intéző bizottság javaslata: építsenek korszerű, téli vendégfogadásra is alkalmas szállót füreden - napirenden a balatonfejlesztés időszaki kérdései

i nbj sze n vg

1965. november 13.

A balatoni intéző bizottság mellett társadalmi szervezetként működő tervtanács tagjai major bélának, a balatoni intéző bizottság főtáncosának vezetésével két napig a helyszínen tanulmányozták a balaton-környék fejlesztésének néhány különösen időszerű kérdését, a szakértői bizottság munkájában az illetékes tanácsai vezetők, a megyei idegenforgalmi hivatalok képviselői, továbbá perczel károly, az építésügyi minisztérium településfejlesztési- és városrendezési főosztályának vezetője is résztvett. A helyszíni szemle során megvitatták sídók belterületének rendezési problémáit, a balatonszéplaki, ugynevezett ezüstpart beépítésére, a fonyódi üdülőközpont kiépítésére, keszthely fejlesztésére vonatkozó elgondolásokat. A tervtanács tagjai megtekintették a hévízi kórház rekonstrukciós munkálatait, foglalkoztak a hévíz központjában sorra kerülő beruházásokkal, valamint a gyógycélokat szolgáló tófürdőtől függetlenül, a kirándulóforgalom igényeit, - ugyancsak a tó vizének felhasználásával - kielégítő új strandfürdő létesítésével, ennek kialakítására nyilvános tervpályázatot írtak ki.

Vizsgálták a badacsonytomaji új üdülőtérlet kialakításának tervét és reális lehetőségként vetődött fel az a gondolat, hogy drótkötélpályán vigyék a kirándulókat a badacsonyi hegytetőre. A tervek szerint uttoróváros épül zánkán. Tihanyban létre akarják hozni az első hazai szabadtéri tájmuzeumot és foglalkoznak azzal, hogy szántódpusztán a xviii-xix. századbeli mezőgazdasági műemléképületeket idegenforgalmi célokra használják fel. A tanulmányut résztvevői vizsgálták a következő években - elsősorban füreden, keszthelyen és földváron - épülő szállók ügyét. A szakértők megállapították: célszerűbb volna az elsőként füreden létesülő nyolcszáz személyes, ugynevezett arácsi szállót egész éven át használható kivitelben megépíteni, szemben a jelenlegi, csak a nyári üzemeltetésre készült elgondolásokkal, a beruházási költség körülbelül egyötödnyi növelésével lehetőség nyílik arra, hogy a szálló egész évben fogadhassa a vendégeket. A tanulmányut során a balatonlellei május 1. szot-üdülőben díbor istván dr-nak, a tervtanács elnökének, valamint illés györgynek az övf főosztályvezetőjének, a bib műszaki állandó bizottság ügyvezető elnökének vezetésével széleskörű tanácskozásra került sor, amelyen résztvett és fel-szóltat dr. vitéz andrás, az országos idegenforgalmi hivatal vezetője is. /mti/

..

16,32/m

- 27 -

bb. 53. diszközgyűlés a 90 esztendősz zeneművészeti főiskolán

t ol/gy/cz

1965. november 13.

szombaton a liszt ferenc zeneművészeti főiskolán az intézmény fennállásának 90. évfordulója alkalmából diszközgyűlést tartottak. az ünnepségen megjelent aczél györgy, a művelődésügyi miniszter első helyettese. részt vett az ünnepségen több zenei intézményünk vezetője, a főiskola több nyugdíjba vonult tanára, valamint vaclav holzknecht, a prágai konzervatóriumnak az évforduló alkalmából meghívott igazgatója is.

a betegsége miatt akadályoztatott kodály zoltán levélben megküldött díszelnöki megnyitóját kadosa pálv olvasta fel.

az elnöki megnyitót követően szabó ferenc, a főiskola főigazgatója mondott ünnepi beszédet. megemlékezett az intézmény első elnökének, liszt ferencnek és első igazgatójának erkel ferencnek a magyar zeneoktatásban és a főiskola életében betöltött szerepéről, s azokról a nagynevű zenepedagógusokról, művésztanárokról, akik az elmúlt 9 évtizedben a főiskolán tanítottak. többek között popper dávid, mihalovics ödön, thoman istván, hubay jenő, bartók péla, kodály zoltán, weiner leo, dohnányi ernő alakították és segítették a főiskoláról kikerült számos kiváló művész fejlődését. az utóbbi 20 év eredményeinek méltatása után szabó ferenc a következőket mondotta:

- a főiskola tanári együttese neveljen, ha lehet új liszt ferencet. de ne csak arra törekedjenek, hogy a növendékek virtuozitása megközelítse, méltó legyen liszt zseniális hangszer- és művészi tudásához. döntő, hogy legyen minden neveltünk szocialista módon gondolkodó, a társadalmi fejlődésért küzdő, a dolgozó néppel jóban-rosszban együttérző művész, mint a maga módján, a maga korában nyilván liszt ferenc volt az.

a főigazgató további jó munkát és sikereket kívánó befejező szavai után lukács miklós a tanárok plenáris ülésének javaslataira kérte a közgyűlést, válasszák tiszteletbeli tanárrá zenei életünk két kimagasló művészegyéniségét, fischer annie háromszoros és ferencsik jános kétszeres kossuth-díjast. a diszközgyűlés a javaslatot nagy tapssal fogadta. a díszokleveleket szabó ferenc főigazgató nyújtotta át az új tiszteletbeli tanároknak, akiknek a nevében ferencsik jános mondott köszönetet. ezzel 20-ra növekedett a liszt ferenc zeneművészeti főiskola tiszteletbeli tanárainak száma, akiknek névsorán olyan világhírességek szerepelnek, mint pietro mascagni, jan sibeliuss, arturo toscanini és richard strauss./mti/

16,44/m

Me

- 28 -

bb. 54. megkezdődött az élővadbefogás a duna-tisza közén

vid j/ká/gy/cz

1965. november 13.

az alföld apróvadban gazdag vidékén, a duna-tisza közén megkezdődött az élővadbefogás. a vadászati idény alatt a tervek szerint 4 800 foglyot és 8 900 nyulat kerítenek hálóba. az élővad felhajtasát elsőnek a dunavecsei járás vadásztársaságai kezdték meg. a legnagyobb szabású élővadbefogás vasárnap szalkszentmárton környékén lesz, ahol ezen a napon több száz fogoly kerül hálóba./mti/

bb. 57. a mávaut közleménye

k nbj/vg/gy/cz

1965. november 13.

a budapest-győr-soproni autóbuszjárat 15-től, hétfőtől kezdve ismét sopronig, illetve 16-tól, keddtől kezdve soprontól közlekedik, a budapest-szombathelyi járat viszont további intézkedésig csak budapest és bakonygyepes között közlekedik./mti/

bb. 59. máris nagy a külföldi kiállítók érdeklődése az 1966. évi budapesti nemzetközi vásár iránt

i hbj/sze/vg/gy/cz

1965. november 13.

május 20-tól 30-ig rendezik meg az 1965. évi budapesti nemzetközi vásárt, s már most megállapítható, hogy minden eddiginél nagyobb a külföldiek érdeklődése. nagy világcégek - amelyek eddig még nem állítottak ki nálunk - jelezték, hogy 1966-ban be kívánják mutatni termékeiket budapesten. a vásáron már eddig is résztvevő cégek és kollektív kiállítók 80-90 százaléka közölte, hogy ismét kiállítási területet kér a városligeti vásárvárosban, ha lehet nagyobb, mint eddig. a beérkezett jelentésekből arra lehet következtetni, hogy jövő év májusában még több külföldit köszönthetünk a bnv-n, mint a korábbi vásárok alkalmával./mti/

16,50/m

Me

- 29 -

bb.55. ősz és tél csatázik közép-európa felett - az ország nagy-részén havazott, a galya- és kékestetőn kezdődik a sisszezon - tovább tart a hideg idő

i cs/sze n ká

1965. november 13.

az ideai tél a szokottnál korábban indult frontális támadásba európa légterében, s a kontinens északkeleti harmadán máris hópundát öltöttek a tájak, a hideg légtömegek - északkelet felől délnyugatnak nyomulva - pénteken este érték el az alpok és a kárpátok lejtőit, majd szombat reggelre átcsaptak a kárpátmedencén, nyugaton pedig franciaországon át elérték az atlantióceáni partvidékeket, a hideg támadásával egyidőben a földközítenger légteréből meleg légtömegek indultak északnak, s így közép-európa jelenleg a két fő áramlás ütközési zónája, a meteorológiai intézet központi előrejelző osztályára érkezett jelentések szerint az osztrák-prága-északi kárpátok-volgograd vonaltól északra fekvő területeken a nappali hőmérséklet már sehol sem emelkedett fagypontra fölé, a szovjetunió és finnország északi vidékein szombaton a nappali maximumok szintje mindenütt minusz 10 fok alatt volt, sőt az urai-vidéki tájakról a délutáni órákban is minusz 24 fokot jelentettek a megfigyelő állomások, ezeken a vidékeken az éjszakai fagyok elérték a minusz 27-28 fokot.

házánkban a hideg és meleg légtömegek összeütközését esők, havasesők, illetve havazások kísérték, szombat reggelig a dunántul délkeleti tájain, valamint a duna-tisza közének déli részein 10-15 milliméternyi csapadék hullott, az ország többi részeiről 1-2 millimétertől 10 milliméterig terjedő csapadékmennyiséget jelentettek a megfigyelők, az ország nyugati és délnyugati határvidékein, továbbá tolna és fejér megyében, valamint a fővárostól miskolc irányában húzódó széles sávon hótakaró fedl a tájakat kisebb-nagyobb foltokban, a síkvidéki hótakaró vastagsága 5-6 centiméter között váltakozik, a szabadsághegyen 5, mátraházán 6, a galyatetőn és a kékestetőn 10 centiméteres hórétet mértek, az utóbbi két állomás jelentése szerint a hórétet jóminőségű, sportolásra alkalmas, ezeken a hegyeken tehát vasárnap kezdődhet az ideai sisszezon.

a szombatra virradó éjszaka kezdődött havazás, illetve esőzés szombaton délután néhány vidék kivételével megszűnt, több-helyütt felszakadozott a felhőzet, a nappali maximumok szombaton plusz négy fokig emelkedtek, de például zalaegerszegen még délután 13 órakor is fagypontra állott a hőmérők higánya, a kékestetőn a hajnali minusz 4- fokról minusz 1 fokig melegedett fel a hórétet feletti levegő.

/folyt. köv./
16,55/m

- 30 -

bb.55./ ősz és tél...1. folyt./ n

az utóbbi napok maximumszintje 6-8 fokkal maradt el a sokévi átlagtól, a budapesten mért középhőmérséklet pénteken 3, szombaton pedig 4 fokos „meleghiányt”, mutatott, a kontinens északkeleti tájain felgyűlt óriási hideg légtömegek útját egyelőre eltorlaszolta egy anticiklon-gerinc, de még így is a hideg fokozódására kell számítanunk, az előrejelzés szerint vasárnap erősen felhős lesz az idő, sokfelé ismétlődik a havazás, élénk, helyenként erős északi- északkeleti szélre, az utakon sikosságra kell számítani, a hajnali minimumszint a dunántulon előreláthatólag minusz 3- minusz 6, az ország más területein plusz 1- minusz 3 fok között alakul ki, a nappali maximumok 0-fok körül ingadoznak.
/mti/

..

bb.58. exporttermékek kiállítása a pamuttextilművekben a kisz kezdeményezésére

t sz/sze n vg

1965. november 13.

a pamuttextilművekben szombaton megnyílt a vállalat export-termékeinek kiállítása, amelyet az üzemi kisz-bizottság kezdeményezésére és a fiatalok közreműködésével rendeztek, hogy megismertessék, milyen késztermékek lesznek az általuk előállított fonalból, és gyártmányaik mely országokba jutnak el, a kiállítás-szon a vállalatnál dolgozó többszáz fiatal tájékoztatást kap arról, hogy például svéd, norvég, holland, angol, dán, ausztráliai és kanadai kereskedők vásárolják a tarkánszött konyhafelszereléseket s a frottiruk ezeken az országokon kívül még afrikában is keresettek, a düftinnek pedig ndk, svájc és jugoszlávia az exportpiaca.

a pamuttextil művek gyártmányainak egyébként csaknem egyharmada exportcikk, a kivitelre kerülő textilanyagok mennyisége ez évben eléri a nyolcmillió négyzetmétert./mti/

..

bb.60. ágay karola és szendrey-karper lászló külföldi vendég-szereplésre utazott

k ol n cz

1965. november 13.

ágay karola, a magyar állami operaház tagja és szendrey-karper lászló gitárművész szombaton az ndk-ba utazott, a neves művészpár preklasszikus és klasszikus szerzők műveiből ad 11 közös koncertet, hangversenykörutjuk főbb állomásai: berlin, lipse, frankfurt, drezda, halle és rostock./mti

..

17,00/m

-31-

bb. 62. -hétvégi jelentés a földekről - a hóval borított határban is dolgoznak a szántótraktorok

vid ö kz/ká/gy/cz

1965. november 13.

a vetés befejeztével állami és szövetkezeti gazdaságaink minden erőt a kapások betakarításának meggyorsítására összpontosítottak. a jól szervezett, szorgalmas munka eredményeként e tennivalókkal szépen előrehaladtak. a cukorrépa szedése a legtöbb helyen befejeződött, biztos fedél alatt van a napraforgó és a burgonya. a megyék többségében befejezéshez közeledik az általában jó termést adó kukorica törése. az utóbbi munkával viszonylag elmaradt bács-kiskun megyében a hét végén még 20 000 hold kukorica volt töretlen, de például vas megye közös gazdaságainak többsége ugyanekkor már végzett a kukorica szedésével. csongrádban és győr-sopron megyében szombaton 5 000 - 5 000, szabolcs-szatmárban pedig körülbelül 6 000 hold termés vár már csak betakarításra. mindent összevetve már biztosra vehető, hogy mezőgazdasági üzemünk dolgozói sikerrel küzdöttek meg a rendkívüli időjárás-okozta nagy nehézségekkel.

szombat reggelre országsszerte leesett az első hó. a legtöbb helyen rögtön el is olvadt, de például zalában és somogyban, valamint az északi fekvésű borsodban megtartották a földek a fehér bundát. az utóbbi napok esőzései, a péntek éjszakai hóesés sok helyen annyira sikossá és süppedőssé tette a földeket, hogy csak lánctalpas traktorokkal boldogulnak. ezeket azonban két műszakos üzemeltetéssel használják ki, a gépállományok mindenütt nagyarányú átcsoportosításokat hajtanak végre. a szántótraktorokat azokon a területeken vonják össze, ahol zavartalanul dolgozhatnak. békés megyében, ahol helyenként nem kevesebb mint 60 milliméter csapadék hullott le az utóbbi napokban kétezernél több traktor nyomában forgatják az ekék a tavasziak alá a földet. hasonlóan nagy számú gép zavartalan munkáját biztosították a gyors átcsoportosításokkal szabolcs-szatmár megyében is. vas megyében a hét végére 100 000 holdra emelkedett a friss mélyszántások területe, s a szakemberek számítássa szerint ebben a megyében november 20-ig a teljes tervezett területen befejezik ezt a munkát.

az első hóesés több furcsaságot is produkált. salgótarján központjában - a parkban - az egyébként koratavasszal virágzó aranyeső második virágzását lepte meg. hegyalján - a tarcali állami gazdaság szőlőskertjének néhány holdján - még szedetlen fürtöket is talált a tőkéken, s felelevenítette a téli szüretetek egyik ősi szokását: a szüretelők - venyige parázson - köveket izzítanak, s mint hasonló esetekben évszázadok óta, ezeknél melegítik fel elgémberedett ujjukat./mti/

17,09/m

-32-

bb. 61. tsz-bekötőutat avattak Lászlófalván

vid j/gy/cz

1965. november 13.

szombaton a kecskeméti járás Lászlófalva községében felavatták a több mint 3,5 millió forintos költséggel épült, öt kilométer hosszú bekötőutat. az ingoványos tanyavilágon át vezető új utat a falu négy termelőszövetkezetének szállítási munkáit könnyíti meg, a kossuth tsz-nek pedig a központi majorjába vezet. a helyi lakosság 1 200 000 forint értékű társadalmi segítségével készült tanyai utat dr. cseh lászló, a bács-kiskun megyei tanács vo titkára adta át ünnepélyesen a forgalomnak./mti/

bb. 63. 46. heti Lottónyereményjegyzék

sze/gy/cz

1965. november 13.

a 46. játékhétre beérkezett 5 629 051 darab Lottószelvény. öt találatot egy fogadó ért el, a nyereményösszeg a husz százalék illeték levonása után 1 688 715 forint. négy találatot 114 fogadó ért el, a nyeremény összeg egyenként 18 516 forint 25 fillér. három találatot 8 600 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 245 forint. a két találatos szelvények száma 179 150 darab, ezekre a nyereményösszeg egyenként 11 forint 80 fillér./mti/

bb. 64. véget értek a pécsi játékfilmszemle bemutatói - vasárnap itélkezik a szűri

vid/szá ál n la

1965. november 13.

befejezéséhez közeledik pécssett az első magyar játékfilm-szemle öt napos eseménysorozata. a szombati program is gazdag, színes volt. a pannonia szálló nagytermében nagy érdeklődés mellett zajlott le a nyilvános vita kovács andrás élénk visszhangot keltett filmjéről, a „nehéz emberek,-ről. a vitát hubay miklós drámaíró vezette.

délután a „nehéz emberek,, stábja a mecseki szénbányászati tröszt dolgozóival találkozott, az „álmódások kora,, című film alkotói és szereplői pedig a pécsi tudományegyetem állam-és jogtudományi karára látogattak, ahol a hallgatókkal, oktatókkal folytattak eszmecsere-t. a kossuth moziban zárt előadás keretében a „tilos a szerelem,, című filmet láthatták a meghívottak.

este a filmszemle utolsó előadásaira került sor. a pécsi petőfi filmszínházban „a tizedes meg a többiek,, után pedig az „így jöttem,, című filmet mutatták be. az előbbi szigetvárótt az utóbbi siklóson is láthatta a közönség ezen az estén.

az első magyar játékfilm-szemle vasárnap zárul./mti/

17.37/-nn

-33-

bb.65. tánczenei fesztivál balassagyarmaton

vid/sze n ál 1965. november 13.

szombaton balassagyarmaton megnyitották az ipolyparti palócváros tánczenekarainak első fesztiválját, amelyet a városi kiz-bizottság rendezett. a gimnázium, a határórség, a városi művelődésház és más intézmények amatőr tánczenekarai vesznek részt a kétnapos programban, amelynek rendezvényeit a mikszáth kálmán művelődési házban tartják./mti/

.-.

bb.66. „háztáji kiállítás, a xv. kerületben

i kz/n ká 1965. november 13.

érdekes kiállítás nyílt szombaton a xv. kerületi tanács székházában. a kiállító - az v. számú földművesszövetkezet keretében működő xv. kerületi házikert - társulás tagjai - házi kertekben, illetve házi kis-kertészetekben termelt gyümölcsöt és zöldségféléket, valamint dísznövényeket mutatnak be az érdeklődőknek. a kiállítás egyúttal hasznos szakmai tanácsokkal is szolgál a kertészkedő fővárosi dolgozóknak, a házikertekben használható mechanikai eszközök és növényvédő szerek mellett ugyanis - könnyen áttekinthető formában - bemutatják a kiskertekben legelőnyösebben alkalmazható termelési és növényvédelmi módszereket is.

a kiállítást dr. erdei ferenc, a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára nyitotta meg./mti/

.-.

bb.67. a szovjet filmdelegáció tagjai székesfehérvárott - diszeladás a köztársaság filmszínházban

vid/sze n la 1965. november 13.

szombaton este rendezték meg székesfehérvárott, a köztársaság filmszínházban a katona apja című szovjet film diszsbemutatóját. az előadáson résztvettek a hazánkban tartózkodó szovjet filmdelegáció tagjai, - rezo csheidze, a film rendezője, szergo zakariadze, a főszereplő és lia eliava filmművész - is.

a kedves vendégeket dr. sin lajos, a hazafias népfront fejei megyei bizottságának elnöke köszöntötte.

a moziüzemi vállalat meglepetéssel is szolgált a mozilátogatóknak: minden huszonötödik jegy mellé egy, a film alkotóinak autogramjával ellátott emléklapot ajándékozott./mti/

17.45/-n

.-.

-34-

bb.68. a csepeli munkásotthon zenekarának hangversenye a csepeli zenei napok szombati műsorán

t áe/sze n la 1965. november 13.

az egy hét óta tartó csepeli zenei napok koncertsorozata szombaton a csepeli munkásotthon ifjúsági zenekarának hangversenyével folytatódott az ifjúság házában. a klasszikus művekből összeállított, színvonalas műsort a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta./mti/

18.07/-n

.-.

bb.69. oratóriumok juhász ferenc műveiből az egyetemi színpad szombati műsorán

t áe/sze n 1965. november 13.

az egyetemi színpadon szombaton ismét műsorra tűzték juhász ferenc műveinek oratóriumi feldolgozásait, amelyeket az elmúlt évadban mutattak be nagy sikerrel. az universitas együttes előadásában került színre „a szarvassá változott fiú kiáltozása a titkok kapujában, című szimbolikus lírai játék, és „az éjszaka képei, című költői mű zenével, kórossal és szólólistákkal megjelölt színpadi változata. a műsorban közreműködött a zeneművészeti főiskola kamara kórusa is bartók béla és oláh tiber kórusműveivel. az előadást vasárnap megismételik./mti/

18.34/-n

.-.

bb.70. együttműködési megállapodás az eötvös loránd tudományegyetem és a havannai egyetem között

sze n la

1965. november 13.

szombaton budapesten aláírták az eötvös loránd tudományegyetem és a havannai egyetem között együttműködési megállapodást. magyar részről a megállapodást balogh sándor, az eötvös loránd tudományegyetem rektorhelyettese, a havannai egyetem részéről dr. juan a. prohias rodriguez rektorhelyettes írta alá. az aláírásnál jelen volt dr. juan josé foxá santiago nagykövet, valamint dr. pesta lászló, a kulturális kapcsolatok intézetének alelnöke, a művelődésügyi minisztérium, a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézetének vezető munkatársai. az együttműködési megállapodás öt évre szól./mti/

19.13/-n

.-.

-35-

bb. 71. időjárásjelentés

sze n la

1965. november 13.

a meteorológiai intézet jelenti 1965. november 13-án,
szombaton este:

hideg idő

várható időjárás vasárnap estig: erősen felhős, hideg
idő, sokfelé hőszállingózás, havazás . mérsékelt, helyenként
élénk északi, északkeleti szél. az utakon síkosság. a hőmérséklet
kissé tovább csökken. várható legmagasabb nappali hőmérséklet
0-fok körül./mti/

19.35/-n

..

kére

-36-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fem-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

bs/gg-lm bs

1965. november 13.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk kállai
gyulának, a minisztertanács elnökének beszédét, amely szomba-
ton az országgyűlésen hangzik el. a beszéd e m b a r g ó s,

kizárólag csak jelzésre és a javítások figyelembevételével

használható fel!

x x x

kállai gyula beszéde,

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

amidőn képviselőtársaim tudomásul vették népköztársasá-
gunk elnöki tanácsának az első ülés-napon elhangzott beszámoló-
ját, ezzel egyben elfogadták és megerősítették az elnöki tanács-
nak azt a határozatát is, amellyel engem ez év június 30-án a
magyar forradalmi munkás-paraszt kormány elnökévé választott.

köszönöm a megtisztelő bizalmat, mint eddig, megelőző
munkaköreimben, a jövőben is arra törekszem, hogy megfeleljek
a bizalomnak: népiink akaratának és érdekeinek megfelelően végez-
zem munkámat. kérem épviselőtársaimat, támogassák ebbéli törek-
véseimet és továbbra is segítsék, támogassák a kormány tevékeny-
ségét.

tisztelt képviselőtársaim!

mint ismeretes, a kormányelnöki tisztségben történt
változást a munka gyakorlati követelményei indokolták. pártunk
és kormányunk politikája, célkitűzései változatlanok. ezért -
úgy gondoljuk - nem szükséges, hogy mint a minisztertanács új
elnöke az országgyűlés előtt-most kormányprogramot ismertessek.

/folyt.köv./

-1-

le

/kállai beszéd...1.folyt./-Lm

felszólalásomban a kormányt és a közvéleményt is foglalkoztató néhány gazdasági, társadalmi és nemzetközi kérdéssel kívánok foglalkozni.

az 1965. esztendő második öt éves tervünk utolsó éve. a gazdasági építőmunka ideiglenes eredményeinek nagy szerepük van második öt éves tervünk teljesítésében és harmadik öt éves tervünk kiinduló számadatainak kialakításában. ideiglenes népgazdasági tervünk feladatainak megoldását előmozdították pártunk központi bizottságának tavaly decemberi határozatai, s hasznos segítséget adott ennek az országgyűlés, amikor részletekbe menően megvitatta a költségvetést.

az év végéig másfél hónap még hátra van, emiatt sem az éves terv, sem pedig a második öt éves terv teljesítéséről még nem számolhatok be, erre majd az országgyűlés jövő év elején tartandó ülésén kerülhet sor a költségvetés illetve az új öt éves terv tárgyalása során. most - a teljesség igénye nélkül - a jelenlegi megközelítő és várható adatok alapján adok tájékoztatást gazdasági életünk eredményeiről és problémáiról.

az év első hónapjainak kedvező eredményei után népgazdaságunkat természeti csapások sorozata sújtotta: hosszantartó tavaszi esőzés, járványos állatbetegség, minden eddigig meghaladó áradások.

a régi társadalmi rend viszonyai között ilyen helyzetben emberek tíz- és százezrei jutottak volna a tönk szélére. a mi szocialista társadalmi rendünk szilárdsága, népgazdaságunk teherviróképessége, népünk erkölcsi ereje és egyszerű helytállása, elhárította a katasztrófát, bár így is komoly károk keletkeztek, a nagy megpróbáltatásokat kiálltuk, s most a helyreállítással együtt éves tervünket is teljesítjük.

/folyt.köv./

-2-

le

/kállai beszéd...2.folyt./-Lm

kedves elvtársak!

tisztelt országgyűlés!

amikor második öt éves tervünket kidolgoztuk, azt az alapvető politikai célt tűztük magunk elé, hogy ebben az időszakban - tovább folytatva a korábban megkezdett munkát - befejezzük a szocializmus alapjainak lerakását, s az egész népgazdaságban kivívjuk a szocialista termelési viszonyok győzelmét.

ezt a fő célt az eredetileg tervezettnél rövidebb idő alatt sikerült elérni. az 1961-65-ös évek úgy vonulhatnak be népünk történelmébe, mint a szocialista alapok végleges megteremtésének és a szocializmus teljes felépítése megkezdésének időszaka. ez a tervidőszak volt az első, amikor a gazdasági építőmunkát a népgazdaság minden alapvető ágában már szocialista alapokon végezhetjük.

javult iparunk szerkezete, emelkedett műszaki színvonalra, az ipari termelés volumene öt év alatt 48 százalékkal növekedett. bár a terv rekonstrukciós jellegű volt, azaz elsősorban meglévő üzemek korszerűsítését szolgálta, mégis nagyszerű új létesítményekkel gyarapodtunk. megépült és már termel többek között a dunai cementmű. elkészült a dunaujvárosi hideghengermű, ezzel szocialista iparunk nagy létesítménye a dunai vasmű építése befejeződött, s e nehézipari kombinát profilja már teljes: nyersvasától a finomlemezig mindent előállít. elkészült a tiszavidéki vegyikombinát nitrogénműtrágyagyára. elkészült a „barátság”, kőolajvezeték, amelyen keresztül a szovjetunió volgánluti területeinek olaja áramlik hazánkba, s elkészült a hozzá kapcsolódó dunai kőolajipari üzem első gyáregysége. megépítettünk olyan nagy gyárakat és üzemeket, mint az oroszországi hőerőmű, az oroszországi üveggyár, a békéscsabai és a nyíregyházi konzervgyár, a szegedi gumigyár. az ipari beruházások 73-75 százalékát vidéken valósítottuk meg. ezzel javult az ipar területi elhelyezése, az új ipari létesítmények családok ezreinek adnak munkát és kenyeret; új értékekkel gazdagítják épülő, szocialista hazánkat.

/folyt.köv./

-3-

le

parlament

/kállai beszéd...3.folyt./-lm

nagy összegeket fordítottunk közlekedésünk javítására, bővítettük vagonparkunkat, új elektromos- és diesel-mozdonyokat szereztünk be, előrehaladtunk utahálózatunk korszerűsítésében.

megépült mérnökeink és munkásaink tehetségének és alkotókészségének szimbóluma: a külföldiek elismerésének tárgya; a budapesti erzsébet-híd.

a mezőgazdaságban az ideiglenes körülmények ellenére is a termelés a tavalyihoz hasonlóan alakul, ez parasztságunk szorgalmas munkájának és a mezőgazdaság anyagi-technikai bázisa nagyarányú kiszélesítésének köszönhető, amely az elmúlt öt évben pártunk és kormányunk gondoskodása nyomán következett be.

a mezőgazdaság szocialista átszervezése a tervezettnél jóval előbb befejeződött, szocialista rendünk erejének újabb fényes bizonyítéka, hogy ez nem állította megoldhatatlan gazdasági probléma elé államunkat, bár ez azonnal körülbelül tízmilliárd forint beruházást jelentett. volt erőnk és tartalékunk, hogy az újonnan született közös gazdaságokat ellássuk gépekkel és egyéb nagyüzemi termelési eszközökkel, a mezőgazdaság tömegével kapott kombájnokat, traktorokat és más gépeket, többszörösére növeltük a műtrágya felhasználását, több mint félmillió holdat öntöztünk már, s másfél millió holdon alkalmazunk vegyszeres gyomirtást. az elmúlt öt évben csaknem 80 ezer hold szőlőt és 106 ezer hold gyümölcsöszt telepítettünk, olyan területeken - mint például a bácsmegyei homokvidék - ahol korábban az elvetett rozs gyakran a vetőmagot is alig adta vissza - most jól jövedelmező szőlő- és gyümölcsfajták virulnak, igaz, a különböző járulékos beruházások elvégzéséhez még néhány év szükséges, de azután valóban elmondhatjuk majd: a futóhomokot aranyhomokká változtattuk!

nagyüzemeinkben a talajmunkát teljes egészében géppel végzik, bár a dőlt gaponáknál - mint az ideiglenes aratás mutatta - még nem mellőzhető a kasza, a legnehezebb mezőgazdasági munkát a gabona betakarítását az állami gazdaságokban teljesen, a termelőszövetkezetekben pedig 80 százalékban gépesítettük.

/folyt.köv./

-4-

le

parlament

/kállai beszéd...4. folyt./-lm

az öt éves tervben eredetileg is irreálisan kitűzött 22-23 százalékos növekedést még így sem érjük el, öt év alatt a mezőgazdaság termelése 12-14 százalékkal nőtt a gyakorlatban bebizonyosodott a szocialista nagyüzem fölénye: az átszervezés közben nem esett vissza, sőt nőtt a termelés, búzából már két éve hazai termésből elégítjük ki a szükségletet, az 1956-1960-as években 8.6 mázsa volt a holdankénti átlag, ezzel szemben az elmúlt öt évben már 10.7 mázsa, sőt az idén 12.5 mázsás átlagtermést értünk el, ami hektáronként csaknem 22 mázsának felel meg, soha ilyen eredménye nem volt még a magyar mezőgazdaságnak; ez a hozam több, mint másfélszerese a felszabadulás előtti évek átlagának! a régebbi 11 mázsával szemben a kukorica termésátlaga is - immár negyedik éve 15 mázsa felett van, hasonló folyamatos növekedést mutatnak más növényeink termésátlagai is.

sok munka vár még mindannyiunkra a mezőgazdasági termelés további fejlesztésében, de elmondhatjuk: a mezőgazdaság megkezdte visszatéríteni azokat a milliárdokat, amit népiünk áldozatkészsége juttatott számára.

ez bizonyítja a legjobban, hogy pártunk és kormányunk helyesen cselekedett, amikor felhívta parasztságunkat: lépjen a szocialista nagyüzemi gazdálkodás útjára, ez bizonyítja a legjobban: a falu népe helyesen cselekedett, amikor - átérezve a történelmi felelősséget - igennel válaszolt erre a felhívásra.

az elmúlt öt évben tovább emelkedett a tömegek általános műveltsége, hazánkban minden ötödik ember szervezeten tanult, általános- vagy középiskolában, illetve egyetemen, olvasó, művelődő, sőt, most már nyugodtan mondhatjuk, művelt nép lett a magyar! a kultúra terjesztésének olyan fontos eszköze, mint a televízió, az utolsó öt évben vált hazánkban általánossá, míg 1959-ben mintegy 50 ezer, addig ma csaknem nyolcszáz ezer előfizetője van, s műsorával besugározza az ország területének nagyobb részét.

/folyt.köv./

-5-

le

parlament

/kállai beszéd...5.folyt./-Lm

kedves elvtársak!

tisztelt országgyűlés!

ötévi munkánk eredményei lehetővé tették, hogy előbbre lépjünk legfőbb célunk felé, ahhoz, hogy a dolgozó ember szebben, jobban, kulturáltabban éljen hazánkban.

mit mutatnak ebben a vonatkozásban az ötéves terv előzetes adatai?

a munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó reálbére nem éri el ugyan a tervezett 13 százalékos növekedést, hanem előreláthatóan 7-8 százalékkal nő, viszont a foglalkoztatottság és a társadalmi juttatások színvonala az elmúlt öt évben olyan mértékben nőtt, hogy a munkások és alkalmazottak reáljövedelme a tervben elhatározott 17 százalék helyett várhatóan 19-20 százalékkal emelkedik. a lakosság pénzbevételei az idén eddig már egymilliárd hétszáz ezer forinttal haladták meg a tavalyit. ebben a növekedésben jelentkezik a pártnak és a kormánynak a családi pótlék és az egyes alacsony nyugdíjak felemelésére hozott intézkedése is.

a társadalombiztosítást kiterjesztettük az egész termelőszövetkezeti parasztságra, úgy, hogy most - csaknem mindenki részéről ingyenes egészségügyi ellátásban és a társadalombiztosítás egyéb juttatásaiban. a világon elsőként teremtettük meg állami támogatással a pénzalapot ahhoz, hogy nyugdíjat kapjon a közös gazdaság munkájából kiöregedett paraszt.

a dolgozó tömegek életnivóját elsősorban olyan állandó tényezők szabják meg, amilyenek a foglalkoztatottság, a bérek, a társadalmi juttatások mértéke és az alapvető élelmiszer- és ruházati cikkek ára. emellett ideiglenesen hat az idénycikkek ára is.

sajnos az idén a zöldség- és a gyümölcsfélék drágábbak voltak, mint tavaly. ennek alapvető oka: kevesebb termett és emiatt kevesebbet tudtunk felvásárolni. a megoldás útja világos: többet kell termelni s azt is el kell érni, hogy a zöldség- és gyümölcs felvásárlás és forgalombahozatala gyorsabb és egyszerűbb legyen, mert ez is fontos feltétele annak, hogy olcsó legyen.

/folyt.köv./

-6-

ll

parlament

/kállai beszéd.. 6.folyt./-Lm

az ilyen átmeneti jellegű áremelkedés ellenére is megállapíthatjuk, hogy népünk rendszeresen él, öltözködik és táplálkozik, s nyugodtan, magabiztosan nézhet a jövőbe: munkájának eredményei nyomán folyamatosan javulhat tovább az élet-színvonala.

egy nép életszínvonalát reálisan akkor ítélhetjük meg, ha elsősorban saját multbeli életével vetjük egybe. a magyar nép életét évszázadok óta a tömegek keserves nyomora jellemezte. ezt már régen messze magunk mögött hagytuk. már a kapitalizmustól sok terhes örökséget vettünk át, mégis a magyar nép életszínvonalát már ma is bátran hasonlíthatjuk általában a világ népeinek átlagos életszínvonalához: ruházkodás, ételmiszerfogyasztás, kulturális- és szórakozási lehetőségek, lakásviszonyok szempontjából is a kapitalista országok zömét magunk mögött hagytuk.

vannak viszont, akik a mai magyarország életnivóját kizárólag a legfejlettebb kapitalista államok jól kereső dolgozóinak szintjéhez hasonlítgatják, nem veszik figyelembe, hogy az évszázadok alatt kialakult általános gazdasági fejlettség tekintetében objektive mekkora nagy különbségek voltak - és ezekből eredően vannak még ma is - a szóbanforgó országok és magyarország között. s még ebben az összehasonlításban is van mit mondanunk! ha most nem is értékeljük mindazt, amit pénzben nem lehet kifejezni: a dolgozó társadalmi megbecsülését, emberi méltóságát, a közéletben betöltött szerepét, azt, hogy nálunk a munkásosztály, a nép a hatalom birtosoka, - az összehasonlítás akkor is sok tekintetben javunkra dől el.

egyre több hazánkfia van, aki hosszabb, rövidebb ideig - külszolgálatban, vagy tanulmányuton - külföldön él. érdekes és tanulságos a véleményük a kapitalista életformáról. engedjék meg, hogy idézzek egy jelenleg amerikában tanulmányuton levő magyar orvos leveléből:

/folyt.köv./

-7-

ll

/kállai beszéd..7.folyt./-Lm

„amerika egy más világ, soha nem tudnám megszokni. pénzed van, de nem veszed hasznát, mert csak anyagi javakat vásárolhatsz, de hiányoznak mindazok a tényezők, amelyek az életet igazán kellemessé teszik... megszerzed a dollárt, hazaszaladsz és ráülsz. még senkinek nem jutott eszébe, hogy ilyen körülmények között miért strapálja magát a dollárért?!,

az éppen munkában levő amerikai, nyugatnémet vagy angol szakmunkásoknak valóban magasabb a bérük, de a közvetlen létfenntartási kiadásai is sokkal nagyobbak, s ami a legfontosabb: állandóan damoklesz kardjaként függ a fejük felett és megmérgezi életüket a létbizonytalanság: mi lesz ha megbetegszene? mi lesz, ha végetér a konjunktúra és munkanélkül maradnak? ez az oka a kiméretlen pénzahajszának; ezért lesz ott aztán ember embernek a farkasa. épp a napokban jelentette ki a német szövetségi kormány kancellárja prorambeszédében: hogy a jólét csalóka idillje mögött infláció és gazdasági csőd lappang, ezért áldozathozatalra, az igények csökkentésére szólította fel a nyugatnémeteket, s a munkaidő meghosszabbításának szükségességét hangsúlyozta. ezek a jelenségek már rég megszűntek hazánkban.

pártunk és kormányunk természetes kötelességének tartja, hogy a termelés növekedésével együtt tovább emelkedjék az életszínvonal és minden tekintetben utolérjük és majd elhagyjuk a legfejlettebb tőkés országokat is. ennek alapvető felvétele azonban, hogy gyorsabban növeljük a munka termelékenységét, s így fokozzuk az ipari és a mezőgazdasági termelést, a bérezési rendszert is hatékonyabban kell e cél szolgálataiba állítanunk. nálunk minden 1 milliárd forint kifizetett bérhez a lakosság részére nyújtott körülbelül 500 millió forint társadalmi juttatás kapcsolódik. nyugdíjrendszerünk, iskoláztatási lehetőségeink, orvosi ellátásunk, általános társadalombiztosításunk - amelyek a társadalmi jellegű juttatások zömét alkotják - a világon az első között van, de, sajnos, a munka termelékenysége, termelőmunkánk színvonala, amelyből a társadalmi mutatókat is fedezzük, még nem tartozik a világelső közé. ennél jóval szerényebb helye van a derékhadban. figyelemreméltó és elgondolkasztó jelenség az is, hogy a béren kívüli juttatásokat nagyon sokan figyelembe sem veszik az életnivó megítélésénél, s a társadalmi juttatások javarésze a jelenlegi helyzetben nem ösztönöz a termelékenység, a termelés növelésére, a jobb minőségi munkára.

/folyt.köv./

k

/kállai beszéd...8 . folyt./-Lm

fenntartva természetesen a szocialista elosztásnak azt a fontos elvét, hogy személyi és társadalmi jellegű juttatásra tagolódik - úgy gondolom - hogy a következő szakaszban az életszínvonal emelését főként a kifizetett béreken keresztül kell megvalósítani, mégpedig úgy, hogy dolgozzék valaki akár teljesítmény - akár idő- vagy havibérből, keressete jobban igazodjék a végzett munkájához és hatékonyabban ösztönözzön a jó munkára. jelenlegi bérezési rendszerünk fogyatékosait nagyon sokan szóvá teszik és szívesen látnának olyan változtatásokat, amelyek révén a dolgozók egyéni és kollektív anyagi érdekelttsége közvetlenül és jobban érvényesülne a szocialista építőmunkában.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

ötéves tervünk megvalósításának nagy eredményei mellett arról is szólni kell, hogy néhány fontos területen népgazdaságunk nem pontosan azt a fejlődési szintet éri el, amit öt évvel ezelőtt előirányoztunk.

a munka termelékenysége nem nőtt a tervben előirt mértékben, s mint már említettem, a mezőgazdaság termelése is elmaradt a tervezett szinttől, e két tényező követelményeként a nemzeti jövedelem emelkedése a tervezett 36 százalék helyett mintegy 26-28 százalék lesz. emellett túlteljesítettük a beruházások előirányzatát: 180 milliárd forint helyett mintegy 200-205 milliárd értékű beruházást valósítottunk meg.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

a kormány szervei a második ötéves terv időszakának eredményeire és tapasztalataira támaszkodva dolgoznak harmadik ötéves tervükön. kialakításában gazdasági helyzetünk, fejlődésünk elért színvonalából és a szocialista nemzetközi munkamegosztás lehetőségeiből is igényeiből indulunk ki.

/folyt.köv./

k

/kállai beszéd...9.folyt./-lm

sorozatos tárgyalásokat folytatunk a baráti országokkal a következő tervidőszakra vonatkozó kölcsönös megrendelések és szállítások bővítéséről, ezek szilárd alapot jelentenek tervezésünk számára, feltétlenül számolnunk kell ugyanis hazánk egyik kedvezőtlen objektív adottságával: viszonylag szegények vagyunk nyersanyagokban és energiahordozókban, ilyen szükségleteinket elsősorban a szocialista országokból származó behozatalból fedezzük, éppen ezért különösen örvendetes, hogy a szocialista nemzetközi munkamegosztás kereteiben a kgst országgal és különösen a szovjetunióval kialakított együttműködés révén energia- és nyersanyag-szükségletünk javarésze az 1966-70-es évekre egyezményekkel már jórészt biztosítva van, az eddig megkötött egyezmények alapján a szovjetunióval a megelőző öt évhez képest 65 százalékkal, a többi szocialista országgal is jelentős mértékben emelkedik árucsereforgalmunk.

szocialista iparunk termelését a következő tervidőszakban főként a termelékenység fokozásával kell növelnünk, figyelmünk középpontjában a műszaki színvonal emelése áll, tovább folytatjuk az ipar szerkezetének és területi elhelyezésének javítását, hogy mindinkább megfeleljen a hazai adottságoknak és a nemzetközi munkamegosztásnak.

pártunk és kormányunk elvi álláspontja alapján továbbra is tevékenyen részt veszünk a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának munkájában, emellett helyeseljük és támogatunk minden olyan - akár két, akár többoldalu - egyezményt, közös intézmények és vállalatok létrehozására irányuló megállapodást, amely a résztvevő országok számára kölcsönösen előnyös.

készülő harmadik ötéves tervünk egyik legfontosabb célként tüzi ki annak biztosítását, hogy nemzetközi pénzügyi helyzetünk szilárd, kiegyensúlyozott legyen, ehhez külkereskedelmi munkánk további javításán kívül elsősorban az szükséges, hogy a termelés fedezze a fogyasztás és a felhalmozás igényeit és nemzetközi fizetési kötelezettségeinket.

/folyt.köv./

-10-

f

/kállai beszéd...10.folyt./vm

a harmadik ötéves terv kidolgozása még nem kevés munkát igényel, előreláthatóan csak a jövő év tavaszára készül el, akkor terjesztjük az országgyűlés elé, 1966. január 1-ével azonban új tervév kezdődik, amelynek feladatait meg kell határoznunk, ezért kérem az országgyűlést: adjon felhatalmazást a kormánynak, hogy az 1966. évi tervet még ez évben jóváhagyja, s így az üzemek és vállalatok időben megkapják tervfeladataikat.

tisztelt országgyűlés!

a népgazdaságban már kezdenek érvényesülni és hatni azok az intézkedések, amelyeket pártunk központi bizottsága tavaly decemberben hozott a gazdasági munka hatékonyságának növelésére, példaként említhetem meg, hogy az ipari termelés várhatóan 5-6 százalékos növekedése ebben az évben 85-90 százalékos termelékenység emelkedéséből származik, több más kedvező eredmény mellett a decemberi határozatok megvalósításában - és ezzel együtt a gazdasági munka megjavításában - még sok a teendőnk.

mindenekelőtt azt a szemléletet kell végleg leküzdeni, amely az 1965-ös esztendővel valamiféle kényszerűlté „takarékosági évnék”, tekinti, nem! a központi bizottság decemberi határozatai nem egy évre szólnak, a takarékoság, a korszerűbb és jobb minőség, a megrendelések alapján felmért szükségletre való termelés, a szilárd munkafegyelem, a műszakilag megalapozott normák rendbentartása, a termelékenység fokozása, a hatékony gazdasági munka nem csupán egy évre szóló feladat, hanem egész szocialista építésünk és gazdálkodásunk állandó jellegű követelménye.

bár a létszámgazdálkodás javult, hibának tartjuk, hogy nem csökkent megfelelő mértékben az adminisztratív alkalmazottak aránya, határozott álláspontunk: a termelő tevékenység szervezésében, a gazdasági vezetésben nélkülözhetetlen ügyviteli, adminisztrációs munkát jobban képzett, egyszerűbben és jobban dolgozó, létszámában kisebb apparátussal kell elvégezni.

üzemeinkben még mindig nem eléggé egyenletes a termelés, olykor akad az üzemen belüli szállítás, a kooperáció, az anyagellátás.

/folyt.köv./

-11-

f

t

parlament

/kállai beszéde...11.folyt./vm

a munka és az üzemszervezésben még nem haladtunk kellőképpen előre, pedig a termelékenység emelésének itt vannak a további, igazi nagy eredményeket ígérő lehetőségei.

az idén a belkereskedelem 13 árengedményes ruházati és vegyesiparcikk kiárusítást rendezett. az eredeti árakhoz képest egy milliárd forinttal olcsóbban vásárolt a lakosság. dolgozóink politikai érettségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy sokan megkérdezték: nem a rossz munka következménye ez? a népgazdaságnak nem származik kára ebből?

a kiárusítások haszna, hogy csökkentették a készleteket és raktárterületet is felszabadítottak, de kétségtelen, hogy egyben a termelő és értékesítő tevékenység bizonyos gyengeségeire is rámutattak: nincs még meg a kellő összhang a fogyasztói szükségletek és a termelés között. ezért a jövőben a fogyasztási cikkek gyártó vállalatoknál - különösen a ruházati iparban - az igényeket és változásokat jobban figyelembe kell venni: korszerű alapanyagból és gyártási eljárással több divatos terméket kell előállítani, hogy az üzletekben a fogyasztók azt találják, amit keresnek, amit szívesen, hamar megvásárolnak.

a központi bizottság decemberi határozata alapján intézkedések történtek az elfekvő ipari készletek hasznosítására és az indokolatlan készletnövekedés megállítására. ezek az intézkedések csak kevés eredménnyel jártak. az ipari készletek értékesítése vontatottan halad, mivel jelentős részük nemcsak a készlettel rendelkező vállalatnál, hanem másutt is felesleges. emellett az idei év ipari termeléséből is bizonyos rész a készleteket gyarapította.

a felesleges készletek keletkezésének megakadályozására minden üzemenél és vállalatnál teljes következetességgel kell érvényt szerezni annak a határozatnak, hogy csak olyan termékeket állítsanak elő, amire a bel- és külföldi fogyasztásban igény és - főként - megrendelés van. ezért tovább kell haladni a gyártmányfejlesztésben, a termékek műszaki és minőségi mutatóinak javításában is.

tisztelt országgyűlés!

a központi bizottság decemberi határozatai kapcsán olyan problémák ról szóltam, amelyeknek megoldásában a tennivalók elsősorban a kormányra és a minisztériumokra, de különösképpen az üzemek gazdasági és műszaki vezetőire hárulnak és hárultak.

/folyt.köv./

le

parlament

/kállai beszéde...12. folyt./-lm

ha tehát azt kell megállapítanunk, hogy az említett területeken nem értünk el olyan előrehatadást, amelyen szükséges és lehetséges is lett volna, ezért a híralat elsősorban minket,

a mi háznak táját illeti. vonjuk le ebből a szükséges tanulságokat!

tisztelt országgyűlés!

a párt vezetése és a kormány most különös gondot foglalkozik gazdaságirányítási rendszerünk kritikai felülvizsgálatával és megreformálásával. ez nem elszigetelt hazai jelenség: csaknem az összes szocialista országban most került, vagy kerül sor a gazdaságirányítási módszerek korszerűsítésére, tökéletesítésére. ennek az az alapvető oka, hogy a szocializmus termelőerői túlnőtték a régebben kialakult vezetési, irányítási elveket és módszereket.

nálunk lényegében még 1948-49-ben alakultak ki a gazdaságirányítási módszerek és a tervezési rend alapjai. azóta 17 év telt el, az állami ipar termelése csaknem ötszörösére nőtt, megváltozott mind az ipar, mind az időközben szocialista utra tért mezőgazdaság szerkezete, vezetési módszereinket - különösen 1957. után - részleteiben fejlesztettük ugyan, mégis indokolt e kérdés átfogó vizsgálata és rendezése.

a készülő reform egyik fő vonása: a szocialista gazdaságban is ható értéktörvény tudatosabb alkalmazása az irányításban. ezzel együtt szigorúbban a tudomány alapjára kell helyezni a népgazdasági tervezést, növelni kell a vállalatok önállóságát, beleértve ebbe az üzemi demokrácia további fejlesztését; tovább kell fokozni a dolgozók anyagi érdekelttségét a termelésben.

a tervezett reformok nem elsősorban gazdaságpolitikánk céljaiban, hanem annak módszereiben jelentenek változást. e reform segítségével jobb, eredményesebb utakat keressünk gazdaságpolitikai céljaink átéréséhez, s ezzel a szocialista társadalmi rend további erősítését, teljes felépítését szolgáljuk.

/folyt.köv./

le

parlament

/kállai beszéd...13. folyt./-lm

a szocializmus nyugati bírálói árgus szemekkel figyelik a gazdaságirányítási rendszer korszerűsítését. igyekeznek a maguk szája íze szerint magyarázni, s a kapitalizmus védelmében ebből is politikai tőkét szeretnének kovácsolni. Lapjaikban, rádióadásaikban egyre sürűbben jelennek meg eszmefuttatások a szocialista rend állítólagos további „liberalizálásáról”, ami abban mutatkozik meg, hogy - idézem - „a csődbejutott gazdasági dogmák”, helyett kapitalista izü reformokat hajtunk végre, s át vesszük a kapitalizmustól a profitért történő termelés elvét. a new york times október 5-1 száma egyenesen arról írt, hogy a szovjet-unióban és a keleteurópai szocialista tömb országaiiban a „kapitalisták nélküli kapitalizmust”, vezetik be - bizonyos mértékkel.

mit mondhatunk erre? náluk van kapitalizmus, náluk vannak kapitalisták, valósítsák meg ők a saját ötletüket. a szocialista országokban a kapitalizmus visszaállítására se kapitalistákkal, se kapitalisták nélkül nincs többé lehetőség, s ahogyan a dolgozó tömegek véleményét ismerjük, erre nincs is igényük.

a szocialista országok az új társadalom építésében olyan uton indultak el, amelyen előttük a történelemben eddig még soha senki sem járt. erre nem volt kész recept. csak amikor rajta haladunk, lehet ezt az utat teljességében és részleteiben megismerni, s ennek során kell a tapasztalások alapján magát a gyakorlatot módosítani. csak zárójelben teszem hozzá, hogy többszáz éven át ezt tette a kapitalizmus, amely még napjainkban is sokat tanul - éppen a szocialista országoktól! de azért mi nem mondjuk, hogy ettől szocialista országokká válnak, bár ők maguk szeretnék ezt elhittetni a tömegekkel.

a reformok kidolgozásának első, jelentős szakasza befejeződött. több mint száz tudós, állami- és pártfunkcionárius, vállalati és üzemi igazgató segítségével elvégezték jelenlegi gazdaságvezetési módszereink kritikai felülvizsgálatát. most folyik a munka nehezebb része: a megfelelő módosító javaslatok kidolgozása. a javaslatokat hamarosan megtárgyalja pártunk központi bizottsága, s az ott folytatott vita alapján kialakuló konkrét javaslatokat döntés előtt széles körben vitára bocsátjuk, s az országgyűlés elé terjesztjük.

/folyt.köv./

parlament

/kállai...14.folyt./vm

gazdaságirányítási rendszerünk módosítását nem végezhetjük el egyik napról a másikra, hanem a következő ötéves tervben - főként annak első felében - fokozatosan vezetjük be.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

a készülő reformot sokan valamiféle csodaszernek tekintik, amely egycsapásra megoldja összes problémánkat, s úgy vélik, hogy amíg a változások nem történnek meg, addig az ég kerek világon semmit sem lehet tenni a gazdasági munka megjavítására. olyan emberek mondogatják ezt, akik mindig várnak valamire, pedig vannak olyan hibák és hiányosságok, amelyeknek megszüntetéséhez nem kell várni semmiféle reformra, egyszerűen csak arra van szükség, hogy mindenütt fegyelmetten, becsületesen, lelkiismeretesen és észszerűen dolgozzanak.

különösen felháborító, amikor azt látjuk, hogy egyes emberek hanyagsága, felelőtlensége miatt kárba vesznek értékes anyagok, vagy gondatlanság, lustaság, nemtörődomség következtében bekövetkezett minőségi hibák miatt nem lehet eladni, illetve olcsóbban kell eladni olyan termékeket, amelyeknek egyébként gondos kivitelezés esetén mind bel-, mind pedig külföldön jó piacuk van.

szinte általános jelenség, hogy a nagy építkezéseken pocskolják a drága anyagokat, s alig van olyan építkezés, ahol ne kellene utólag rengeteg hibát javítani.

a nagyalföldi kőolajtermelő vállalat hajduszonoszlói földgáz üzemének főgázvezetési csövét hanyagul, a technológiai és szabvány előírásokat megsértve szigetelték és hegesztették. a nyomáspróba alatt öt csőszakadás történt, mintegy 850 ezer forint kár keletkezett, a csöveket utólag kellett kijavítani. külön érdekessége - ha nem inkább szomorúsága - az esetnek, hogy a munka során jelentkező hibákra a hegesztők időben felhívták a vállalat igazgatójának, főmérnökének, műszaki osztálya vezetőjének figyelmét, de azok akkor sem tettek megfelelő intézkedéseket. hibáztatjuk az építésügyi minisztérium országos csőszerező vállalatát amiatt, hogy eddig még nem járt el a felelősökkel szemben. csak helyeselni lehet, hogy a központi népi ellenőrzési bizottság él törvényes jogával és felszólítja az építésügyi minisztériumot; vonja felelősségre a vétkeket.

/folyt.köv./

parlament

/kállai beszéd...15. folyt./-Lm

a társadalmi vagyon hanyag kezelésének kirívó példáját szolgáltatta a ganz-mávag gyár, amely egyik termékéhez 25 kompresszor-hűtő helyett 250 darabot vásárolt egy nyugati cégtől. tizenkétezer dollárt fizettek ki feleslegesen. a hibás megrendelést - amely eredetileg úgy keletkezett, hogy az ügy előadója egy nullával többet írt, jóváhagyta a csoportvezetője, a gazdasági igazgató, a vállalat pénzügyi osztálya, a megrendelést tételenesen annak ellenére sem vizsgálta felül, hogy erre a műszakiak felhívták a figyelmet, s hogy a kohó- és gépipari miniszter - az általános devizatakarékosság érdekében - minden vállalatát, tehát a ganz-mávagot is - felszólította a külföldön tervezett vásárlások tételenes felülvizsgálatára.

nyilvánvaló, hogy ebben az ügyben nem az elirási hiba a döntő, hanem a felelőtlenségnek és a gondatlanságnak az a légköre, amelyen az elirási hibát nem javították ki, holott a megrendelés 5-6 fórumot is megjárt.

a felelősség és a büntetés mértékének megállapításával a bíróság foglalkozik. de annak a légkörnek a megváltoztatása, amelyben ez a hiba megszülethetett, a gyár vezetőségének és pártszervezetének, a kohó- és gépipari minisztériumnak a feladata.

a kormány natározottan elítéli a felelőtlenséget, hanyagságot és felszólítja az összes gazdasági vezetőket: intézkedjenek a hanyagság, a lazaság felszámolására és alkalmazzanak kemény felelősségrevonást! meggyőződésem, hogy ha szigorúan járunk el a rendbontókkal, a károkozókkal szemben, ez a dolgozó tömegek elismerésével és helyeslésével találkozunk.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

a közvéleményt foglalkoztató néhány társadalmi kérdésről is szólni kívánok.

népünk objektív érdekei minden alapvető társadalmi osztályt és réteget egy cél, a szocializmus teljes felépítése érdekében egyesítenek.

/folyt.köv./

le

parlament

/kállai beszéd...16. folyt./-Lm

erősödő szocialista nemzeti egységünk egyre inkább az építőmunka nagy tetteiben nyilvánul meg, az iparban, a mezőgazdaságban, a fizikai és a szellemi munkában. népünk szocialista nemzeti egysége már olyan erős bázis, amelyre egész további tevékenységünket építeni lehet és kell is.

figyelembe kell azonban venni, hogy nem élünk a világtól légmentesen elzárva. ellenségeink a fellazítási taktika keretében nagy aktivitást fejtenek ki. kifinomult, ravasz eszközökkel törekszenek a polgári életfelfogás, a kapitalista rend, a közösségellenes szemlélet és magatartás népszerűsítésére, szovjetellenes, kommunista ellenes rágalmak terjesztésére. társadalmunkban még vannak maradványai saját kapitalista multunknak is. mindezek mellett a szocialista építőmunka során jelentkező és időben le nem küzdött nehézségek is kitermelnek antiszocialista társadalmi jelenségeket.

ezért állandóan tanulmányoznunk kell társadalmunk állapotát. nyíltan szóvá kell tenni és a nép szocialista többségére támaszkodva meg kell szüntetni a nem kívánatos jelenségeket.

több jelenség arra mutat, hogy társadalmunk egyes rétegeiben erősödik az anyagiasság szelleme. vannak, akik a közösség javára végzett becsületes munka helyett, életük értelmét és célját a szerzésben, sőt a harácsolásban látják, egyre csak azon törik a fejüket, hogyan lehet mihamarabb összeszedni az új autóra való, s hová menjenek legközelebb külföldi turára. ezek terjesztik azt a szemléletet, hogy ahol csak fizetgetnek, ott csak dolgozgatni kell, holott maguk rendszerint érdes semmittevésüket akarják megfizettetni. elítéljük azokat, akik tisztességtelenül jutnak jövedelemhez - legyen szó az orvostikai rendelkezéseket megsértő egyik-másik orvosról, vagy spekuláló magánkisiparosról, magánkereskedőről, külföldön turázó és csempésző sportolóról. ezek a kevesek a becsületesen dolgozó és élő szakmabeli társaikat is rossz színben tüntetik fel.

/folyt.köv./

le

/ kállai beszéde....17.folyt./vm

erősebb ellenőrzéssel biztosítani kell, hogy az ilyen esetek szűnjenek meg, ne válthassanak ki a dolgozók széles rétegeiben megütkezést, ne okozzanak erkölcsi kárt, ha pedig törvénybe ütköző cselekményről van szó, bíróságaink törvényeink értelmében szabják ki azt az ítéletet, amely megfelel a tisztességes dolgozó emberek igazságérzetének és amely visszatéríteti a közösségnek mindazt, amit jogtalanul elvettek tőle.

a legfontosabbnak azt tartjuk, hogy mindenütt biztosítsák a jogok és a kötelezettségek egységét, s hogy a szocialista elosztás elvének megfelelően az részesüljön nagyobb arányban a javakból, aki létrehozásukért a legtöbbet tette, aki többet és jobban dolgozott. minden munkahelyen minden vezető elemi és legfőbb kötelessége: kapjanak meg minden erkölcsi és anyagi elismerést a legjobb dolgozók, minden megbecsülést a rendes dolgozó emberek, s ne juthassanak semmiféle kedvezményhez, előnyhöz azok, akik nem szolgálták meg.

társadalmunkat erosen foglalkoztatja a lakáskérdés. államunk nagy erőfeszítéseket tesz a lakások számának növelésére. a második ötéves terv időszakában várhatóan 280 ezer lakás épül. enne ellenére az igénylők száma nem csökken, a széles tömegek lakásviszonyai csak lassan javulnak. ez a probléma beható vizsgálatot követel, hogy addig is segítsünk, amíg pártunk és kormányunk 15 éves lakásépítési programjának megvalósításával a kérdést véglegesen megoldjuk. ezt segíti az építőipar további gépesítése és a lakásépítés korszerűsítése. ennek keretében budapestben megkezdte termelését az első, a szovjetunióból vásárolt házgyár. a következő öt évben az ország különböző körzeteiben további házgyárakat építünk.

addig is azonban, amíg az állami, szövetkezeti és magánérőből való lakásépítés ütemét még tovább tudjuk fokozni, következetesen kell alkalmazni az érvényben lévő lakáskiutalási rendszert. ezt ugyanis sok helyen megsértik. teljesen jogosan hangzik el a bírálathoz, hogy míg nagyon sokan évekig kénytelenek várni jogos igényük kielégítésére, addig előfordul, hogy olyanok jutnak ingyen állami lakáshoz, akik autót helyett lakást vehettek volna inkább, s általában megfelelő anyagi erővel rendelkeznek ahhoz, hogy saját költségükön teremtsék meg maguknak az otthont. a kérelmezők szociális körülményeit - mindenekelőtt a többgyermekes családok igényeit - a lakáselosztás jelenlegi rendszerében is sokkal jobban figyelembe kell venni.

/folyt.köv./

le

/ kállai beszéde....18.folyt./vm

tisztelt országgyűlés!

országunk kapui szélesre tárultak, megnőtt a turizmus, az idegenforgalom. az idén az első háromnegyedévben közel egymillió külföldi jött be magyarországra, s több mint hétszáz ezer hazánk fia járt külföldön.

ezt jó dolognak tartjuk, s a jövőben is támogatjuk. fel kell azonban lépni a kiszélesedett turistaforgalom néhány nem kívánatos gazdasági és politikai kísérő jelensége ellen.

egyes nyugati országokból - főleg a német szövetségi köztársaságból - turistának álcázott kémek, ügynökök és embercsempészek is érkeznek hozzánk. ezek visszaélnék vendégszeretetünkkel. ez megnöveleti biztonsági szerveink gondját és éberségre inti a lakosságot is. megmondhatjuk: aki népköztársaságunk államrendjét megsérti, nem kerülheti el méltó büntetését. s ha a német szövetségi köztársaság valóban a kapcsolatok bővítésére és rendezésére törekszik, úgy intézkedéseket is kellene tennie az ilyen esetek meggátlására.

akadnak olyan utazók, akik nem földrajzi és kulturális ismereteiket gyarapítják, hanem üzletelnek, üzérkednek, csempésznek és ezzel rontják a népek közeledését és barátságát szolgáló turizmus jó hírnevét. 1965-ben - megfelelő állami szerveink - közel háromezer személy ellen voltak kénytelenek eljárást indítani vám- és devizabüntetés miatt.

helyeseljük bíróságainknak és belügyi szerveinknek azt a gyakorlatát, hogy az ilyen üzletelőkötől és csempészekötől, az egyéb büntetés mellett meghatározott időre megvonják a külföldre utazás jogát.

a megélénkült turistaforgalom nagyobb lehetőséget ad a tőkés országok bizonyos köreinek arra, hogy állampolgárainkat disszidálásra csábítsák. ma már k is kénytelenek elismerni, hogy nálunk nyílt, szabad és egészséges a politikai légkör, ezért most már nem politikai érvekkel, hanem gazdasági előnyök ígérgetésével próbálnak kintmaradásra bírni főként szakembereket, tudományos dolgozókat. sajnos, akadnak könnyen csábítható, kevésbé állhatatos és kevésbé hazaszerető elemek, akik kapnak az alkalmon mert úgy vélik, hogy ahol szélesebb és hosszabb az autót, ott az ő hazájuk.

/folyt.köv./

le

parlament

/kállai beszéd.....19.folyt./ Lm

a disszidáltak száma, a lábrakapott híresztelésekkel szemben nem nagy, mintegy hatszáz, nyugatra utazott állampolgárainknak kevesebb mint fél százaléka, a kiutazók túlnyomó nagy többsége élményekben és tapasztalatokban gazdagodva visszatér, mert tudja, hogy ez az ország a hazája: mert szívében és lelkében magyar, a szocializmus híve és az is akar maradni, mert meggyőződött arról, hogy ez a rendszer az övé! akik meg disszidáltak? ők majd ezután döbbennek rá arra, hogy annak a társadalmi rendnek, amelybe úgy kíváncsiak, jóllehet volt fényes múltja és van még valamelyes jelene, de nincs jövője! a mi szocialista rendünknek pedig nemcsak hősi múltja és szép jelene, de ragyogó jövője is van, csak magukra vethetnek majd, amikor rájönnek, hogy becsapták őket, s emészti majd őket a honvágy a hitvány módon odahagyott hazá után.

törvényeink értelmében minden külföldön maradt magyar állampolgár előtt nyitva áll a hazatérés útja, de hazatérve elsősorban becsületet, szorgalmas munkával újra ki kell érdemelni a megbocsátást, azt, hogy újra egyenjogú tagjai lehessenek az itthon élő és dolgozó magyarok nagy családjának!

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

társadalmunk nagy érdeklődést tanúsít oktatási rendszerünk fejlődése és problémái iránt, ezt bizonyítja a mostani vita is, amely igazolta, hogy az iskolareform alapvető elvei beváltak, kivívták a társadalom, a szülők, a pedagógusok, az ifjúság elismerését és támogatását, csaknem négy éves tapasztalatai alapján most tovább kell tökéletesíteni az oktató-nevelő munkát, hogy az iskola még jobban előkészítse az ifjúságot az életre, a munkára.

mind a szülők, mind a pedagógusok, mind pedig az ifjúság szemléletében tovább kell erősíteni a munkát, a szakképzést, a szakismeretek becsületét, végleg le kell küzdenünk a szakmunkásképzéstől helyenként mutatkozó idegenkedést, meg kell szüntetni az íróasztal, meg az egynéhány divatos foglalkozás iránt mutatkozó tülekedést.

/folyt.köv./

-20-

parlament

/kállai beszéd...20. folyt./-Lm

mint a kétnapos vita mutatta: a Legnagyobb Érdeklődést az oktatási rend továbbfejlesztésében a középiskola váltotta ki.

társadalmunk jó része ma még úgy tekinti a középiskolát, mint amelynek az egyetemi továbbtanulás előkészítése a feladata, ez a felfogás még a művelődési miniszter elvtárs beszámolójában is tükröződött.

pedig a középiskolát nem tekinthetjük csak egyetemre előkészítő intézménynek. sőt, minél több középiskolánk lesz, minél többen végeznek középiskolában, annál kisebb lesz az aránya azoknak, akik majd közülük továbbtanulnak az egyetemen.

ezért, minél jobban szélesítjük a középiskolai oktatást, annál inkább szükséges, hogy a középiskola - természetesen biztosítva minden végzettségnek azt a tudásanyagot, ami az egyetemi továbbtanuláshoz szükséges, olyan befejezett képzést adjon, amivel munkába lehet állni.

a diákok felkészítése az egyetemi továbbtanulásra a középiskola egyik típusának, az általános gimnáziumnak a feladata, de még az általános gimnáziumban is olyan szerepet kell biztosítani a munkára nevelésnek, hogy az itt végzett, de az egyetemre a képességek, vagy lehetőségek hiányában be nem került fiatal is szakmát tanulhasson s beilleszkedjék az életbe.

más típusú középiskolákban az alapvető cél olyan szakismeretek nyújtása, ami az iskola elvégzése után azonnali munkábaállásra ad képesítést.

a középfokú szakoktatás iránt megnövekedtek a társadalmi igények, ebben a munkára nevelés elvének sikerét is láthatjuk, az általános iskolát végzett és továbbtanulásra jelentkező fiatalok többsége szakmai jellegű középiskolákba és technikumokba kéri felvételét, jóval több a jelentkező, mint amennyi felvehető, s akiket helyhiánya miatt kénytelenek elutasítani, többségükben általános gimnáziumba kerülnek.

az iskolatörvény kifejezetten hangsúlyozta a középfokú szakképzés fontosságát, meg kell mégis állapítanunk, hogy nem tudunk megfelelő gyorsasággal elegendő, a népgazdaság számára szükséges szakmai ismereteket nyújtó középiskolát kialakítani, az újonnan létesült középiskolák zöme is - főként a középfokú szakképzés elveinek, hovatartozásának tisztázatlansága, valamint anyagi nehézségek miatt - általános gimnázium lett.

/folyt.köv./

-21-

/kállai beszéde....21.folyt./vm

örvendetes dolog, hogy például a korábban ezen a téren elmaradt megyékben - mint például Szabolcs és Vas megyében - az ötéves terv időszakában 11, illetve 8 új középiskola épült, de ez már korántsem olyan megnyugtató, hogy Szabolcsban valamennyi, vasban pedig hat általános gimnáziumként működik.

miután a szakmai jellegű középiskolával kapcsolatos vitás kérdéseket tisztáztuk, a középiskolákra fordítható anyagi erőforrásainkat a jövőben elsősorban a szakiskolák számának gyarapítására használjuk fel.

sajnos, az ipari tanulóiskolák iránt még mindig nem elég nagy az érdeklődés, holott a szakmunkásképzésnek a jövőben is változatlanul ez a fő útja és formája. az iskolareform meg akarta könnyíteni a fiatal szakmunkások számára a középfokú általános műveltség megszerzését, ezért előírta: lehetővé kell tenni, hogy rövid idő, lehetőleg 2 év alatt, középiskolai végzettséget is szerezhessenek, akik ipari tanulóiskolába jártak. csak elmarasztalni lehet a munkaügyi- és a művelődésügyi minisztériumot amiatt, hogy a törvénynek ezt a rendelkezését nagyon késedelmesen valósították meg. ez is hozzájárult ahhoz, hogy az utolsó években néhány szakmában az ipari tanulóiskolákba nem jelentkeztek annyian, mint amennyien felvehetőek lettek volna. most azonban ez az akadály is elhárult: a középiskolai oktatásról a minisztertanács ülésén megvitatott és az elnöki tanácsnak elfogadásra ajánlott törvényerejű rendelettervezet biztosítja a végzett ipari tanulók középiskolai továbbtanulásának lehetőségét. az a szülő, aki gyermekének szakmát is, meg középiskolai végzettséget is óhajt adni, elérheti, ha ipari tanulóiskolába járattja. reméljük, ez is előmozdítja, hogy az általános iskolát végzettek többsége szakmát tanuljon.

sokan teszik szóvá a diákok túlterhelését, nem kevesen bírálják a tananyagok mennyiségét és tartalmi vonatkozásait is. magam is azon a véleményen vagyok, hogy a túlterhelést még nem tudtuk megszüntetni. a tananyagok korszerűsítésében történt előrehaladás, különös dicséretet érdemelnek az általános iskolák alsó tagozatának új tankönyvei. ezt a munkát azonban következetesen tovább kell még folytatni az általános- és középiskolákban, az egyetemeken és a főiskolákon is, leküzdve a maradiság, a beidegződés és megcsontosodottság, a régihez való görcsös ragaszkodás ellenállását.

/folyt.köv./

/kállai beszéd....22.folyt./vm

példaként említem, de azt hiszem, minden tárgyban van hasonlóság: nem békélhetünk meg azzal, hogy az iskolában többen foglalkoznak a gracchusok földreformjával, amelyet több mint kétezer éve az ókori rómaiak valósítottak meg, mint a mi 1945. évi földreformunkkal.

az utóbbi évek munkájának legfontosabb tapasztalata, hogy a közép-, a főiskolai- és az egyetemi oktatást csakis a konkrét népgazdasági igények pontos meghatározása alapján fejleszthetjük.

a kormány egyik legutóbbi ülésén foglalkoztunk az iskolafejlesztés távlati terveivel, s köteleztük az országos tervhivatalt elnökökét, hogy az illetékes miniszterekkel együtt a jövő év elejére nyújtsanak be a népgazdaság távlati szakemberszükségletéről tudományosan megalapozott jelentést, tegyenek javaslatokat a kormánynak, hogy az iskolarendszer továbbfejlesztését megnyugtató alapokon folytathassuk tovább.

az ifjúság nevelésében központi helyet foglalnak el a pedagógusok. csatlakozom azokhoz a felszólalókhöz, akik nagy elismeréssel méltatták áldozatkész munkájukat. a kormány köszönetét és elismerését fejezi ki a nevelőknek.

foglalkozunk a pedagógusok anyagi helyzetének javításával is. a kormány gazdasági bizottsága nemrégiben határozatot hozott a pedagógusok lakásépítésének megkönnyítésére. ilku elvtárs beszámolójában reményét fejezte ki, hogy a jövő évben mód nyílik a pedagógusok fizetésének rendezésére. engedjék meg, hogy én egy kissé pontosabban szóljak erről: elhatároztuk szándékunk, hogy 1966-ban felemljük az általános- és középiskolákban tanító pedagógusok fizetését.

/folyt.köv./

parlament

/kállai beszéd...23. folyt./-lm

a vitában többek is foglalkoztak az új egyetemi felvételi rend tapasztalataival. a származás szerinti kategorizálás megszüntetése egészében helyesnek bizonyult, de végrehajtása a gyakorlatban nem egy helyen és esetben eltorzult, amit többen szóvá is tesznek. az eddiginél jobban és hatékonyabban kell segíteni, hogy több munkás- és paraszt fiatal kerüljön az egyetemekre. a fizikai dolgozók gyermekeinek már a középiskolában nagyobb pedagógiai segítséget kell adni, hogy a felvételi versenyben ne kerüljenek hátrányos helyzetbe. a felvételnél a felkészültség mellett alaposabban, jobban figyelembe kell venni a jelentkezők erkölcsi- politikai magatartását, rátermettségét. az egyetemek és főiskolák oktatóitól, nevelőitől pedig azt kérjük, adjanak meg minden segítséget ahhoz, hogy az egyetemi hallgatók jól elsajátítsák a szakmájukat és a tudományok alapjait, erkölcsi- politikai magatartásuk legyen kifogástalan, röviden szólva: egyetemeink és főiskoláink neveljenek kommunista szakembereket!

a munkára nevelés, a korszerű ismeretek oktatása, marxista-leninista világnézet és a kommunista erkölcs elsajátítása - ezek azok az egymással szoros egységben levő feladatok, amelyek hosszú időre megszabják nemcsak az iskolai munkát, hanem általában az ifjúság nevelését. ha ezeket jól oldjuk meg, felvértezzük ifjúságunkat, s képessé tesszük arra, hogy eredményesen helytálljon a szocialista társadalom teljes felépítésében és sikerrel folytassa tovább azt a forradalmi munkát, amit szüleik kezdtek meg.

tisztelt országgyűlés!

a szocialista demokrácia fejlesztésének legfőbb feladatmánya éppen ez a testület: az országgyűlés. abban a megtisztelő helyzetben vagyok, hogy 1945 óta vehetek részt a munkájában. megállapíthatom: parlamentünk tevékenysége állandóan fejlődik, színesedik, demokratizmusa erősödik. ennek ellenére, képviselőtársaim is többszörösen jogosan tették szóvá, hogy tovább kell haladni ezen az úton, a parlament munkájának hatékonyságát is növelni kell. kétségtelen, hogy az országgyűlés ülésezhetnének többet, gyakrabban is, s sok kérdést, amit népköztársaságunk elnöki tanácsa elé terjesztünk, az országgyűlés tárgyalhatott volna meg. ezáltal a parlament politikai fórumát még jobban hasznosíthatnánk az ország ügyeinek megoldására, politikánk, elképzeléseink ismertetésére, népszerűsítésére.

/folyt.köv./

-24-

le

parlament

/kállai beszéd... 24. folyt./-lm

véleményem szerint az országgyűlés bizottságai is - élve az alkotmányban és a házszabályzatban rögzített jogakkal - aktívabb és kezdeményezőbb szerepet vállalhatnak magukra, s mind az országgyűlés, mind a kormány számára fontos politikai, gazdasági és kulturális kérdésekben javaslatot dolgozhatnak ki. ugyanakkor az országgyűlés munkájában a demokratizmus új vonásaként jelentkezik körülbelül két éve, hogy az üléseken elhangzó minden véleményt, javaslatot, elgondolást alaposan megvizsgálunk, s a kormány elé terjesztjük.

a kormány a képviselők javaslatai alapján sok fontos kérdést megvizsgált és rendezett. többek között foglalkozott a hegyvidéken működő termelőszövetkezetek gazdálkodásával, a mezőgazdasági építkezésekkel, a mezőgazdasági kéziszerszámok és kisgépek gyártásának fejlesztésével, a termelőszövetkezeti tagok traktorosképzésével, az új lakótelepek üzlet-, iskola-, bölcsőde- és ovoda hálózatának, a falvak újságellátásának kérdéseivel. ezeket rendeztük, javaslatot tevő képviselőtársaink erről az illetékes miniszter elvtársaktól külön értesítést is kaptak.

a kormány több más, az országgyűlésen felvetett javaslatot is helyesnek ismert el. ezek megvalósításáról a következő tervidőszakban gondoskodunk, mivel végrehajtásuk hosszabb időt és nagyobb anyagi befektetést igényel.

a kormány természetesen a jövőben is nagy gonddal tanulmányozza a képviselők javaslatait, amelyekkel segítik a kormány munkáját. engedjék meg, hogy ezért ezuton is köszönetet mondjak.

kedves elvtársak!

tisztelt országgyűlés!

tudjuk, hogy a szocialista demokrácia növekedése a kritikai hang erősödésével is együtt jár. ezt rendjén és helyén valóan tartjuk. mi magunk is azt valljuk, hogy van bírálni való a gazdasági építőmunkában, a közéletben, az államapparátusban, a kultúra és a sport területén egyaránt. bátorítjuk dolgozóink egészséges bírálatát, amely a szocialista társadalmi rendünk erősítését, munkánk megjavítását szolgálja.

/folyt.köv./

-25-

le

o

/kállai beszéde...25.folyt./vm

de vannak még olyan elemek társadalmunkban, akik úgy vélik: valami személyi változás van más országok kormányában, vagy a nemzetközi helyzetben történik valami, vagy belső életünkben határozunk el reformokat, ez mind alkalmas arra, hogy fellépjenek, s azt gondolkodják ostoba rémhírek terjesztésével gyengíthetik szocialista rendünket. növeljük társadalmunk ellenállóképességét az e fajta hírveréssel szemben. bátran tárjuk fel munkánk összes fogyatékoságát, de lépünk fel minden olyan kísérlettel szemben, amely kritika ürügyén, vagy anélkül, akár jobbról, akár balról magát a társadalmi rendszerünket veszi célba. olyan közhangulatot kell teremteni, amelyben a nagy tömegek alkotásait, nagyszerű szocialista eredményeinket, az elvtársainkat és barátainkat lebecsülő hang méltó visszautasításra talál, munkahelyen, villamoson és sportpályán egyaránt!

biráljuk akármilyen élesen is hibáinkat, sürgessük kijavításukat, de mindig, minden körülmények között legyünk büszkék a magyar nép nagyszerű vívmányaira, szocialista társadalmi rendünkre, szocialista hazánkra!

tisztelt országgyűlés!

felszólalásom befejező részében néhány nemzetközi kérdést érintek.

a szocialista országok és a gyarmati sorból felszabadult országok növekvő nemzetközi befolyásnak ellensúlyozására és megzavarására az amerikai egyesült államok más imperialista hatalmak támogatásával az utóbbi időben a világ különböző részeiben a provokációk és agressziók egész sorát követi el. ez a nemzetközi helyzet éleződését idézte elő.

az agressziók sorozatával az amerikai egyesült államok romló nemzetközi helyzetén szeretne javítani, de ennek éppen ellenkezőjét éri el:

az egyesült államok agresszióinak fő frontja délkelet-ázsiaiában van, a fő figyelmet dél-vietnam és a vietnami demokratikus köztársaság ellen irányuló agresszív katonai akciókra fordítja.

/folyt.köv./

le

/kállai beszéde...26.folyt./vm

a magyar népköztársaság kormánya népünk érzésének hangot adva, felháborodással ítéli el a délkelet-ázsiai térségben folyó amerikai agressziót.

követeljük, hogy az egyesült államok vessen véget a vietnami demokratikus köztársaság terrorbombázásának, vonja ki csapatait és fegyverzetét dél-vietnamból, hogy a vietnami nép a vietnami demokratikus köztársaság és a dél-vietnami felszabadítási front ismert programjának megvalósításával maga döntsön sorsáról.

a fokozódó amerikai agresszió arra kötelez bennünket, hogy kormányunk és népünk - internacionalista kötelezettségét teljesítve - még határozottabban támogassa vietnam népének igazságos harcát az imperialista agresszió ellen.

a magyar nép küldöttei, a fock jénő elvtárs vezette pártküldöttség tagjai a közelmúltban vietnamban tett látogatásuk során ismételtén kifejezésre juttatták, hogy továbbra is minden tőlünk telhető politikai, gazdasági és egyéb támogatást megadunk a hős vietnami népnek. meg vagyunk győződve arról, hogy igaz ügyért harcoló vietnami testvéreink és barátaink győzni fognak!

az amerikai egyesült államok diplomatái uton-utfélen hangoztatják, hogy tárgyalásokat ajánlanak a vietnami kérdés rendezésére, de hanoi ezt elutasítja.

külgyminiszterünk, péter jános elvtárs, az egyesült nemzetek közgyűlésén elmondott beszédében és az amerikai külgyminiszterrel folytatott megbeszélésén megvitágította, hogy mind mostanáig az egyesült államok részéről érvényes tárgyalási ajánlat nem hangzott el. ha az egyesült államok komolyan jelét akarja adni a békés rendezésre irányuló készségének, véget kell vetnie mindenféle agresszióknak vietnam ellen. mindaddig, amíg az egyesült államok a gyakorlatban a háboru kiszélesítésére tör, békeszólamai csupán az agresszió leállítását szolgáló szemfényvesztési kísérletnek minősíthetők.

a nemzetközi helyzet fokozódó éleződése, amelyért a felelősség az amerikai egyesült államokban uralkodó imperialista köröket terheli, újabb, nagyobb erőfeszítéseket kíván a szocialista országoktól, a békeszerető erőktől, a béke minden harcosától.

/folyt.köv./

le

/kállai beszéd..27. folyt./-lm

mi a békés egymás mellett élési politikáját változtatlanul helyesnek és a kapitalista berendezésű országokkal tartott kapcsolataink alapjának tartjuk. a jelenlegi feszültebb bonyolultabb nemzetközi helyzetben, a békés egymás mellett élésért folytatott küzdelmünk nehezebb és több erőfeszítést kíván. ez a politika nem megalkuvás az agresszióval, hanem éppen ellenkezőleg: küzdelem azzal a céllal, hogy az agressziók, a fegyveres összecsapások teljesen kiküszöbölődjenek a két világrendszer kapcsolataiból.

politikai, diplomáciai és más rendelkezésünkre álló eszközökkel küzdünk az amerikai imperializmus vietnami agressziójának visszaveréséért és megszüntetéséért, azért, hogy rákényszerítsük őket a békés egymás mellett élésre.

véleményünk szerint az amerikai agresszió megfékezésében döntő szerepe van valamennyi szocialista ország egységes fellépésének és határozott antiimperialista akcióinak.

pártunk és kormányunk a nemzetközi kommunista mozgalomban levő minden ideológiai és politikai vitakérdést alárendel napjaink legfontosabb feladatainak: az agresszió elleni akcióegység megteremtésének.

a béke védelme, a háborús tüzfészek felszámolása, a nemzetközi feszültségek csökkenése, a gyarmati rendszer teljes és végleges eltörlése végett elengedhetetlenül fontosnak tartjuk a szocialista világ és a gyarmati sorból felszabadult, fejlődő országok egységének erősítését.

a felszabadult fiatal államok a társadalmi fejlődés, a gazdasági és kulturális előrehaladás széles országutjára léptek. ez sok tekintetben óhatatlanul a belső osztályharc kiéleződéséhez vezet, mert a belső reakciós erők - élvezve a volt gyarmatosítók és különösen az amerikai egyesült államok imperialistáinak támogatását - képesek arra, hogy dühödt akciókat indítsanak országukban a társadalmi haladás megállítására. így a nemzetközi imperializmus cselszövései jelentik a legfőbb forrását azoknak a viszályoknak és feszültségeknek is, amelyeknek ma a gyarmati rabságból felszabadult, önálló fejlődés útjára tért számos ország belső életében és egymás közötti viszonyában tanui vagyunk.

/folyt.köv./

/kállai beszéde....28.folyt./vm

őszinte sajnálattal értesültünk az india és pakisztán között kirobbant fegyveres konfliktusról.

meggyőződésünk, hogy ez a konfliktus és a fegyveres harc csak azoknak az érdekeit szolgálja, akik nem jó szemmel nézik a gyarmati rendszer széthullását és az el nem kötelezett, aktív semlegességi külpolitikát, az érdekelt országokban pedig a háborus, militarista, a társadalmi haladás gondolatával szembenálló köröket erősíti. támogatunk minden törekvést, amely a két ország között a béke helyreállítását szolgálja.

közvéleményünk nagy figyelemmel és növekvő aggodalommal tekint az indonéziában kibontakozó eseményekre is. az indonéz nép antiimperialista nemzeti demokratikus forradalmának győzelme egyike volt azoknak a tényezőknek, amelyek a mai világ képét kialakították. a felszabadult, önálló fejlődés útjára lépett indonézia pozitív szerepet töltött be a békéért, a gyarmatosítás teljes eltörléséért, a demokráciáért, a társadalmi haladásért vívott harcban. indonéziára világszerte, mint a haladás, a gyarmati rendszer elleni harc egyik élenjáró országára tekintettek az emberek, most azonban a belső reakció élvezve az imperialisták közvetlen és közvetett támogatását, támadást indított indonézia demokratikus, forradalmi erői ellen, veszélyezteti az indonéz forradalom az indonéz nép vívmányait, le akarja téríteni indonéziát a haladás útjáról.

a haladó emberek üldözése, a demokratikus szervezetek, a szakszervezetek, a kommunista párt betiltása, gyengíti indonézia nemzeti függetlenségét, megbénítja aktív külpolitikáját, hátráltatja fejlődését, ahol teret engednek az antikommunista hisztériának, ott lehetőséget tesz az imperializmus behatolására, ott végzetes veszély fenyegeti a demokráciát és a társadalmi előrehaladás is lehetetlenné válik.

reméljük, hogy a belső és külső reakciónak nem sikerül letéríteni indonéziát a haladás útjáról. üdvözljük az indonéz nemzeti függetlenség, demokrácia és forradalmi haladás erőit. őszintén kívánjuk: koronázza siker az indonéz nemzeti egység helyreállítására, az indonéz forradalom továbbfolytatására irányuló erőfeszítéseket.

/folyt.köv./

/kállai beszéd... 29. folyt./-lm

társadalmunk figyelemmel kíséri a dél-afrikai eseményeket is. mint ismeretes, a rhodésiai fajludó telepesek kormánya egyoldaluan kimondta az ország függetlenségét, semmi-bevéve rhodésia négymillió afrikai lakosságának jogait, afrika és a haladó világ tiltakozását!

jan smith kormányának ez a lépése a kétszáz ezer fehér telepes gyarmati uralmának további fenntartását szolgálja. kihívás ez az afrikai népek, szabadságmozgalmával szemben!

a magyar népköztársaság kormánya elítéli a neokolonializmus ezen újabb mesterkedését, a faji megkülönböztetés állandósítását, együttérez és szolidaritásáról biztosítja az igazi függetlenségükért harcoló rhodésiai milliókat.

a magyar népköztársaságot a legközvetlenebbül érinti az európai biztonság ügye. egy pillanatra sem feledkeztünk meg arról, hogy az első és második világháború Európából indult el, mindkettőt a német imperializmus robbantotta ki, s mindkettő súlyos csapást mért népünkre. Európában a feszültség fő forrását ma is a német szövetségi köztársaság uralkodó köreinek revansista, hidegháborús politikája jelenti.

ezek a körök a második világháború után kialakult európai határok megváltoztatására - mégpedig erőszakos megváltoztatására - törnek. ennek érdekében azért küzdenek, hogy közvetlenül vagy közvetve megszerezzék az atomfegyverek feletti rendelkezés jogát. e célkitűzéseikhez elnyerték és élvezik az USA és más országok reakciós köreinek támogatását. úgy látszik, hogy ezek a kormányok semmit sem tanultak a történelemből, s arról is megfeledkeznek, hogy a német imperializmus revansista törekvései nemcsak az európai szocialista országokat, hanem a nyugateurópai államokat is, nemcsak keletet, de nyugatot is veszélyeztetik.

a magyar népköztársaság - mint a varsói szerződés tagállama - kész arra, hogy a szovjetunióval és a varsói szerződés más tagállamaival együtt megtegye a megfelelő védelmi intézkedéseket abban az esetben, ha a német szövetségi köztársaság közvetlenül, vagy közvetve a nato atomtűz-erő megvalósításával, vagy bármilyen más úton hozzájut az atomfegyverhez.

/folyt.köv./

/kállai beszéd... 30. folyt./vm

a német szövetségi köztársaság veszélyes külpolitikai törekvései-re újra fényt derített erhard kancellár programbeszéde. bár a beszédnek vannak gyér elemei, amelyek azt a látszatot keltik, mintha tudomásul kezdenék venni bonnban az európai történeti realitásokat, a program beszéd alaptörekvései azt mutatják, hogy bonnban még mindig a hitleri németország határainak és imperialista hódító törekvéseinek az ábrándjait kergetik. szeretnénk viszont jó értelmet adni a kelet-európai országokkal való kapcsolataik normalizálására vonatkozó megnyilatkozásnak. mi a német demoritikus köztársasággal szoros baráti szövetségben a két német állam tényének elismerése alapján törekszünk a német szövetségi köztársasággal is kapcsolataink normalizálására. úgy gondoljuk, hogy a német szövetségi köztársaság kapcsolatainak bővülése a keleteurópai országokkal úgy fogja előkészíteni a hivatalos kapcsolatok normalizálását, hogy a német szövetségi köztársaság kormánya is kénytelen lesz előbb-utóbb a német demokratikus köztársaságot elismerni. ez az európai biztonság megteremtéséhez és megszilárdításához vezető egyetlen reális út.

a jelenlegi bonyolult nemzetközi helyzetben kormányunk arra is törekedett, hogy hozzájáruljon az ENSZ normális működését elősegítő akciók sikeréhez.

a világszervezet most ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját. két évtizedes történelme híven tükrözi a nemzetközi erőviszonyokban bekövetkezett változásokat.

a nemzetközi erőviszonyok megváltoztatásával az utóbbi években a világszervezetben is új erők léptek fel, s ennek nyomán az ENSZ a békéért, a gyarmatosítás eltörléséért, a haladásért, a vitás nemzetközi kérdések békés megoldásáért vívott harc fóruma lett, ahol az imperialista nagyhatalmakat súlyos vereségek érték. ezért törekedett az amerikai diplomácia az elmúlt években arra, hogy megbénítsa a világszervezet tevékenységét. ezt a kísérletet azonban a haladó erők fellépése megghusította.

a magyar népköztársaság minden haladó erővel együttműködve küzd azért, hogy a világszervezet az alapokmányban lefektetett célkitűzések szellemében, helyreállítva benne a kínai népköztársaság jogait, a béke fenntartásának, a gyarmati rend teljes és végleges eltörlésének, az általános leszerelésnek a népek jobb, szebb életre törekvésének hatékony eszköze legyen. ebben a munkájában teljes támogatásunkról biztosítjuk az egyesült nemzetek szervezetét.

/folyt.köv./

parlament

/kállai beszéd... 31. folyt./-lm

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

bár a nemzetközi helyzet ma feszültebb és sok vonatkozásban bonyolultabb, mint néhány évvel ezelőtt, bár a nemzetközi imperializmus sok területen támadásba lendült, s a nemzetközi reakció hangja erősödött, az alapvető erőviszonyokat tekintve továbbra is a szocialista világrendszer, a demokrácia, a társadalmi haladás, a béke hívei vannak fölényben.

ezért nemzetközi tevékenységünket abban a biztos tudatban végezhetjük, hogy nemes céljaink: a béke biztosítása, a háborúnak az emberiség életéből való kiküszöbölése reálisan elérhetők.

a béke biztosításában minden népnek - nagyoknak és kicsinek - egyaránt megvan a maga felelőssége. mi ennek tudatában vállaljuk a reánk eső részt. ez egyre fokozódó nemzetközi aktivitásunk magyarázata.

politikai és gazdasági tárgyalásokat folytattunk ez évben csaknem valamennyi szocialista ország vezetőivel. a szocialista országoknak ez a megéltéknült diplomáciai tevékenysége, amely, úgy látszik, nagyon izgatja az imperialisták fantáziáját, -egységünk erősítését, közös politikai vonalunk kidolgozását, a béke védelmében tett és teendő lépéseink koordinálását szolgálja.

az • együttműködés és kölcsönös segítség szellemében erősítettük és fejlesztettük kapcsolatainkat a gyarmati sorból felszabadult államokkal.

diplomáciai tevékenységünk kiterjedt az európai kapitalista országokhoz fűződő kapcsolataink további javítására is a békés egymás mellett élés jegyében normális viszonyra törekszünk velük, keressük azokat az utakat és módokat, amelyek segítségével ezeket a kapcsolatainkat is a nemzetközi helyzet normalizálására, az agressziók visszaszorítására lehet felhasználni.

külpolitikánk legfőbb célja a béke biztosítása, s ennek érdekében folytatjuk tovább diplomáciai tevékenységünket.

kedves elvtársak!
tisztelt országgyűlés!

befejezve beszédemet, visszatérek a napirenden levő kérdésre.
/folyt.köv./

-32-

le

parlament

/kállai beszéde....32.folyt./vm

büszkén tekinthetünk oktatási rendszerünkre, az iskolák, egyetemeink fejlesztésében elért sikereinkre!

ezen a területen már felülmúltuk a legtöbb kapitalista országot! ezzel egyben annak is megtaranteltük egyik feltételét, hogy a belátható jövőben túlhaladjuk a gazdasági építőmunkában is.

kérem képviselőtársaimat, s az országgyűlés fórumán keresztül kérem az egész magyar társadalmat: ugyanazzal az odaadással és lelkesedéssel támogassák iskolarendszerünk továbbfejlesztését, ifjúsunk nevelését, ahogy ezt az iskolareform elfogadása óta tették.

kedves képviselőtársaim!

önökkel együtt ünnepeitük ez évben hazánk felszabadulásnak huszadi évfordulóját. e husz év alatt megszüntettük a tömegek nyomorát, felszámoltuk a kizsákmányolást, leraktuk egy új rend, a szocializmus szilárd alapjait. most, a következő időszakban olyan nagyfontosságú kérdéseket vitatunk és oldunk meg, amelyek már az új szocialista hazánk felvirágzását szolgálják!

a jövő év tavaszán, mint az elmondottakból is kitűnik, nagy munka vár mindannyiunkra. az országgyűlésnek foglalkoznia kell a jövő évi költségvetéssel és tervvel. az évi költségvetés tervünkkel, gazdaságirányítási rendszerünk reformjával.

bizom abban, hogy együtt, a magyar munkásosztállyal, parasztsággal és értelmiséggel, e nagy feladatokat is megoldjuk a haza, a nép, a szocializmus, a béke javára!

kérem képviselőtársaimat, adják meg nekünk azt a segítséget és támogatást, amit e nagy feladatok megoldása mindannyiunktól megkíván, de meg is érdemel! /mti/

le

-33-

parlament

a szerkesztőségek figyelmébe!

vm bs

1965. november 13.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. Szalay Józsefnek, a legfelsőbb bíróság elnökének beszédét, amelyet szombaton mond el a parlament ülésén. a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel.

x x x

dr. Szalay József beszéde

tisztelt országgyűlés!

alkotmányos kötelezettségemnek teszek eleget, amikor ismétellen a tisztelt országgyűlés elé állok és beszámolok a legfelsőbb bíróságnak korábbi beszámolóim időpontjától - a mai napig végzett munkájáról.

a legfelsőbb bíróság - a büntető, a polgári és a katonai kollégiumok munkája révén - az országban az építőmunka rendjét, védelmét és biztonságát szolgálta egyrészt ítélkezési tevékenységével, másrészt az alsófoku bíróságoknak adott elvi irányítás útján, ezt azért hangsúlyozom, mert a szocialista építőmunka eredményessége elválaszt-hatatlan a szocialista törvényesség megtartásától és megtartatásától, az állam törvényes rendjének védelme, a köztulajdon megóvása, a köz-biztonság megszilárdítása előfeltétele az eredményes építőmunkának. a jogbiztonság fokozza a munkakedvet és az alkotó képességek kibon-takozását, mert tudják, az állampolgárok, hogy személyük biztonságá-nak, munkáival szerzett vagyoni érdekeik megóvásához mindig számíthat-nak az állam és szervei védelmére.

a jogvédelem - természetesen - egyúttal a jogsértő személyek elleni következetes fellépést is jelenti. a polgári vagy a büntető-jog eszközeivel történő felelősségrevonás nemcsak az egyes ügy érin-tett szereplői között, hanem annál jóval szélesebb körben érezteti nevelő hatását; törvényeink rendelkezéseinek a szocialista együtté-lés szabályainak betartására neveli az állampolgárokat.
/folyt.köv./

parlament

/dr. Szalay...1.folyt./vm

szocialista bíróságaink - túl azon, hogy ha kell, büntetéssel nevelnek - a polgári bíraskodással is elősegítik az állampolgárok egymás közötti jogviszonyainak rendezését. nem kis feladatot jelent és igen komoly elmélyülést kíván a szövetkezetek és más szocialis-ta szervezetek egymás közötti - nem ritkán milliós értékek fölötti - vitáinak az eldöntése.

a legfelsőbb bíróság saját ítélkezésénél és az alsófoku bíróságok elvi irányításánál arra törekedett, hogy a társadalomban a békés alkotómunka igényeihez kapcsolódva biztosítsa a kellő összhangot a bíróságok tevékenysége és a törvények által a bíróságokkal szemben támasztott követelmények között. ennek érdekében a beszámolás idő-szakában a legfelsőbb bíróság teljes ülése két irányelvet, a leg-felsőbb bíróság elnökségt tanácsa 4 elvi döntést, a büntető, a pol-gári és a katonai kollégium pedig együttvéve 71 állásfoglalást hozott. a két irányelv közül az egyik az emberi élet védelmét foko-zottabban biztosító ítélkezési gyakorlat kérdéseivel, a másik a házassági bontóperekkel kapcsolatos általános szempontokkal foglal-kozik.

az 1963. évi őszi országgyűlésen tartott beszámolómban feltártam, hogy még mindig magas az élet és testi épségek elleni bűncselekmé-nyek száma, s hogy bíróságaink büntetékiszabási gyakorlata sok szubjektívizmust mutat, súlytalan körülményeket is figyelembe vesz-nek és nemegyszer indokolatlanul enyhe ítéleteket hoznak. ígéretet tettem, hogy a legfelső bíróság az élet fokozottabb büntetőjogi vé-delmére igyekezni fog szigorubb büntetékiszabási gyakorlatot kiala-kitani.

az országgyűlés 1964 júniusi ülésén szénási Géza legfőbb ügyész beszámolójában ugyancsak utalt arra: szembe kell nézni azzal a nemkívánatos ténnyel, hogy a bűnözés általánosan csökkenő tendenciá-ján belül egyes bűncselekményfajták elkövetése nemcsak hogy nem csökken a kívánt mértékben, hanem bizonyos mértékben emelkedik. e bűncselekményfajták közül az emberi élet és testi épség ellen el-követett bűntettek emelte ki. valóban kedvezőtlen arányban nőtt e bűncselekmények száma, még akkor is, ha az élet és testi épség ellen elkövetett bűntettek arányát a közlekedési balesetek is jelentősen növelték.
/folyt.köv./

/dr. szalay....2.folyt./vm

jelenthetem a tisztelt országgyűlésnek, hogy a Legfelsőbb bíróság a reá háruló feladatnak alapjában eleget tett. kötelező irányelvet állapított meg az alsófoku bíróságok számára, amelyben arra adott utmutatást, hogy mindazokban az élet elleni bűncselekményfajtákban, amelyekben enyhe volt az ítékezés, a törvény keretei között szigorubb büntetési tételeket szabjanak ki. az irányelv kiindulópontja az, hogy társadalmunkban a legfőbb érték az ember; életének és testi épségének óvása tehát közügy. hiába teszünk számos területen erőfeszítéseket az ember személyiségi jogának biztosítására, életkörülményeinek javítására, életszínvonalának általános emelésére, szocialista államunk hiába törekszik a törvényesség biztosítására, ha az állampolgárok között akadnak olyanok, akik embertársaik testi épsége, egészsége, élete ellen törnek. joggal várják el állampolgáraink, - és államunk is - a bíróságoktól, hogy az ítélezési gyakorlat az emberélet védelme körében kellő visszatartó hatást váltson ki, még a tudatilag elmaradt vagy indulataikat, ösztöneiket nehezen fékező emberekben is.

halálos ítéletet büntető- és katonai kollégiumunk csak emberölési bűntettek miatt szabott ki; 1964-ben kilenc, 1965-ben tizenkét esetben, az emberi élet elleni bűncselekmények - amelyek a legdurvábban sértik meg a törvényt - súlyos visszatetszést váltanak ki közvéleményünkben is. a sajtóban nyilvánosságra hozott emberölési eseteket az állampolgárok mély felháborodással fogadják és elvárják, hogy az elkövető megkapja a tettének megfelelő, megérdemelt büntetést.

az irányelv jogi vonatkozásokban is utmutatást adott a bűncselekmények minősítésére és elbírálására. a Legfelsőbb bíróság rámutatott, hogy a kísérleti szakaszban abbamaradt emberölési cselekmények esetében alacsony, a törvényességet sértő büntetések születtek. ha tehát nem következik be haláleset - feltétlenül kerülni kell a viszonylag rövid gyógyulási idő tulzott értékelését és az indokolatlanul alacsony büntetési tételek alkalmazását - különösen olyankor, amikor az semmi összefüggésben nincs a terhelt magatartásával, mert az élet megmentése az orvostudomány, a sebészet nagyfoku fejlődésének köszönhető.

/folyt.köv./

le

/dr. szalay....3.folyt./vm

az élet elleni bűntettek elkövetésénél igen gyakran közrehat a mértéktelen alkoholfogyasztás, ezért az ittas állapotban elkövetett garázda cselekmények, bicskázások nagyobb társadalmi veszélyességét ki kellett emelni. sajnos, még vannak alacsony kulturális szinten levő emberek, akik az emberi élet értékét lebecsülik és - különösen ittas állapotban - nem tudják előre felmérni magatartásuk következményeit. bizonyos, hogy a társadalmi összefogás, az élet értékét mind erősebben hangsúlyozó közfelfogás, az ítélezési gyakorlat megszigorításával együtt meghozza a kívánt eredményt és az emberi élet elleni bűncselekmények száma csökkenni fog.

a legfelsőbb bíróságnak a házassági bontóperek gyakorlatával foglalkozó irányelve mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy népköztársaságunk jogi és erkölcsi rendje védi és szilárdítja a házasság és család intézményét, államunk és társadalmunk jelentős gazdasági intőzkedései, jogszabályi rendelkezései, erkölcsi közfelfogásunk szocialista szellemű átalakulása egészségesen hatott a házasság és család intézményének fejlődésére. a család olyan alapközössége a társadalomnak, amelynek egészséges fejlődése alapvető az egész társadalom fejlődése szempontjából. társadalmunkban azonban az állam minden féltő gondoskodása ellenére hatnak olyan tényezők, amelyek a megkötött házasságok egy részének megromlására vezetnek. ilyen az örökség is, hogy a férfina a házasságon belül kivételezett helyzete van. az az ellentmondás, ami a régi szemlélet és a nők egyenjogúság között fennáll, nemegyszer a házasság megromlására és felbontására vezet. de több más, társadalmi jellegű és az emberi fogyasztásában gyökerező ok is a házasságok megromlására vezethet. a végleg megromlott házasságok alkalmatlanná válnak társadalmi rendeltetésük betöltésére és ha már sem társadalmi, sem egyéni érdek nem fűződik a fenntartásukhoz, a házasság felbontása a felek kérelme esetén nem tagadható meg. családjogi törvényünk 18. paragrafusa szerint a házasságot - komoly és alapos ok esetén - bármelyik házastárs kérelmére fel kell bontani. a bírói gyakorlatban korábban nem volt lehetőség arra, hogy a házastársak a személyi indulatokat feltűzelő régi sérelmek kölcsönös felhánytorgatása nélkül érhék el végleg megromlott házasságuknak a felbontását.

/folyt.köv./

le

/dr.szalay.....4.folyt./vm

a legfelsőbb bíróság e gyakorlat megváltoztatása végett szükségesnek tartotta kimondani, hogy a házastársaknak a házasság felbontására irányuló szabad, befolyásmentes, komolyan megfontolt, végleges elhatározáson alapuló közös akaratnyilvánítása lényeges körülmény a házasság felbontása szempontjából, mert ha a felek az életközösséget megszakították és az egymáshoz tartozást minden vonatkozásban felszámolták, a házasság felbontásában pedig megegyeztek, az rendszerint a házasságot végleges és teljes megromlására enged következtetni.

a legfelsőbb bíróság ennek az elvnek a kimondásával nem kívánta megkönnyíteni a házasság felbontását, továbbra is körültekintően és gondosan kell vizsgálni, hogy van-e még remény a házasság fenntartására. különösen kiemelte a legfelsőbb bíróság az irányelvben a közös kiskorú gyermekek érdekének messzemenő figyelembevételét, a gyermek egészséges szellemű nevelését az szolgálja elsősorban, ha a szülők harmonikus házasságban élnek és együttesen nevelik őket. jellemük formálását nagyban befolyásolja a családi élet, a házasságot tehát - közös kiskorú gyermek léte esetén - csak akkor indokolt felbontani, ha a helyrehozhatatlanul elromlott házasságot káros hatással lehet a gyermek fejlődésére.

arra kell azonban törekedni, hogy az egymástól véglegesen elidegenedett szülők házasságuk felbontása után is lehetőleg olyan kapcsolatban maradjanak egymással, amely mentes a gyűlölködéstől, nem mérgezi a gyermek lelkét és nem eredményezi számára az őt közvetlenül nem nevelő szülő elvesztését. az irányelv arra is figyelmeztet, hogy a családjogi perekben a pervezetésnek és a tárgyalás légkörének szolgálnia kell a felek nevelését, a szocialista erkölcsi, társadalmi együttélési szabályok megtartását, a felelősségtudat fokozását, a társadalommal és a család intézményével szemben.

természetesen nem számíthatunk arra, hogy az irányelvben kifejezésre juttatott család-erkölcsi szempontok alapján máról-holnapra számottevően csökken a házassági bontóperek száma, de bizunk abban, hogy a kiadott irányelv is hozzájárul helyes közfelfogás kialakításához, a gyökeréig megromlott házasságok esetében pedig a bontóperek kevesebb rázkódtatással járó lebonyolításához.

/folyt.köv./

le

/dr.szalay....5.folyt./vm

szocialista társadalmunknak az alkotmányban is rögzített egyik alapelve, hogy minden munkaképes állampolgárnak joga és kötelessége dolgozni. munkavégzés esetén a dolgozó megélhetése biztosított, másoknak az eltartására nem szorul, s társadalmunk megfelelően gondoskodik róla betegség, rokkantság, valamint öregsége esetére is.

ennek az alapelvnek szem előtt tartásával - figyelemmel a felszabadulás óta eltelt hosszú időre is - a legfelsőbb bíróság xxviii. számú polgári elvi döntésében arra mutatott rá, hogy az a házastárs, aki az életközösség megszűnése után eltelt hosszabb idő alatt - bár erre módja és lehetősége volt - nyugellátásra jogosító munkaviszonyt / szövetkezeti tagsági viszonyt / - számára felróhatóan - nem létesített, a tartásra hibáján kívül rászorultnak nem tekinthető, s ezért volt házastársával szemben tartási igényt jogszerűen nem támaszthat.

a társadalom fejlődése szempontjából elengedhetetlenül szükséges, hogy tagjai minél műveltebbek legyenek, minél nagyobb szakképzettséget szerezzenek. szocialista építőmunkánk nélkülözhetetlen velejárója a műveltség, a képzettség színvonalának általános emelése. fejlődik közoktatásunk, s egyre emelkedik az egyetem, főiskolát végzettek száma. ezzel a fejlődéssel összefüggésben mind gyakrabban vetődik fel a már nagykorúvá vált, munkaképes gyermekek tanulmányi idejére érvényesített tartási igénye.

a legfelsőbb bíróság xxix. számú polgári elvi döntése az említett kulturpolitikai célokat tartja szem előtt, s a családjogi törvény 60. paragrafusa /2/ bekezdésének olyan értelmezést adott, hogy a gyermeknek a továbbtanuláshoz fűződő egyéni érdeke összhangban áll a társadalom érdekével, s a családi kapcsolat meglazulása vagy felbontása nem lehet indok, hogy ezek az érdekek háttérbe kerüljenek, különösen nem abban a vonatkozásban, hogy a családi kapcsolat alapján tartásra köteles szülő a gyermekének és a társadalomnak az érdekeit figyelmen kívül hagyja.

a családvédelem célját szolgáló elvi utmutatások befejezését jelenti majd a közeljövőben teljes ülés elé kerülő irányelv a házassági vagyoni igények rendezéséről.

/folyt.köv./

le

/dr. szalay.....6. folyt./vm

a már említett 71 kollégiumi állásfoglalásnak elsősorban az volt a célja, hogy az életviszonyok alakulása következtében a jog használhatóságát elősegítse és helyes jogmagyarázattal a jog fejlődését szolgálja. említésre méltóak a munkajogi, a termelőszövetkezeti jogi, az öröklési jogi, vagy a büntető törvénykönyv egyes paragrafusainak értelmezése tárgyában hozott állásfoglalások, amelyek messzemenően elősegítették a jogalkalmazás egységesítését, mint a szocialista törvényesség egyik alapvető biztosítékát. hozzájárultak a munka-, a terv-, a szerződési és a pénzügyi fegyelem megszilárdításához, a társadalmi tulajdon aktív védelméhez, az egyéni és társadalmi érdek összhangjának biztosításához, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek gazdasági alapjának és jogi rendszerének erősítéséhez, a szerzők és ujitók törvényes érdekeinek védelméhez, a minőség megjavításához stb.

meg kell azonban említenem azt is, hogy egyes kollégiumi állásfoglalásokat elkerülhettünk volna a jogi szabályozás egyszerűsítésével. a tapasztalat azt mutatja, hogy egyes jogterületeken a jogszabályok áttekinthetatlensége, bonyolultsága, a törvényesség fellátásának, sőt törvénysértéseknek is az okozójává válhat.

ezen után áttérve a legfelsőbb bíróság munkájának számszerűségére mindenekelőtt arra utalok, hogy a legfelsőbb bíróság a hatáskörileg hozzá tartozó nagyobb jelentőségű polgári és büntető ügyekben másodfokon maga jár el és így közvetlenül is részt vesz az ítékezésben. tárgyalja még azokat a jogerős törvénysértő ítéletek ellen beadott törvényességi óvákat, amelyeket a legfőbb ügyész vagy a legfelsőbb bíróság elnöke emelt. a másodfokon tárgyalt, illetőleg a törvényességi óvás által érintett ügyekben a határozataival, az egyedi ügyekre szabva ugyan, de hatással más ügyekre is, irányítja az alsófoku bíróságok ítélezését és érvényesíti a jog nevelő szerepét. a beszámolómban felölelt időszakban a legfelsőbb bíróság büntető- és polgári ügyben 2284 esetben hozott másodfoku ítéletet, a legfőbb ügyész, illetőleg a legfelsőbb bíróság elnöke részéről emelt törvényességi óvákat alapján pedig 2549 esetben hozott törvényességi határozatot. az alsófoku bíróságok ítélete ellen a beszámolóban érintett időszakban összesen 10 983 panasz érkezett a legfelsőbb bíróság elnökéhez, amelyeknek kivizsgálása és elbírálása komoly feladatot rótt dolgozóinkra. e panaszok döntő többsége polgári ügyekben, az állampolgároktól érkezett és elenyésző hányada bizonyult jogosnak. /folyt.köv./

/dr. szalay....7. folyt./vm

tisztelt országgyűlés!

ezzel beszámolóm végére értem. a legfelsőbb bíróságnak az elmúlt időszakban kifejtett tevékenységét a legjellemzőbb oldaláról igyekeztem bemutatni. a muna az általam vázoltnál természetesen lényegesen többet. az ítékezés elvi irányítása szakadatlan értékelő - elemző - munkát kíván, melynek során gondosan figyelemmel kell kíséreni az ítékezés társadalmi hatásait. a legfelsőbb bíróság dolgozóinak az a törekvése, hogy a bonyolult ítélezési és elvi irányítási feladatoknak minél magasabb szinten eleget tegyen.

a konkrét ügyek törvényes elintézésén túl az is szükséges, hogy a jog alkalmazása minél szélesebb körben befolyásolja az emberek tudatát és akaratát. erősítse azt a meggyőződést, hogy osztársadalmi és összérdeket szolgálja az, a aki a törvény előírásainak megfelelően él és cselekszik. örvendetesnek tartjuk a sajtó támogatását, amelyet az ítékezésről szóló híreivel és cikkeivel nyújtott. ez azért is örvendetes, mert ebben kifejezésre jut, hogy a jogsértések elleni harc egyre inkább osztársadalmi feladattá válik.

bizom abban, hogy a legfelsőbb bíróság erőfeszítése, a társadalom egészének összefogásával, meghozza a maga győlmölcsét, törvényességünk tovább szilárdul, dolgozó népünk alkotó életének törvényes rendje, nyugalma megfelelő védelemben részesül a jogsértő magatartásokkal szemben.

tisztelttel kérem beszámolóm elfogadását./mti/

parlament

az országgyűlés szombati ülése

t bc-zs-di-tf-ie/gk, gg,tm-lm bs 1965. november 13.

az országgyűlés szombaton folytatta tanácskozását.

az ülésen részt vett dobi istván, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, kállai gyula, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, apró Antal, biszku béla, fehér lajos, fock jeno, gáspár sándor, komócsin zoltán, az mszmp politikai bizottságának tagjai, s a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai.

a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője.

vass istvánné, az országgyűlés elnöke nyitotta meg az ülést, amelyen folytatódott a művelődésügyi miniszter beszámolója fölötti vita. az ülésen beszédet mondott kállai gyula, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke.

/folyt.köv./

10.20/a m

11.00 *me*

parlament

javítás, kiegészítés a kállai gyula beszédére

kállai beszéd.....1.folyt./ második bekezdés utolsó mondatának a vége helyesen:

....részletekbemenően megvitatta ez év februárjában a költségvetést.

kállai beszéd...2.folyt./ megszólításából a tisztelt országgyűlés kérjük törölni

ugyanezen folytatás 2.bekezdés 2. mondatában a vonulhatnak szó helyett, a v o n u l n a k szót kérjük inni.

ugyanezen folytatás 3.bekezdésének 6.sorában a dunai cementmű helyett

dunai cement- és mészmű irandó

kállai beszéd...3.folytatás 2.bekezdését kérjük törölni. helyette a következő szöveget adjuk:

megépült mérnökeink és munkásaink tehetségének nagyszerű alkotása, a budapesti erzsébet-híd.

ugyanezen folytatás 4.bekezdés első két mondata helyesen a következő

a mezőgazdaság szocialista átszervezése társadalmi rendünk eredmények újabb fényes bizonyítéka. bár ez azonnali körülbelül 10 milliárd forint újabb beruházást jelentett, volt erőnk....

ugyanezen folytatás, ugyanezen bekezdés 10.sorában a szöveg helyesen:

több mint félmillió holdat ö n t ö z ü n k

kállai beszéd 4.folytatás első bekezdése helyesen a következőképpen kezdődik:

bár az ötéves tervben az eredetileg is irreálisan kitűzött 22-23 százalékos növekedést nem érjük el, öt év alatt a mezőgazdaság termelésének 12-14 százalékos emelkedését így is jelentős eredménynek kell tekinteni. a gyakorlatban....

/folyt.köv./
11.40/a

- 43 -

11.00 p¹
p¹

parlament

javítás, kiegészítés kállai gyula beszédére /1. folyt./

kállai beszéd...4.folyt. utolsó bekezdésében a harmadik mondat helyesen a következő:

olvasó, művelődő nép lett a magyar. a kultura.....

kállai beszéd 5.folyt. 3. / a munkások és alkalmazottak... /bekezdés 3.sorában a 7-8 százalék helyett 8-9 százalék irandó

ugyan ezen folytatás 4.bekezdés utolsó mondata helyesen:

.....egyéb juttatásaiban. állami támogatással pénzalapot terem-
teitünk ahhoz, hogy nyugdíjat kapjon a közös gazdaság munkájából
kiöregedett parasztember.

ugyan ezen folytatás 5.bekezdése első sorának végéről az
á l l a n d ó szót kérjük törölni.

kállai beszéd...5.folytatás 6.bekezdést kérjük törölni,
helyette a következő szöveget adjuk:

„ sajnos, az idén a zöldség- és a gyümölcsfélék drágábbak vol-
tak, mint tavaly. ennek alapvető oka: kevesebb termelt és emiatt
kevesebbet tudtunk felvásárolni. el kell érni, hogy a zöldség- és
gyümölcs felvásárlása és forgalomba hozatala gyorsabb és egyszerűbb
legyen, mert ez is fontos feltétele a lakosság jó és olcsó ellátá-
sának,,

kállai beszéd..7.folyt. 3.bekezdésének negyedik sorban kezdődő
3.mondata helyesen:

ennek alapvető feltétele azonban....

ugyan ezen bekezdés 9.sorában a körülbelül 500 millió helyett
több mint 500 millió irandó.

ugyan ezen bekezdés 7. sorától a szöveg helyesen a következő:

a társadalmi juttatásokat is fedezzük, még nem tartozik a világ-
elsők közé. a következő mondatot kérjük törölni, majd a szöveg
így folytatódik:

figyelemreméltó és elgondolkoztató jelenség.....
/folyt.köv./
11.00/a

- 44 -

Pud

parlament

javítás, kiegészítés kállai gyula beszédére...2.folyt./vm

kállai beszéd..8.folyt. első bekezdésének 9. sorának a végére
látnánk helyett

L á t n á n a k irandó.

ugyan ezen folytatás az első megszólításnál a „ kedves elvtársak,,

t ö r l e n d ő.

ugyan ezen folytatás utolsó sorában lehetőségéből is, helyett:

Lehetőségéből és igényeiből..... irandó.

kállai beszéd..10.folyt. 4.bekezdése 3.sorának elején a
nem szó törlendő, helyette a következő irandó:

..... t e k i n t i. ez nem így van! a központi....

kállai beszéd...11.folyt. az idén kezdődő.../ első bekezdés
utolsó két sora helyesen:

sokan megkérdezték a népgazdaságnak nem származik-e kára a
kiárusításokból.

ugyan ezen folytatáson a „tisztelt országgyűlés,, megszólítás

t ö r l e n d ő

ugyan ezen folytatás utolsó sora helyesen:

és műszaki vezetőire hárultak és hárulnak.

kállai beszéd..12.folyt. második sorától a szöveg helyesen:

...amilyen szükséges és lehetséges is lett volna, ezért a
bizálat elsősorban a vezető szervezetekről. vonjuk le ebből
a szükséges tanulságokat!

a párt vezetése és a...

kállai beszéd...13.folyt. első bekezdésének 8.sorában az
idéző jelben lévő rész helyesen:

„ a csődbe jutott dogmák,,

ugyan ezen folytatás 3.bekezdésének utolsó mondata helyesen a
következőképpen zárul:

...tette a kapitalizmus is, amely még napjainkban is sokat tanul
éppen a szocialista országoktól is. de azért mi nem mondjuk, hogy
ettől ők megszűntek kapitalisták lenni, bár ők maguk szeretnék
ezt elhívetni a tömegeikkel.

a reformok kidolgozásának.....

/folyt.köv./

11.15

- 45 -

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére...3.folyt./vm

kállai beszéd....14.folyt. első bekezdése teljes egészében kimarad. a megszólítás utáni bekezdésben a harmadik sorban az „ég kerek világon,, helyett *é g v i l á g o n* irandó.

ugyanezen folytatás 4.bekezdésének utolsó sora helyesen:

...ne kellene utólag rengeteg hibát kijavítani.

az utolsó bekezdés utolsó mondata helyesen:

...népi ellenőrzési bizottság törvényes jogaival élve foglalkozik a kérdéssel.

kállai beszéd...15.folyt./ első bekezdésének harmadik sorától a szöveg helyesen:

250 darabot vásárolt egy nyugati cégtől. a hibás megrendelést - amely eredetileg úgy keletkezett....

ugyanezen folytatás 4.bekezdésének harmadik sorától a szöveg helyesen:

....felszámolására, és a vétkeket vonják felelősségre. meggyőződés....

kállai beszéd...16.folyt. utolsó bekezdésének harmadik mondatától „egyre csak azon.... a szöveg kimarad, s a bekezdés öt sorral lejjebb így folytatódik:

...a harácsolásban látják. elítéljük azokat, akik tisztességtelenül jutnak nagy jövedelemhez - legyen szó....

kállai beszéd...17.folyt. 2.bekezdésének utolsó mondata helyesen így fejeződik be:

...nem szolgálták meg, s rendszerint édes semmit-tevésüket akarják az állammal megfizettetni.

kállai beszéd..18.folyt./ 3.bekezdése helyesen:

egy nyugati országból turistának álcázott kémek, ügynökök és ember-csempészek is érkeznek hozzánk. ezek visszaélnék vendégszeretetünkkel. megmondhatjuk: aki népköztársaságunk államrendjét megsérti, nem kerülheti el méltó büntetését.

akadnak olyan utazók...

/folyt.köv./
11.45/a

- 46 -

Pé

Pé

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére...4.folyt./vm

kállai beszéd..19.folyt. első bekezdésének első mondata helyesen így kezdődik:

a disszidáltak száma a lábbra kapott híresztelésekkel szemben lényegesen kevesebb, nyugatra utazott állampolgárainknak....

ugyanezen bekezdés utolsó mellékmondata..... s emészti. majd őket stb. kimarad.

ugyancsak kimarad a 19.folytatás 2.második bekezdése is. tehát a szöveg a következő lesz:

...hogyan becsapták őket.

tisztelt országgyűlés!.....

kállai beszéd...20.folytatása helyett újat adunk. a helyes 20.folytatás a következő:

mint a kétnapos vita mutatta: a legnagyobb érdeklődést az oktatási rend továbbfejlesztésében, a középiskola váltotta ki.

társadalmunk jórésze ma még úgy tekinti a középiskolát, mint amelynek az egyetemi továbbtanulás előkészítése a kizárólagos feladata. pedig a középiskolát nem tekinthetjük csak egyetemre előkészítő intézménynek. sőt, minél több középiskolánk lesz, minél általánosabb lesz a középiskolai oktatás, annál kisebb lesz az aránya azoknak, akik majd közülük tovább tanulnak az egyetemen.

ezért minél jobban szélesítjük a középiskolai oktatást, annál inkább szükséges, hogy a középiskola természetesen biztosítva minden végzettnek azt a tudásanyagot, ami az egyetemi továbbtanuláshoz szükséges, olyan befejezett képzést adjon, ami biztosítja a különböző munkakörökbe való elhelyezkedésüket. még az általános gimnáziumban is olyan szerepet kell biztosítani a munkára nevelésnek, hogy az itt végzett, de az egyetemre a képességek, vagy lehetőségek hiányában be nem került fiatal is szakmát tanulhasson s beilleszkedjék az életbe.

/folyt.köv./

11.55/a

- 47 - m

12.25 *Pé*

Pé

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére...5.folyt./vm

az iskolatörvény kifejezetten hangsúlyozta a középfoku szakképzés fontosságát. meg kell állapítanunk, hogy nem tudunk megfelelő gyorsasággal elegendő, a népgazdaság számára szükséges szakmai ismereteket nyújtó középiskolát kialakítani. az újonnan létesült középiskolák zöme is - amint több képviselőtársam is hangsúlyozta fel-szólalásában - főként a középfoku szakképzés elveinek, hovatartozásának tisztázatlansága, valamint anyagi nehézségek miatt - általános gimnázium lett.

kállai beszéd...21.folyt. 2. bekezdésének utolsó mondata helyesen így fejeződik be:

gyarapítására kell felhasználnunk.

kállai beszéd...22.folytatás a következőképpen kezdődik:

példaként említem, de azt hiszem, minden tárgyban van hasonló: nem békélhetünk meg azzal, hogy az iskolában többen foglalkoznak a több mint kétezer éve, az ókori rómaiakban élt gracchusok földreform terveivel, mint a mi 1945. évi földreformunkkal./derültség és taps./

ugyanezen folytatás utolsó bekezdésének utolsó sora helyesen:

1966-ban felemeljük a pedagógusok fizetését./ taps./

kállai beszéd...24.folyt. első bekezdésének 5.sorában javaslatot helyett

javaslatokat irandó

kállai beszéd...25.folyt. első sorábanugy vélik után, egy ,,ha,, szócska beirandó.

ugyanezen folytatás 2.bekezdés végére....hazánkra!/nagy taps!/ irandó.

ugyanezen folytatás... az agresszió kezdetű bekezdés helyesen a következőképpen fejeződik be:

.... szeretne javítani, de meggyőződésük szerint, ennek éppen ellenkezőjét...

/folyt.köv./
12.10/a

- 48 -

12.25 Pue!

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére..6.folyt./vm

kállai beszéd...26.folyt. 2.bekezdésében a 4.sorban a felszabadítási front helyes neve: délvietnami nemzeti felszabadítási front.

ugyanezen folytatás 6.bekezdésének alulról számitott 2.sorában

....kiszélesítésére tör... helyett, kiszélesítésére t ö r e k s z i k irandó.

kállai beszéd...27.folyt. első bekezdésének utolsó mondata / ez a politika..../ kimarad, a szöveg a bekezdés végéig törölnendő!!

ugyanezen folytatás 5.bekezdésében a második sorban ,,csökkenése,, helyett c s ö k k e n t é s e irandó!!

ugyanezen bekezdés 3.sorában a ,,véget ,, helyett: ,, é r d e k é - b e n ,, irandó!!!

kállai beszéd...28.folyt. 4.bekezdésének 2. sorától a szöveg helyesen:

....betiltása gyengíti indonézia függetlenségét, megbénítja...

kállai beszéd...29.folyt. 2.bekezdése helyesen így kezdődik:

a smith- kormányznak....

ugyanezen folytatás 3.bekezdése után.... rhodesiai milliárdokat. pótlólag a következő szöveget kérjük írni:

támogatjuk az egyesült nemzetek szervezetében a 47 afro-ázsiai ország határozati javaslatát a kérdés megoldására.

ugyanezen folytatás 5. ..ezek a körök kezdetű, és 6....a magyar népköztársaság kezdetű bekezdések kimaradnak.

kállai beszéd...30.folyt. első bekezdés 7.sorában a szöveg helyesen:

az ábrándjait kergetik, ami kelet-európai országokkal való kapcsolatok normalizálására vonatkozó megnyilatkozásait illeti: mi a német demokratikus köztársasággal szoros baráti szövetségben, a két német állam tényének elismerése alapján törekszünk a német szövetségi köztársasággal is kapcsolataink további fejlesztésére. úgy gondoljuk.....

a 30.folytatás negyedik bekezdése első mondatának eleje törölnendő, a bekezdés tehát helyesen így kezdődik:,, az utóbbi években a világszervezetben is...

/folyt.köv./
12.25/a

- 49 -

12.25 Pue!

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére...7.folyt./vm

kállai beszéd...30.folyt. 4.bekezdésében az alulról számított 3.sorban ,... az elmúlt években arra..., helyett ,... az elmúlt évben arra..., irandó.

a 30. folytatás utolsó bekezdésének eleje helyesen:
„ a magyar népköztársaság minden haladó erővel együttműködve küzd azért, hogy a világszervezet, helyreállítva a kínai népköztársaság jogait, a béke...,

kállai beszéd...31.folyt. 4.bekezdésében az első mondat helyesen:

„ politikai és gazdasági tárgyalásokat folytattunk ez évben csaknem valamennyi szocialista ország vezetőivel, képviselőivel ,,

kállai beszéd...32.folytatást kérjük teljes egészében törölni, helyette a következő szöveget adjuk:

„büszkén tekinthetünk oktatási rendszerünkre, az iskolák, egyetemek fejlesztésében elért sikereinkre!

kérem képviselőtársaimat, s az országgyűlés fórumán keresztül kérem a magyar társadalmat: ugyanazzal az odaadással és lelkesedéssel támogassák iskolarendszerünk továbbfejlesztését, ifjúságunk nevelését, ahogy ezt az iskolareform elfogadása óta tették.

mint beszámolómból is kitűnik, a következő időszakban újabb nagyfontosságú kérdéseket vitatunk és oldunk meg, amelyek szocialista hazánk további felvirágzását szolgálják!

bizom abban, hogy a magyar munkásosztályal, parasztsággal és értelmiséggel továbbra is győzelmesen haladunk előre a szocialista Magyarország felépítésében!

kérem képviselőtársaimat, adják meg nekünk azt a segítséget és támogatást, amit e nagy feladatok megoldása mindannyiunktól megkíván, de meg is érdemel!

kállai beszéd...5.folyt. 3.bekezdésének 8.sorában az egymilliárdhétsszáz ezer forint helyett egymilliárdhétsszáz millió forint irandó!

12.20

x x x
- 50 -

12.35 Puc
ME

parlament

/az országgyűlés...1.folyt./-lm

/a szerkesztőségek figyelmébe!

kállai gyula beszédét és a beszédre adott javításokat korábbi kiadásainkon közöltük. a minisztertanács elnökének beszéde a kiadott pótlásokkal, javításokkal felhasználható, embargóját feloldjuk. kérjük a szerkesztőségeket, hogy az országgyűlés szombati ülése című kiadásunk protokolljába komócsin zoltán neve után s z i r m a i i s t v á n nevét beírni sziveskedjenek./

x x x

12.50/a

- 51 -

Puc
ME

/ az országgyűlés...2.folyt./vm

kállai gyula beszéde után hosszan zugott a taps, majd az elnök-lő vass istvánné szünetet rendelt el. szünet után ugyancsak vass istvánné elnökletével folytatódott a tanácskozás. a művelődésügyi miniszter beszámolójához több képviselő nem jelentkezett felszólalásra, ezért a vitát lezárta, s megadta a szót ilku pál

művelődésügyi miniszternek.

a miniszter hangsúlyozta, hogy az oktatási reformtörvény végrehajtásának tapasztalatairól és a további feladatokról lezajlott vita rendkívül hasznos volt és értékes segítséget nyújtott az oktatásügy illetékeseinek további munkájukhoz, a legsürgetőbb teendők meghatározásához. örömmel nyugtázta, hogy a felszólalásokból egyetértés csendült ki a reform céljait illetően, s az észrevételek, javaslatok e célok elérésének megkönnyítését igyekeztek elősegíteni. az anyagi természetű indítványok, kérések sorsáról a harmadik ötéves terv megtárgyalása alkalmával kell majd dönteni, az oktatásügy tartalmi munkájának fejlesztését célzó javaslatok, elképzelések valóra váltása azonban folyamatos kötelezettsége a szakembereknek. a sietőség, a kapkodás ezen a téren különösen súlyos hiba lenne, ezért lépésről-lépésre, iskolatípusról iskolatípusra haladva kell e kérésekben a döntéseket meghozni.

ilku pál ezután a vitában felmerült konkrét észrevételekre válaszolt. egyebek közt elmondta; egyetért azokkal a képviselőkkel, akik jobb összhangot sürgettek a szakember-szükséglet és a beiskolázások között. a különböző területek szakembereinek iránti igényét rendkívül nehéz pontosan előre meghatározni - a szükségletet sok, időről-időre változó tényező befolyásolja - a tervek azonban készülnek, s mihelyt rendelkezésre állnak, megkapják a megyék oktatási vezetői, így a beiskolázásoknál már a tervek alapján szabhatják meg a keret-számokat.

a körzeti iskolákról szólva hangsúlyozta, hogy a körzetesítést folytatni kell, s nagy gondot kell fordítani a kis, ugynevezett részben osztott, vagy osztatlan iskolák munkájának könnyítésére. a továbbképző iskolákkal kapcsolatban a vitában többen is szóváltották, hogy az ilyen típusú oktatási intézményeket a mezőgazdasági szakmunkásképzés szolgálatába kellene állítani.

/folyt.köv./
13.20

/az országgyűlés...3.folyt./-lm

a miniszter bejelentette: az igényt helyesnek, indokoltnak tartja. felajánlotta, hogy ezt az iskolatípust a földművelésügyi minisztérium vegye át, s tegye a mezőgazdasági szakmunkásképzés szerves részévé. a szakmunkásképzés tartalmi színvonalának emelésével kapcsolatban közölte, hogy elsősorban a természettudományos ismeretek bővítésére, a matematikai képzés javítására törekednek, ezért megkezdték a szakmunkásképző intézetek és szakközépiskolák számára szaktanárok kiképzését.

kitért arra: helyes lenne áttatánossá tenni azt az elvet, hogy az iskolák ne azt nézzék, ki, hol, mennyi ideig tanulva szerezte meg tudását, hanem azt, hogy mit tud. aki úgy érzi például, hogy elsajátított egy szakmát, minden további nélkül jelentkezhesen a megfelelő fórum előtt és levezgázhasson. ezt a gyakorlatot odáig is lehetne fejleszteni, hogy aki úgy érzi: valamelyik középiskolai típus egyik, vagy másik osztályának anyagát - a különböző tagozatoktól függetlenül - elsajátította, jelentkezhesék a megfelelő iskolánál és kérhesse levezgáztatását.

ilku pál részletesen szólt az érettségi vizsgákra vonatkozó észrevételekről. megjegyezte, hogy a reform előkészítése során megvizsgálták, kikérték a pedagógusok véleményét arról: megszüntessék-e az érettségit, vagy sem. akkor a pedagógusok túlnyomó többsége úgy foglalt állást, hogy nem az érettségi rendszerének megszüntetése, hanem reformálására van szükség. elsősorban pedagógiai okokból tartották fontosnak azt, hogy a középiskolából kilépő fiatalok az érettségre készülve még egyszer összefüggéseiben tekintsék, tanulmányozzák át a tananyagot. a vita során felmerült vélemények alapján azonban most ismét megvizsgálják a kérdést. élénk derűtség közben fűzte hozzá: a középiskolába járó gyerekek azonban készüljenek, tanuljanak szorgalmasan az érettségre.

a miniszter hangoztatta, hogy a parlamenti vitában is egyöntetűek voltak a vélemények: az egyetemi felvételi rendszer lényegében helyes, igazságos. az esti és levelező oktatással kapcsolatban reflektált simon istván veszprém megyei képviselő bíráló megjegyzéseire, s megállapította:

/folyt.köv./
14.00/a

/az országgyűlés...4.folyt./vm

- továbbra is védjük, támogatjuk az esti és levelező tagozatokat, különösen most, amikor arról van szó, hogy a szakmunkásképző intézetben végzett fiatalok esti és levelező úton egyre nagyobb számban jutnak középfokú műveltséghez. a felsőfokú tanintézetekben folyó esti és levelező tagozati képzésről szólva kijelentette: nagy hívei vagyunk ennek az oktatási formának. továbbra is fontosnak tartjuk, hogy a nappali tagozatokon tanuló kis számu fiatalnak, aki a felvételi vizsga után elhanyagolja a tanulást, s megsérti az egyetemi rendszabályokat azt mondhatjuk: menjen el dolgozni, s ha kiérdemli, a munkahely javaslata alapján esti, vagy levelező tagozaton folytassa tovább a tanulást. a nappali tagozaton így megüresedő helyeket az arra érdemesebbekkel lehet azután betölteni.

válasza végén ilku pál megköszönte azt a nagy érdeklődést, ami a képviselők körében és egész társadalmunk közvéleményében megnyilvánult az oktatásügy kérdései iránt, majd kérte, hogy beszámolóját és a vitában elhangzott észrevételekre adott válaszát az országgyűlés fogadja el.

az országgyűlés a művelődésügyi miniszter beszámolóját és választát jóváhagyólag tudomásul vette.

ezután dr.szalay józsef, a Legfelsőbb bíróság elnöke emelkedett szólásra.

/dr.szalay józsef beszámolóját korábbi kiadásainkon közöltük. az embargót feloldjuk. kérjük, hogy a beszámoló hetedik folytatásának második bekezdésében a negyedik sor elején az ,, összerdeket,,... szót javítsák ,,.....ö n é r d e k e t,,-re/

dr.szalay józsef beszámolóját az országgyűlés egyhangúlag tudomásul vette.

/folyt.köv./

13.55/a

Wc

/az országgyűlés...5.folyt.-/-lm

ezután az interpellációkra került sor. czottner sándor nógrád megyei képviselő a belkereskedelmi

minisztert kérdezte meg, mikorra várható salgótarján tüzelőanyagellátásának megjavítása.

tausz jános belkereskedelmi miniszter vála-

szában hangsúlyozta, hogy országsszerte elegendő tüzelő áll a lakosság rendelkezésére. a szót-akció keretében szeptember végéig például 1,150.000 utalványra kétszáz ezer vagon tüzelőanyagot szállítottak le, s a belkereskedelem jelenleg is több mint száz ezer vagonos készlettel rendelkezik. rámutatott, hogy salgótarjánban sem az árualapok elégtelensége, hanem a tüzép-telep korszerűtlensége, valamint a szükséges szállítási eszközök hiánya okozza, hogy késedelemmel, november elején például 14-15 nap eltelté után tettek eleget a megrendeléseknek.

a belkereskedelmi miniszter bejelentette: hogy a harmadik ötéves terv időszakában új tüzép-telepet kap salgótarján. az előzetes tárgyalások eredményeként a megyei tanács a telep megvalósításához mintegy 9500 négyzetméternyi terület feltöltéséről gondoskodik, a máv iparvágányt épít, a tüzép pedig elkészítetteti a szállítások lebonyolításához szükséges patakhidat. mindezek azt ígéri, hogy a telep elkészültével 1967-től zavartalan lesz salgótarján tüzelőanyag-ellátása, - hangsúlyozta tausz jános.

a miniszter válaszát mind a képviselő, mind az országgyűlés tudomásul vette.

martin jános budapesti képviselő a fővárosi

kállai éva utcai gyermekotthon helyzetének megjavítása, az intézmény bővítése és korszerűsítése tárgyában interpellált a művelődésügyi miniszterhez.

/folyt.köv./
14.10/a

Wc

parlament

/az országgyűlés... 6.folyt./-lm

ilku pál válaszában elmondotta, hogy a

kállai éva utcai gyermekotthonból, ahol fogyatékos értelmi képességű gyermekeket gondoznak és jelenleg nagy a zsúfoltság: a közeljövőben nyolcvan gyermeket áthelyeznek más otthonokba. a következő esztendőben a fővárosi tanács támogatásával a lányok részére külön elhelyezést biztosítanak. ugyancsak 1966-ban megkezdődik az intézmény bővítése és felújítása, a korszerűsítésre ötmillió egyszázezer forintot irányoznak elő. ezen összegből többek között tágas, kényelmes ebédlő-helyiséget rendeznek be és a gyakorlati foglalkozások céljaira három műhelytermet építenek.

a miniszter válaszát az interpelláló képviselő és az országgyűlés egyaránt elfogadta.

klujber lászló fejér megyei képviselő

a bauxitbányászok szervezeti hovatartozásának tárgyában interpellált a nehézipari miniszterhez. elmondotta, hogy a bauxitbányászok, bár ugyanolyan jellegű munkát végeznek, mint a szénbányászok, a nehézipari minisztériumon belül mégsem a bányászati iparághoz, hanem a magyar alumíniumipari trösztökhöz tartoznak. ez - a képviselő véleménye szerint - hátrányos következményekkel jár mind a bauxitbányászok keresetére, szociális ellátottságára, mind a bauxitbányászat szakmai irányítására, műszaki fejlesztésére nézve.

dr. Lévárdi ferenc nehézipari miniszter

válaszában kifejtette: a bauxitbányászat jelenlegi szervezeti hovatartozása egyrészt kifejezi ennek az ágazatnak a céljellegét, vagyis azt, hogy termékeit a vegyiparhoz tartozó alumíniumipar dolgozza fel, másrészt megfelel a bauxitbányászat külföldön is általános szervezeti, irányítási gyakorlatának. a miniszter hangsúlyozta, hogy a szervezeti elkülönülés ellenére a bauxitbányászat anyagi-műszaki ellátása semmivel sem kedvezőtlenebb, mint a bányászat többi ágazatáé. a szénbányászat korábbi kiemelt helyzetéből származó bérezési különbségeket már néhány évvel ezelőtt felszámolták, a műszakiak premizálásában jelentkező eltéréseket pedig a jövőre bevezetendő új premizálási rendszer eleve kiküszöböli. a szociális ellátás, a juttatások terén az egyetlen különbség, hogy a szénbányászok évi szénjárandósága 60, a bauxitbányászoké pedig csak 40 mázsa. ilyen és hasonló különbségek azonban sok más iparágban is fennállnak, s ma még nincsenek meg a természetbeni juttatások egységes rendezésének feltételei.

/folyt.köv./

14.23/-n

-56-

106

parlament

javitás, kiegészítés kállai gyula beszédére...8.folyt./vm

kállai beszéd...7.folyt. 3.bekezdése alulról számitott 7.sorától a szöveg helyesen a következő:

...a társadalmi juttatásokat is fedezzük, még nem tartozik a világelsőkhöz közé. a következő mondatot kérjük törölni, majd a szöveg így folytatódik:

figyelemreméltó és elgondolkoztató jelenség.....

kállai beszéd...8.folyt. 3. / a munka termelékenységé.. / kezdetű/ bekezdés 3.sorának közepétől a szöveg helyesen:

.... szinttől. e két tényező következményeként a nemzeti jövedelem....

kállai beszéd...10.folyt. első bekezdés második sorának közepén helyesen:

....csak a jövő év e l e j é n készül el.....

kállai beszéd...14.folyt. utolsó / a nagyalföldi kőolajtermelő vállalat/ és a 15. folytatás első három bekezdése

k i m a r a d.

tehát a szöveg így alakul:

.....rengeteg hibát kijavítani.

a kormány határozottan elítéli....

kállai beszéd...18.folyt. 5.bekezdésének / helyeseljük bíróságainknak/ végére beirandó:

.... a külföldre utazás jogát is.

14.15

x x x

106

-57-

/az országgyűlés...7.folyt./-lm

a bauxitbányászat műszaki irányításával kapcsolatban a miniszter megállapította, hogy annak színvonala azonos a többi bányászati ágazatével és megfelel a korszerű alumíniumipar követelményeinek. ehhez járul még, hogy a magyar-szovjet timföld-egyezménnyel kapcsolatban létrehozott kormánybizottság megkülönböztett figyelemmel foglalkozik a bauxitbányászat továbbfejlesztésével. mindezek alapján dr. Lévárdi ferenc kijelentette, hogy a közeljövőben nem tart szükségesnek a bauxitbányászat szervezeti hovatartozására vonatkozó intézkedéseket.

klujber lászló a nehézipari miniszter válaszát

nem fogadta el. személyes tapasztalataira hivatkozva fejtette ki, hogy a móri járásban élő tízezer, részben szén-, részben bauxitbányász nap-mint nap érzi a két iparág helyzete közötti különbségeket.

a nehézipari miniszter válaszát az országgyűlés sem fogadta el. ezért az országgyűlés elnöke az ügyrend 15. paragrafusának /5/ bekezdése alapján az interpellációt tanulmányozás végett kiadta az illetékes állandó bizottságnak.

nagy józsef békés megyei képviselő a földgáz

és a melegvíz mezőgazdasági hasznosítása tárgyában fordult interpellációval a nehézipari és a földművelésügyi miniszterhez.

dr. Lévárdi ferenc nehézipari miniszter vála-

szában hangsúlyozta, hogy a probléma több minisztérium és országos hatáskörű szerv komplex együttműködését igényli. a továbbiakban elmondotta, hogy békés megyében és az ország más részeiben is az utóbbi években több kisebb, egymástól független szénhidrogén előfordulást találtak, ahonnan a földgázt csak a kőolajjal együtt lehet kitermelni. tekintettel kőolajiparunk fejlesztésének nagy népgazdasági jelentőségére, a földgáz-hasznosítás lehetőségét is a kőolajtermelés üteme szabja meg. a földgáz hasznosítására a nehézipari minisztérium minden alkalommal előzetes megállapodást köt ipari és mezőgazdasági üzemekkel, de ezekben sokszor hiányzanak a szükséges műszaki vagy anyagi feltételek, s ezért kell a kisebb fűtőértékű földgáz egy részét a levegőbe engedni.

/folyt.köv./
15.05/-n

klujber

/az országgyűlés... 8.folyt./-lm

a termálvíz hasznosításával kapcsolatban a miniszter elmondotta, hogy ez országos méretekben még csak kísérleti stádiumban van. megoldatlan ugyanis több, a termálvizek nagy sótartalmából adódó műszaki probléma. a vizekből lerakódó ásványi anyagok a berendezéseket rövid idő alatt tönkreteszik, s egyelőre nem tudják a termálvizeket hasznosításuk után sem elvezetni. a nehézipari minisztérium e problémák ellenére is jelentős segítséget és anyagi hozzájárulást is nyújtott már számos mezőgazdasági üzemnek a meddő olajfúrásokból feltörő melegvizek hasznosítására. az ehhez szükséges műszaki létesítmények azonban olyan költségesek, hogy ezeket a gazdaságok nagy része ma még nem tudja megvalósítani.

losonczi pál földművelésügyi miniszter válaszá-

ban rámutatott, hogy a költséges beruházások olyan mértékben megdrágítják a termálvíz hasznosításával előállított mezőgazdasági termékeket, hogy az olcsóbb műszaki megoldások bevezetéséig nincs lehetőség a geotermikus energia szélesebb körű alkalmazására.

az interpelláló képviselő a válaszokat elfogadta, de kérte, hogy a következő években az illetékes szervek fordítsanak nagyobb gondot a földgáz és a termálvíz gazdaságosabb hasznosítási módszereinek kidolgozására. az országgyűlés a válaszokat tudomásul vette.

barcs sándor budapesti képviselő gyógyvizeink

megbecsülésével, megóvásával kapcsolatban az egészségügyi miniszterhez interpellált. szóváltette, hogy a tervszerűtlen feltárások miatt sokhelyütt veszendőbe megy hazánknak ez az értékes természeti kincs és európa-szerte párját ritkító adottsága, s azt kérdezte; milyen intézkedések történnek a helyzet megváltoztatására?

szabó zoltán egészségügyi miniszter válaszá-

ban elismerte, hogy az elmúlt években valóban nem minden szempontból volt megnyugtató gyógyvizeink feltárása, megóvása, és hasznosítása. ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a kormány ezzel kapcsolatos júliusi rendelete biztosítja a gyógy-, ásvány- és gyógyászati célokra alkalmas hévizek feltárásának és felhasználásának, valamint a gyógy- és üdülő helyek, illetve intézmények védelmének feltételeit.

/folyt.köv./
15.14/-n

parlament

/az országgyűlés...9.folyt./-lm

tájékoztatta az országgyűlést, hogy budapesten, balatonfüreden, névizen, parádon, harkányban és egyebütt a különböző beruházások eredményeként 1950 óta csaknem kétszeresére nőtt a gyógyfürdő intézetek ágyainak száma, s csupán 1956 és 1965 között kevés híján kétszáz millió forintot költöttek a gyógyfürdők és intézmények fejlesztésére, felújítására.

a miniszter a továbbiakban hangsúlyozta, hogy gyógyvizeink megbecsüléséről tanuskodik és jól jellemzi kormányzatunk gondoskodását hévíz sokoldalú és komplex fejlesztésének nemrég elfogadott terve is. elsősorban arra kell törekednünk, - mondotta - hogy anyagi lehetőségeinket a már meglévő, nagymúltú és jól ismert gyógy- és üdülőkörhelyek, valamint intézmények korszerűsítésére és fejlesztésére használjuk fel.

dr. szabó zoltán választát mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés elfogadta.

barcs sándor ezután a közlekedés- és postaügyi minisztert kérdezte meg; idegenforgalmunk gazdái milyen intézkedésekkel készülnek a gépkocsival hazánkba érkező turisták fogadására.

csanádi györgy

válaszában elmondta, hogy 1964-ben mintegy százmillió turista járta a világot, s ezek - hozzávetőleges számítások szerint - 12 milliárd dollárt költöttek a különböző országokban. hangsúlyozta, hogy a turistautak lebonyolításában mind nagyobb szerephez jut a gépkocsi, majd beszámolt arról, hogy hazánkban csupán az idén 120 millió forintos költséggel 40.000 férőhellyel bővítették a kempingek hálózatát. megkezdődött a legfontosabb utvonalak korszerűsítésének nagy munkája. budapest és tatabánya között elkészült a londontól isztambulig vezető nemzetközi főutvonal budapest és tatabánya közötti új, korszerű szakasza és a következő években egyrészt győrön keresztül a nyugati, valamint kecskeméten és szegeden keresztül a déli országhatárig folytatják az építkezést.

a közlekedés- és postaügyi miniszter azt is bejelentette, hogy jövőre martonvásár és balatonföldvár között befejezik a 7-es számú főutvonal korszerűsítését, s előbb - ugyancsak jövőre - martonvásárig, majd 1967-ben székesfehérvárig készítik el az elsőigazi magyarországi autosztrádát, ez a tervek szerint még a harmadik ötéves terv időszakában eléri csúcspontját. ezzel egyidejűleg lehetővé teszik, hogy a nyugatról érkező autós turisták sopronba, jánosházán, sümegyen és balatonedericsen keresztül közvetlenül is elérhessék a magyar tenger. korszerűsítik a duna-kanyar utnálózatát is.

/folyt.köv./
15.20/-n

-60-

parlament

/az országgyűlés...10.folyt./vn

csanádi györgy válaszában további részében elmondta, hogy bővíti a nemrég megszervezett autómunka-szolgálatot és külföldre is kiterjeszti a gépkocsi-kölcsönzést. a tervek szerint vendégeink egyebek között ausztriában is bérelhetnek magyar gépkocsit.

a közlekedés- és postaügyi miniszter választát mind barcs sándor, mind az országgyűlés tudomásul vette.

dr. germanus gyula budapesti képviselő a belügyminiszterhez

interpellált: sokan megsértik a csendrendeletet, zavarják társaik pihenését, nyugalmát. sok szabálysértő nem is ismeri a csendrendelet előírásait, szükség lenne tehát szigorúbb fellépésre és a rendelkezések szélesebb körű ismertetésére.

benkei andrás belügyminiszter egyetértett az interpellálóval

s rámutatott, hogy az érvényes előírások szerint 500 forintig terjedhető pénzbírsággal sújthatók mindazok, akik a közcsendet megsértik. a kresz ugyancsak részletesen felsorolja, hogy a közutakon hogyan kell a csendet megtartani. a rendelet szerint ezer forintig terjedhető pénzbírsággal büntethető, aki utjainkon a közcsendet megsérti.

a miniszter ismertette a közcsend védelme érdekében eddig tett intézkedéseket, s elmondta: a rendőri szerveket folyamatosan ellátják zaj-szint mérő készülékekkel, hogy az ellenőrzés fokozottabb, hatékonyabb legyen. a rendőri szabálysértési hatóságok tavaly 800, ebben az évben eddig már több mint 2000 személy ellen folytattak szabálysértési eljárást a csendrendelet be nem tartása miatt.

- magam is szükségesnek tartom azonban, - folytatta a belügyminiszter, - hogy a rendőri szervek a szabálysértőkkel szemben határozottabban járjanak el. a rendőrhatalóságok azonban egyedül nem tudják biztosítani a rendelkezések betartását. kérem a lakosságot, a lakóbizottságokat, a helyi tanácsok aktivistáit, a társadalmi munkásokat: maguk is figyelmeztessék a csendbontókat, s ha szükséges, értesítsék a rendőri hatóságokat.

a belügyminiszter választát az interpelláló képviselő és az országgyűlés tudomásul vette.

az országgyűlés ülészsaka ezzel befejezte munkáját. az elnöklő vass istvánné eredményes, jó munkát kívánt a képviselőknek, s az ülészsakot bezárta./mti/

15.26/-n

-6-

parlament

javítás..... 9.folyt./-lm

az országgyűlés 3. folyt. 2. bekezdésének 6. sora helyesen... érettségi rendszerének megszüntetésére, hanem reformálására ...

az országgyűlés 8. folyt. utolsó bek. kezdete helyesen:

dr. szabó zoltán

az országgyűlés 9. folyt. 5. bekezdése helyesen:
dr. csanádi györgy

ugyanezen folytatás utolsó bekezdés alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen:
.... érkező autós turisták sopronon, jánosházán, sümegen...

/mti/

15.44/-n

-62-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fehér-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1965. november 14.

bb. 1. feltárják a kőszegi városfalakat

vid/j/a/fm

1965. november 14.

feltárják kőszeg hajdani városfalait, a középkori város-szerkezetnek megfelelően ez az erős építmény övezte a vár köré települt polgárok házait, a nyugati városfal helyre-állításán kibontakozott az ugynevezett kincskeresők tornya. erről a toronyról a 18. században olyan hírek terjedtek el, hogy a belváros gazdag családjai benne rejtették el értékeiket, s egy éjszaka vállalkozókedvű polgárok hatoltak a toronyba, de nem találtak ott semmit.

rövidesen hozzáláttnak a déli és a keleti városfal feltárásához. a városfalak menti vízesárkot parkosítják./mti/

bb. 2. új szobrokkal szépül baja

vid/sk/a/fm

1965. november 14.

a vízi életéről híres, nagy idegenforgalmu baja város parkjait és ligeteit több új szoborral díszítik a közeljövőben. a három kisz-lakótelepen a munkát, a békét, illetve gyermekeket ábrázoló szobrokat állítanak majd fel. megmintáztatják a város jeles szülöttének szobrait is, többek között a neves szobrászművészt, telcs edéet, valamint a legendás-hirű tábornok, türr istván alakját. a nemrégien kialakított - ugynevezett - haltéren pedig a „pecázó ember„ című alkotás kap majd helyet./mti/

9.20/a

- 1 -

15.53/

Ma